স্নেহশীলা তেজস্বিনী

Blank

স্নেহশীলা তেজস্বিনী

ৰেণুকা দেৱী বৰকটকীৰ পৱিত্ৰ আদ্যশ্ৰাদ্ধ
উপলক্ষে প্ৰকাশিত সোঁৱৰণী সংকলন

সম্পাদনা || কুশল দত্ত
সহঃ সম্পাদনা || মানৱেন্দ্ৰ দাস

Snehashila Tejaswini

স্নেহশীলা তেজস্বিনী
A commemorative volume on Renuka Devi Barkataki
published on her *Adyashraddha* (24-08-2017),
edited by Kushal Dutta & assisted by Manabendra Das
and
published by Munin Barkotoki Memorial Trust,
Panchavati, GNB Road, Guwahati -781003

© 2017 Munin Barkotoki Memorial Trust

প্ৰথম প্ৰকাশ
২৪ আগষ্ট ২০১৭

প্ৰচ্ছদ শিল্পী
চন্দন চুতীয়া

অংগসজ্জা
কুশল দত্ত

প্ৰকাশক
মুনীন বৰকটকী স্মাৰক ন্যাস, পঞ্চৱতী,
গোপীনাথ বৰদলৈ পথ, শিলপুখুৰী, গুৱাহাটী - ৭৮১ ০০৩

মুদ্ৰণ
ভৱানী অফছেট, ৰাজগড়, গুৱাহাটী-৭৮১০২১

সূচী

সম্পাদকীয় ‖ ০৯

ৰেণুকা দেৱী বৰকটকী ঃ এটি শ্ৰদ্ধাৰ্ঘ্য ‖ উপেন্দ্ৰ নাথ শৰ্মা ‖ ২১
ৰেণুকা বাইদেউৰ বিষয়ে মই যি জানো ‖ ডঃ হীৰেন গোহাঁই ‖ ২৪
"তোমালোক মানুহ হোৱা..." ‖ দিলীপ কুমাৰ হাজৰিকা ‖ ৩০
এগৰাকী সাহসী নেত্ৰী ‖ ধীৰেন্দ্ৰ নাথ চক্ৰৱৰ্তী ‖ ৩২
ৰেণুকা দেৱী বৰকটকীৰ সোঁৱৰণত ‖ নিৰুপমা বৰগোহাঞি ‖ ৩৪
এটা উজ্জ্বল নক্ষত্ৰৰ সোঁৱৰণত ‖ অজয় দত্ত ‖ ৩৭
অনন্যা ৰেণুকাৰ সোঁৱৰণত ‖ তুলতুল বৰুৱা ‖ ৩৮
ৰেণুকা দেৱী বৰকটকী ঃ শ্ৰদ্ধাৰ্ঘ্য ‖ হৰেকৃষ্ণ ডেকা ‖ ৪২
ৰেণুকা দেৱী বৰকটকী ঃ অন্তৰংগ দৃষ্টিৰে ‖ উপেন বৰকটকী ‖ ৪৫
এগৰাকী তেজী মহিলাৰ স্মৃতিত ‖ অৰূপা পটঙ্গীয়া কলিতা ‖ ৪৮
প্ৰিয় বন্ধু ৰেণুকাক সশ্ৰদ্ধ সোঁৱৰণ ‖ অনিল কুমাৰ গোস্বামী ‖ ৫০
মৰমৰ ৰেণুকা বাইদেউলৈ সস্নেহ শ্ৰদ্ধাঞ্জলি (কবিতা) ‖ ডাঃ অলকা গোস্বামী ‖ ৫৪
'কৰ্ম তপস্বিনী' ৰেণুকা দেৱী বৰকটকী ‖ হিৰণ্য বৰা ‖ ৬০
ওম নমো ভগৱতে ‖ প্ৰেমধৰ বৰা ‖ ৬৫
ৰেণুকা দেৱী বৰকটকী বাইদেউলৈ শ্ৰদ্ধাঞ্জলি ‖ বলীন কুলি ‖ ৬৭
শ্ৰদ্ধেয়া ৰেণুকা বাইদেউৰ সোঁৱৰণত ‖ ড° শ্যামভদ্ৰ মেধি ‖ ৬৯
ৰেণুকা বাইদেউলৈ শ্ৰদ্ধাঞ্জলি ‖ কুল শইকীয়া ‖ ৭৩
ৰেণুকা দেৱী বাইদেউৰ সোঁৱৰণত ‖ মুনীন বায়ন ‖ ৭৪
ৰেণুকা দেৱী বৰকটকীলৈ শ্ৰদ্ধাৰে ‖ শিৱানন্দ কাকতি ‖ ৭৬
পঞ্চৱতীৰ পাঞ্চজন্য ‖ সঞ্জীৱ সভাপণ্ডিত ‖ ৭৮
ৰেণুকা দেৱী বৰকটকী ঃ প্ৰৰণাৰ অমল উৎস ‖ ৰত্না ভৰালী তালুকদাৰ ‖ ৮১
ৰেণুকা জেঠাইৰ স্মৃতিত ‖ অৰিন্দম বৰকটকী ‖ ৮৪
আমাৰ মাসোণ ‖ ঋতুপৰ্ণা শৰ্মা ‖ ৮৮

Contents

Farewell to a stalwart ‖ D. N. Bezboruah ‖ 28
Renuka Baideu as I knew her ‖ Deepika Phukan ‖ 44
My Friend : Renuka Devi ‖ Banti Nabis ‖ 58
Remembering Renuka *Baidew* ‖ Manju Chaudhuri ‖ 71
Renuka *jethai* ‖ Stuti Goswami ‖ 86
Ma-sun ‖ Ishani Sarmah ‖ 90

সম্পাদকীয়

১২ আগষ্টৰ মাজনিশা অকস্মাতে ঘটিল সেই কাহানিও নঘটিবলগীয়া ঘটনাটো। পৰিণতিৰ গভীৰতা তেতিয়া অনুমেয় নাছিল সজ্ঞান মগজুৰ। তাৰ পাছতো চাৰি-পাঁচ ঘণ্টা হেঁহো-নেহোকৈ, যাওঁ-নাযাওঁকৈ হাস্পতাললৈ দৌৰাদৌৰি। তাতো আকৌ আহি পৰে তেজতে সোমাই থকা সেই আদৰ্শ— সদায় যোৱাৰ দৰে চৰকাৰী হাস্পতাল— গুৱাহাটী চিকিৎসা মহাবিদ্যালয় হাস্পতাল। ইতিমধ্যে কেলেণ্ডাৰত সলনি হয় এটা তাৰিখ। ১৩ আগষ্টৰ পুৱতি নিশা অৱশ দেহ-মগজু ভৰ্তি হয় *ইন্‌টেনচিভ্ কেয়াৰ ইউনিটত*। খদম্‌দম্ লাগে চাৰিওফালে। ব্যস্ত হৈ পৰে চিকিৎসক-নাৰ্ছৰ দল। চলে জৰুৰী অস্ত্ৰোপচাৰ। কিন্তু সহস্ৰ শুভাকাংশীৰ প্ৰাৰ্থনায়ো আৰু সেই শুই পৰা মগজু জগাই তুলিব নোৱাৰে। স্নেহশীলা তেজস্বিনী শুই পৰে অনন্তকালৰ বাবে। জীৱনৰপৰা অমৃত যাত্ৰালৈ সদায়ে যে এটা অজুহাত লাগে!

* * *

অসমৰ জৈৱ-পাৰিস্থিতিক পৰিৱেশত ৮৫ বছৰ বৰ দুৰ্লভ বয়স নহয়। শংকৰ-মাধৱ দুজনা গুৰুকে ধৰি অনেকে শতায়ু গৰকাৰ উদাহৰণ আমাৰ চকুৰ আগতে আছে। কিন্তু ৮৫ বছৰ বয়সত মৃত্যুৰ মাথোঁ দুদিন আগলৈ (তাকো দুৰ্ঘটনাবশতঃ) সদম্ভে সপ্ৰতিভ, চেতনাৰে সৃজনশীল হৈ থকা ব্যক্তিৰ উদাহৰণ কিন্তু বৰ বেছি নাই। ৰেণুকা দেৱী বৰকটকী নিঃসন্দেহে এইক্ষেত্ৰত ব্যতিক্ৰম।

একাষাৰেই ৰেণুকা দেৱী বৰকটকী এটি বহুস্তৰবিশিষ্ট বহুমুখী প্ৰতিভাৰ নাম। এই সোঁৱৰণী সংকলনত শ্ৰদ্ধেয় আটাইকেইগৰাকী গুণী লেখকেই তেখেতৰ ব্যক্তিত্বৰ বিভিন্ন দিশ পোহৰলৈ আনিছে। মূল্যবোধৰ দিক্‌দৰ্শী ৰাজনীতিক, শুভবোধৰ প্ৰতিভূস্বৰূপা বিশিষ্ট সমাজকৰ্মী, দেশৰ আগশাৰীৰ ট্ৰেড ইউনিয়ন আন্দোলনৰ নেত্ৰী, ইণ্ডিয়ান ৰেড ক্ৰছ ছ'চায়িটীৰ অসম শাখাৰ অধ্যক্ষা, 'মুনীন বৰকটকী স্মাৰক ন্যাস'ৰ প্ৰধান ন্যাসৰক্ষী, মানৱদৰদী গান্ধীবাদী-মানৱতাবাদী আদি যি বিশেষণেৰেই আমি তেখেতক বিভূষিতা নকৰোঁ কিয় ৰেণুকা দেৱী বৰকটকী নামৰ সত্তাটোৰ কায়িক অৱৰ্তমান আমাৰ বাবে, আমাৰ ৰাজ্যখনৰ বাবে, আমাৰ দেশখনৰ বাবে কাহানিও পূৰাব নোৱৰা

এক বৃহৎ ক্ষতি। অসমীয়া নাৰীৰ গড়-সবলতাৰ তুলনাত আকাশস্পৰ্শী সবল-সাফল্যৰ অধিকাৰী হৈও বাইদেউৰ সদা-ভূমিস্পৰ্শী সৰল-সহজ ব্যক্তিত্বই আমাক সদায়ে বাট দেখুৱাই যাব।

জীৱনৰ সাধনা, সফলতাৰ সাধনা, জীৱন কলা, সদৰ্থক চিন্তা জাতীয় বিবিধ ৰচনাত আমি প্ৰায়েই বিদেশী, প্ৰধানকৈ পাশ্চাত্য চিন্তাবিদ, পাশ্চাত্য কৰ্ম-দৰ্শনৰ উদাহৰণ দিওঁ। ৰেণুকা দেৱী বৰকটকীৰ জীৱনো এইক্ষেত্ৰত এক আদৰ্শ মান উদাহৰণ হিচাপে আমি নিৰ্দ্বিধাই ল'ব পাৰোঁ। বাইদেউৰ বৰ্ণিল জীৱনক লৈ এখন দুৰ্দান্ত জীৱনীগ্ৰন্থ হ'ব পাৰে; এখন মননশীল উপন্যাস হ'ব পাৰে; এখন বিদ্যায়তনিক দিশৰ গুৰুত্বপূৰ্ণ গৱেষণাগ্ৰন্থ হ'ব পাৰে; এখন আটিল তথ্যচিত্ৰ হ'ব পাৰে; এখন গহীন ৰুচিৰ মন্ত্ৰমুগ্ধকৰ চিনেমা হ'ব পাৰে।

ভাৰতীয় নন্দনতত্ত্বত প্ৰধানতঃ আঠপ্ৰকাৰৰ 'ৰস' পোৱা যায়। ভৰতৰ 'নাট্যশাস্ত্ৰ কথিত সেই অষ্টৰস হ'ল— শৃংগাৰ বা আদি, হাস্য, কৰুণ, ৰৌদ্ৰ, বীৰ, ভয়ানক, বীভৎস, আৰু অদ্ভুত। পৰৱৰ্তী কালত বাৎসল্য, ভক্তি আদি ৰসৰো সংযোজন লক্ষ্য কৰা যায়। কিন্তু আমাৰ মাধৱগুৰুৱে 'নামঘোষা'ত অন্য এক ৰসৰ উল্লেখ কৰি গৈছে। 'তুমি চিত্ত বৃত্তি মোৰ'ত উল্লিখিত সেই ৰস হ'ল 'সেৱা' ৰস। (দ্ৰষ্টব্য ঃ 'দিয়ো মোক সেৱা ৰস সাৰ' ঃ ৰত্ন ওজা, দৈনিক অসম, ২৩ আগষ্ট ২০১৭)। ৰেণুকা দেৱী বৰকটকীৰ সামগ্ৰিক জীৱনৰ ওপৰত আলোকপাত কৰিলে তেখেতে সেই ৰসৰ নিমিত্তেই জীৱন পাত কৰা যেন লাগে। যি জীৱন সম্পূৰ্ণ সেই জীৱনেহে যেন এনে শ্ৰেষ্ঠতম 'ৰস'ৰ সন্ধানত কৃচ্ছ্ৰসাধনা কৰে— আমাৰ তেনে যেনেই লাগে।

উত্তৰ পুৰুষৰ বাবে ৰেণুকা দেৱী বৰকটকী এছাটি সম্ভাৱনাৰ পোহৰ, সাহসৰ পোহৰ, কৰ্মোদ্যমৰ পোহৰ, মমতাৰ পোহৰ, আদৰ্শৰ পোহৰ, মূল্যবোধৰ পোহৰ, শুভবোধৰ পোহৰ, ত্যাগৰ পোহৰ, সেৱাৰ পোহৰ হৈ ৰওক। আদৰ্শ জীৱনৰ প্ৰতীক হৈ ৰওক স্নেহশীলা তেজস্বিনী।

কুশল দত্ত
গুৱাহাটী, ২৩/০৮/২০১৭

Banwarilal Purohit

RAJ BHAVAN
GUWAHATI

DO. No. GSAG/COND/30/2007
August 15th 2017

Dear Meenaxi,

I am deeply saddened and grieved over the sudden demise of your beloved mother Renuka Devi Barkataki. A woman of fortitude, she personified enthusiasm and humility and her death is an irreparable loss to the State and the region as a whole.

Late Renuka Devi Barkataki, a seasoned and veteran leader is known for her ardent love for service of all sorts. She won love and affection from all because of her compassionate approach towards the needy. Her long association with Indian Red Cross Society needs special mention, as she facilitated the access of the needy to the fold of Red Cross Society and ensured their enduring smile. She left an indelible mark on the minds of her followers and acquaintances by her amiable disposition. Her contribution towards society I am sure will be remembered by posterity.

I express my deepest sympathy to you and your bereaved family. May her soul rest in peace in the heavenly abode.

With regards,

Yours sincerely,

(BANWARILAL PUROHIT)

Meenaxi Barkataki
D/o Late Renuka Devi Barkataki
Panchawati Ashram , GNB Road
Guwahati -781003

সৰ্বানন্দ সোণোৱাল

মুখ্যমন্ত্ৰী, অসম
গুৱাহাটী

সত্যমেৱ জয়তে

ডিব্ৰুগড়
১৪-৮-২০১৭

শোকবাণী

অসমৰ এগৰাকী বিশিষ্টা ৰাজনীতিক, সমাজকৰ্মী, প্ৰাক্তন কেন্দ্ৰীয় মন্ত্ৰী ৰেণুকা দেৱী বৰকটকীৰ পৰলোকপ্ৰাপ্তিত মই গভীৰ শোক অনুভৱ কৰিছোঁ। তেখেতৰ বিয়োগে পৰিয়াল, অনুগামী আৰু গুণমুগ্ধসকলৰ মাজত গভীৰ শোকৰ ছাঁ পেলাইছে। মইও তেওঁলোকৰ দুখৰ সমভাগী হোৱাৰ লগতে এই দুখৰ সময়ত সহমৰ্মিতা প্ৰকাশ কৰিছোঁ।

জীৱনকালত একান্ত নিষ্ঠা আৰু ঐকান্তিকতাৰে বিশিষ্ট ৰাজনীতিক, সমাজকৰ্মী, প্ৰাক্তন কেন্দ্ৰীয় মন্ত্ৰী ৰেণুকা দেৱী বৰকটকী ডাঙৰীয়াণীয়ে আমাৰ সমাজ তথা ৰাজনৈতিক জীৱনলৈ যি অৱদান আগবঢ়াই গ'ল সেয়া সদায়ে স্মৰণীয় হৈ ৰ'ব। তদুপৰি ইণ্ডিয়ান নেচনেল কংগ্ৰেছৰ অসম প্ৰদেশ শাখাৰ অধ্যক্ষ হিচাপেও তেখেতে যথেষ্ট অৰিহণা আগবঢ়াই গৈছে। তেখেতৰ বিয়োগ আমাৰ সমাজ তথা ৰাজনৈতিক জীৱনৰ বাবে অপূৰণীয় ক্ষতি।

মই বিশিষ্টা ৰাজনীতিক, সমাজকৰ্মী, প্ৰাক্তন কেন্দ্ৰীয় মন্ত্ৰী ৰেণুকা দেৱী বৰকটকীৰ বিদেহ আত্মাৰ চিৰশান্তিৰ বাবে ভগৱানৰ ওচৰত প্ৰাৰ্থনা জনোৱাৰ লগতে শোকসন্তপ্ত পৰিয়ালবৰ্গলৈ গভীৰ সমবেদনা জ্ঞাপন কৰিছোঁ।

(সৰ্বানন্দ সোণোৱাল)

ICRC

New Delhi, 16 August 2017
DEL 17/432 RSA/JEN

Madam,

It is with profound grief and sadness that I have learned of the demise of Mrs Renuka Devi Barkhataki, Chairperson of IRCS Assam branch and a Member of IRCS NHQ Managing Committee.

Mrs Barkhataki was a true humanitarian who served IRCS Assam branch and IRCS NHQ for a number of years. Under her leadership, the ICRC has worked on a number of humanitarian activities with the IRCS Assam branch. She was a visionary, who had very cordial relation with the ICRC. I vividly remember meeting with her last year and found her a very warm and caring person.

On behalf of the International Committee of the Red Cross (ICRC), I offer my heart-felt condolences to Mrs Barkhataki's family members and her Red Cross colleagues.

May her family and friends have the courage and strength to bear this loss and sorrow.

With renewed sympathy, I remain,

Yours sincerely,

Jeremy England
Head of Regional Delegation

Ms Meenu Choudhary
Vice-Chairperson
Indian Red Cross Society
Assam State Branch
Kedar Road, Fancy Bazar,
Guwahati – 781001

International Committee of the Red Cross   Regional Delegation for South Asia   C-6/6, Safdarjung Development Area   New Delhi 110016   India
T +91 11 42211000   F +91 11 42211085, 42211089   E-mail: newdelhi@icrc.org   www.icrc.org

International Federation of Red Cross and Red Crescent Societies
Fédération internationale des Sociétés de la Croix-Rouge et du Croissant-Rouge
Federación Internacional de Sociedades de la Cruz Roja y de la Media Luna Roja
الاتحاد الدولي لجمعيات الصليب الأحمر والهلال الأحمر
South Asia Regional Delegation

14th August 2017

Mr. Manish Choudhary
Joint Secretary (Incharge)
Indian Red Cross Society
NHQ, Delhi

Re: Condolences

Dear Manish,

We have received the very sad news of the sudden death of Mrs. Renuka Devi Barkataki, Chairperson IRCS-Assam Branch, who passed away unexpectedly today.

On behalf of the International Federation we send our deepest sympathies to her family, friends and colleagues. We regret that the Indian Red Cross and the Red Cross/Red Crescent movement have lost a very able, hardworking and a compassionate colleague who was truly committed to the Movement principles and an expert in her work.

With deepest sympathy to you in your great loss,

Yours,

Leon Prop
Head, CCST-Delhi

Cc: Mrs. Minati Choudhury, Vice Chairman, IRCS, Assam State Branch

www.ifrc.org
Saving lives, changing minds

Address:
1 Red Cross Road,
New Delhi-110001, India

Telephone : +91-11-23324203
Fax : +91-11-23324235
Email : india.regionaldelegation@ifrc.org

राष्ट्रीय मजदूर कांग्रेस

INDIAN NATIONAL TRADE UNION CONGRESS

(I.N.T.U.C.) *NATIONAL HEADQUARTERS*

Phone : 2374-7767/68
Fax : 2336-4244
E-mail : intuchq@gmail.com
Wedsite : www.intuc.net

"SHRAMIK KENDRA"
4, BHAI VEER SINGH MARG,
NEW DELHI- 110 001

CONDOLENCE MESSAGE

It was a shocking news that all of a sudden Smt. Renukadevi Barkataki expired. She had rented her services in various capacities like MLA, Union Minister at the Centre, a well known Social Worker through various fields including Red Cross Society.

After retirement from active politics she devoted her entire time for INTUC and since then she assumed the Presidentship of INTUC Assam Branch, she never turned back and always marching for the betterment of the workers whether it is local or migrants.

With her initiative, the INTUC Assam Branch have its own building and training centre which is under the Trust. Very often she used to consult me for various organizational issues.

With her departure, INTUC has lost a senior colleague.

I convey my deep Condolence.

(Dr. G. Sanjeeva Reddy)
President

PABAN SINGH GHATOWAR
Former Union Minister
President- Assam Chah Mazdoor Sangh
Vice President- Indian National Trade
Union Congress (INTUC)

ACMS Central Office, Jiban Phukan Nagar,
PO: C.R. Building, Dist. Dibrugarh,
Assam - 786003, Ph: 0373-2319199
Resi: Lachit Nagar Dist. Dibrugarh, Assam - 786001
Email: pabansinghghatowar@gmail.com

শ্ৰদ্ধাঞ্জলি

প্ৰাক্তন কেন্দ্ৰীয় মন্ত্ৰী, ভাৰতীয় ৰাষ্ট্ৰীয় মজদুৰ কংগ্ৰেছ অসম শাখাৰ সভানেত্ৰী, প্ৰবীন ৰাজনৈতিক ৰেণুকাদেৱী বৰকটকী ১৪ আগষ্ট তাৰিখে দেহাৱসান ঘটে । ৰেণুকা দেৱী বৰকটকীৰ দৰে এগৰাকী সংসাহসী,স্পষ্টবাদি, সামাজিক,ৰাজনৈতিকৰ বিয়োগ বাৰ্তাত আমি অতিশয় মৰ্মাহত হৈছো । ছাত্ৰ জীৱনৰ পৰাই বৰকটকী বাইদেও সামাজিক ও ৰাজনৈতিকভাৱে সক্ৰিয় আছিল ।১৯৪৭ চনত মহাত্মা গান্ধী গুৱাহাটীলৈ অহা সময়ত ৰেণুকাদেৱী বৰকটকী আছিল সেৱা দলৰ নেত্ৰী । তেতিয়াৰ পৰাই তেখেতৰ ৰাজনৈতিক জীৱন আৰম্ভ হৈছিল । ১৯৬২ চনত বৰপেটা সমষ্টিৰ পৰা কংগ্ৰেছ দলৰ প্ৰাৰ্থী হিচাবে গোল-প্ৰধানবাৰৰ লোকসভালৈ নিৰ্বাচিত হোৱাৰ পৰৱৰ্তী সময়ত তেখেত কেইবাবাৰো অসম বিধান সভা আৰু লোকসভালৈ নিৰ্বাচিত হৈছিল । তেখেত প্ৰধানমন্ত্ৰী মোৰাৰজী দেশাই মন্ত্ৰী সভাত শিক্ষা, সমাজকল্যাণ, সংস্কৃতি, যুৱ আৰু মহিলা কল্যাণ দপ্তৰৰ ৰাজিক মন্ত্ৰী হিচাবে কাৰ্য্যনিবাহ কৰিছিল । বৰকটকী বাইদেও কেউটচ অসম শাখাৰ সাধাৰণ সম্পাদিকা হিচাবে সুদীৰ্ঘ কাল জীৱনৰ অন্তিম মুহুৰ্তলৈকে সমাজ তথা আৰ্তজনৰ বাবে আপোনজনা নিস্বাৰ্থ সেৱাৰ বাবে ৰাইজৰ আদৰ আৰু সন্মান বুটলিবলৈ সক্ষম হৈছিল । বৰকটকী বাইদেও মহিলা কংগ্ৰেছৰ আহ্বায়ক, অসম প্ৰদেশ কংগ্ৰেছ কমিটিৰ সম্পাদিকা তথা মহিলা তত্বাবধায়ক আদিৰ দৰে গুৰুত্বপূৰ্ণ দায়িত্ব অতি নিষ্ঠা আৰু সততাৰে পালন কৰিছিল । এটা সময়ত অসম বিধান সভাৰ বিৰোধী দলৰ নেত্ৰী হিচাবেও দায়িত্ব পালন কৰিছিল ।

প্ৰায় তিনি দশক ধৰি ৰেণুকাদেৱী বাইদেওৰ লগত ট্ৰেডইউনিয়নকে ধৰি সমাজৰ বিভিন্ন দিশত কাম কৰাৰ মোৰ সৌভাগ্য ঘটিছিল । তেখেতৰ নিষ্ঠা, আন্তৰিকতা আৰু স্পষ্টবাদিতাই মোক সদায়ে নিজৰ দায়িত্ব পালন কৰাত উৎসাহিত কৰি আহিছিল । তেখেতৰ বিয়োগত ব্যক্তিগতভাৱে মই নিজে এগৰাকী আদৰ্শৱান অভিভাৱকক হেৰুৱালো। এনে এগৰাকী নিষ্ঠাৱান, সামাজিক ও ৰাজনৈতিক কৰ্মী ৰেণুকাদেৱী বৰকটকী বিয়োগ আমাৰ সকলোৰ বাবে অপূৰণীয় ক্ষতি । আমি তেখেতৰ স্বৰ্গগত আত্মাৰ সদগতি কামনা কৰাৰ লগতে তেখেতৰ ইহ সংসাৰত থকা পৰিয়ালৰ সকলো সদস্যলৈ আন্তৰিক সমবেদনা জনাইছো । তেখেতৰ স্বৰ্গগত আত্মাই চিৰশান্তি লাভ কৰক তাকে কামনা কৰিলো ।

ওঁম শান্তিঃ

(পৱন সিং ঘাটোৱাৰ)

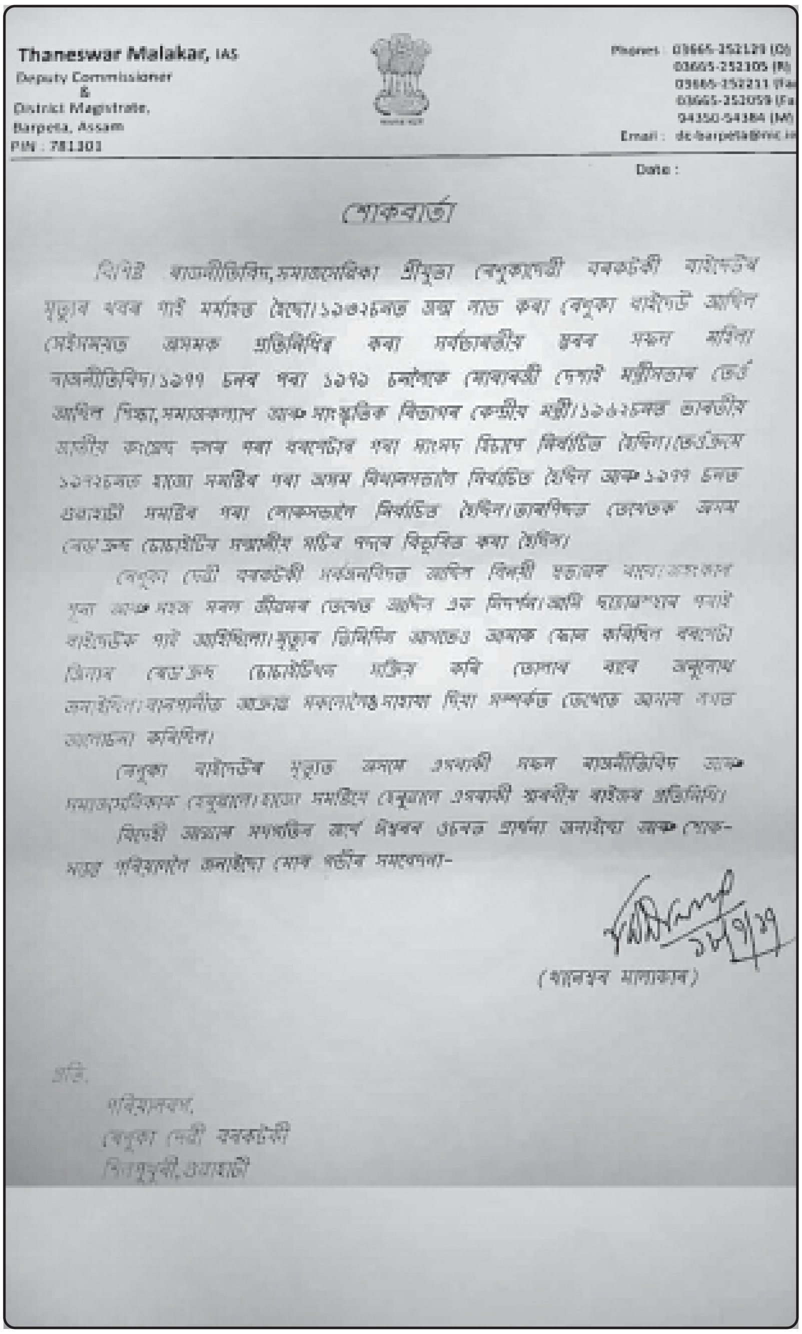

Thaneswar Malakar, IAS
Deputy Commissioner
&
District Magistrate,
Barpeta, Assam
PIN : 781301

Phones : 03665-252129 (O)
03665-252305 (R)
03665-252211 (Fax)
03665-252059 (Fax)
94350-54384 (M)
Email : dc-barpeta@nic.in

Date :

শোকবাৰ্তা

বিশিষ্ট ৰাজনীতিবিদ,সমাজসেৱিকা শ্ৰীযুক্তা ৰেণুকাদেৱী বৰকটকী বাইদেউৰ মৃত্যুৰ খবৰ পাই মৰ্মাহত হৈছো।১৯৩২চনত জন্ম লাভ কৰা ৰেণুকা বাইদেউ আছিল সেইসময়ত অসমক প্ৰতিনিধিত্ব কৰা সৰ্বভাৰতীয় স্তৰৰ সফল মহিলা ৰাজনীতিবিদ।১৯৭৭ চনৰ পৰা ১৯৭৯ চনলৈকে মোৰাৰজী দেশাই মন্ত্ৰীসভাৰ তেওঁ আছিল শিক্ষা,সমাজকল্যাণ আৰু সাংস্কৃতিক বিভাগৰ কেন্দ্ৰীয় মন্ত্ৰী।১৯৮২চনত ভাৰতীয় জাতীয় কংগ্ৰেছ দলৰ পৰা বৰপেটাৰ পৰা সাংসদ হিচাপে নিৰ্বাচিত হৈছিল।তেওঁৱেই ১৯৭২চনত হাজো সমষ্টিৰ পৰা অসম বিধানসভালৈ নিৰ্বাচিত হৈছিল আৰু ১৯৭৭ চনত গুৱাহাটী সমষ্টিৰ পৰা লোকসভালৈ নিৰ্বাচিত হৈছিল।তাৰপিছত তেখেতক অসম ৰেডক্ৰছ ছোছাইটিৰ সভানেত্ৰী পদত বিভূষিত কৰা হৈছিল।

ৰেণুকা দেৱী বৰকটকী সৰ্বজনবিদিত আছিল বিনয়ী স্বভাৱৰ মানুহ।অমায়িক মৃদুভাষী আৰু সহজ সৰল জীৱনৰ তেখেত আছিল এক নিদৰ্শন।আমি ছাত্ৰাৱস্থাৰ পৰাই বাইদেউক পাই আহিছিলো।মৃত্যুৰ কিছুদিন আগতেও আমাক ফোন কৰিছিল বৰপেটা জিলাৰ ৰেডক্ৰছ ছোছাইটিক সক্ৰিয় কৰি তোলাৰ বাবে অনুৰোধ জনাইছিল।ৰাজনীতিত অতিক্ৰম সকলোকেই সহায় দিয়া সম্পৰ্কত তেখেতে আমাৰ লগত আলোচনা কৰিছিল।

ৰেণুকা বাইদেউৰ মৃত্যুত অসমে এগৰাকী সফল ৰাজনীতিবিদ আৰু সমাজসেৱিকাক হেৰুৱালে।হাজো সমষ্টিয়ে হেৰুৱালে এগৰাকী সুদক্ষ ৰাইজৰ প্ৰতিনিধি।

বিদেহী আত্মাৰ সদগতিৰ অৰ্থে ঈশ্বৰৰ ওচৰত প্ৰাৰ্থনা জনাইছো আৰু শোক-সন্তপ্ত পৰিয়াললৈ জনাইছো মোৰ গভীৰ সমবেদনা-

১৮/৭/১৭

(থানেশ্বৰ মালাকাৰ)

প্ৰতি,
পৰিয়ালবৰ্গ,
ৰেণুকা দেৱী বৰকটকী
শিৱপুৰী,গুৱাহাটী

[This page keep intentionally left blank]

ৰেণুকা দেৱী বৰকটকী ঃ এটি শ্ৰদ্ধাৰ্ঘ্য

উপেন্দ্ৰ নাথ শৰ্মা

যিমানদূৰ মনত পৰে, মই কটন কলেজত বি এ চতুৰ্থ বাৰ্ষিক শ্ৰেণীত পঢ়ি থকাৰ সময়তে ৰেণুকা দেৱী বৰকটকীয়ে প্ৰথম বাৰ্ষিক শ্ৰেণীত নাম লগায়। মই কিন্তু তেওঁক শ্ৰেণীকোঠা বা আন ঠাইত দেখা মনত নপৰে। মোৰ সহপাঠী যোগেশ দাস আৰু সতীৰ্থসকলৰ উদ্যোগত ছুডমাৰ্চন হলত আমাৰ ৰোমাণ্টিক কবি ৰঘুনাথ চৌধাৰীৰ সত্তৰবছৰীয়া জয়ন্তী পালন কৰা সময়তহে তেওঁক দেখিলোঁ। উৎসৱ আৰম্ভ হোৱাৰ আগতে আহি উপস্থিত হোৱা ন্যায়াধীশ হলীৰাম ডেকাই বেঞ্চ এখনত তেওঁক ওচৰতে বহুৱাই লৈ কথা পাতি আছিল। হলীৰাম ডেকাকো মই আগতে দেখা নাছিলোঁ। অসমীয়া সাজ-পাৰ পিন্ধা ওখ-পাখ ছোৱালীজনী দেখিয়েই তেওঁৰ মাজত উত্তৰকালৰ নামজ্বলা নেত্ৰীগৰাকীক চিনাক্ত কৰিব পাৰিছিলোঁ। হলীৰাম ডেকা নিশ্চয় তেওঁৰ পিতৃ-বন্ধু আছিল। ৰেণুকা দেৱীৰ পিতৃ ৰুদ্ৰ শৰ্মা গুৱাহাটীৰ নামজ্বলা ডাক্তৰ। তেখেত আধুনিক মনৰ মানুহ। তেখেতে তেখেতৰ ল'ৰা-ছোৱালীক শিক্ষা-দীক্ষাত সমানে পাৰ্গত কৰি তুলিছিল। ৰেণুকা দেৱীও সৰুৰেপৰা স্বাধীনচিতীয়া মনৰ অধিকাৰী আছিল। ১৯৪৬ চনত মহাত্মা গান্ধী গুৱাহাটীলৈ আহি পষেক কাল শৰণীয়া আশ্ৰমত কটাবৰ সময়ত তেওঁ হাইস্কুলৰ তলৰ শ্ৰেণীৰ ছাত্ৰী। তেওঁ আগবাঢ়ি আহি স্বেচ্ছাসেৱিকা দলত অন্তৰ্ভুক্ত হৈ নেতৃত্ব বহন কৰাৰ কথা এতিয়া কিংবদন্তিত পৰিণত হ'ল।

কটন কলেজত পঢ়া কালত মোৰ তেওঁৰ লগত পৰিচয় নহ'ল। এম এ পাছ কৰি নলবাৰী কলেজত সোমাবৰ সময়ত এদিন ৰে'লত তেওঁৰ লগত দেখা হ'ল। তেওঁ তেতিয়া ইউথ কংগ্ৰেছৰ সক্ৰিয় সদস্যা। মোৰ দাদা মহেন্দ্ৰ শৰ্মাও সেই সময়ত ইউথ কংগ্ৰেছৰ সক্ৰিয় সদস্য আছিল। সেই সুবাদতে তেওঁ মোৰ লগত অন্তৰংগভাৱে কথা-বতৰা পাতিব ধৰিলে। কটন কলেজৰ প্ৰবক্তাৰ পদত

নিযুক্ত হৈ গুৱাহাটীতে থাকিবলৈ ল'লোঁ যদিও দুয়োৰে কৰ্মক্ষেত্ৰ পৃথক হোৱা বাবে আঁতৰে আঁতৰে থাকিলোঁ। ইতিমধ্যে তেওঁ এগৰাকী কবি, সাংবাদিক নেত্ৰী হিচাপে প্ৰতিস্থা লাভ কৰিছিল। জনতা 'ৰেইভ'ৰ সময়ত তেওঁ কেন্দ্ৰীয় মন্ত্ৰীসভাতো যোগদান কৰিলে। ইতিমধ্যে তেওঁ বিখ্যাত লেখক মুনীন বৰকটকীদেৰৰ লগত বিবাহ-পাশত আবদ্ধ হ'ল। দুয়োৰে কৰ্মক্ষেত্ৰ বেলেগ যেন লাগিলেও প্ৰকৃততে এয়া আছিল মণি-কাঞ্চন সংযোগ। পিতৃ-মাতৃৰ প্ৰতিভাকে ধৰি ভাল গুণখিনিৰ অধিকাৰিণী হোৱা তেওঁলোকৰ জীয়ৰী মীনাক্ষীক দেখিলেই এই কথা স্পষ্ট হৈ পৰে।

শ্ৰদ্ধেয় সাহিত্যিক মুনীন বৰকটকীৰ প্ৰতি অপৰিসীম শ্ৰদ্ধা আছিল যদিও কিবা সংকোচবশতঃ তেওঁৰ ঘৰলৈ আহি লগ ধৰাটো হৈ নুঠিল। তেখেত পঞ্চৱতীৰ ঘৰৰপৰা খোজ কাঢ়ি জিলা পুথিভঁৰাললৈ আহিবৰ সময়তো প্ৰায়েই লগ পাওঁ যদিও মোৰ শ্ৰদ্ধা জনোৱাৰ বাহিৰে কোনোধৰণৰ আলাপ-আলোচনাত প্ৰবৃত্ত হোৱাটো নহ'ল। সুদক্ষা গৃহিণী হিচাপে মহানুভৱ ব্যক্তিগৰাকীৰ জীৱনত তেখেতৰ ভূমিকাৰ উমান পাইছিলোঁ, কিন্তু প্ৰত্যক্ষ সংযোগৰ সৌভাগ্য নহ'ল।

সংসদী ৰাজনীতিৰপৰা অব্যাহতি লোৱাৰ পিছত ৰেণুকা দেৱী সামাজিক কাম-কাজত বহুলভাৱে জড়িত হৈ পৰিল। ৰেড ক্ৰছ ছ'চাইটীৰ প্ৰতি তেওঁ যোগোৱা অৰিহণা এতিয়া কিংবদন্তিত পৰিণত হৈছে।

মুনীন বৰকটকীৰ পৰলোকৰ পিছত ৰেণুকা দেৱী বৰকটকীয়ে 'মুনীন বৰকটকী স্মাৰক ন্যাস' প্ৰতিষ্ঠা কৰি এই মহান সাহিত্যিক-সমালোচক-সাংবাদিকগৰাকীয়ে এৰি থৈ যোৱা অমূল্য ৰচনাৰাজি প্ৰকাশৰ কাৰ্য্যত আত্মনিয়োগ কৰিলে। বৰকটকীদেৰৰ জীৱন কালত তেখেতৰ মাথোন এখন কিতাপহে প্ৰকাশ হৈছিল। 'বিস্মৃত ব্যতিক্ৰম' গ্ৰন্থখন। গ্ৰন্থখনৰ বাবে তেখেতে প্ৰকাশন পৰিষদৰ স্বৰ্ণ যুগৰ শ্ৰেষ্ঠ নিদৰ্শন 'প্ৰকাশন পৰিষদ বঁটা'ও লাভ কৰিছিল। কিন্তু বাটকটীয়া আৰু আধুনিক গল্প ধাৰাৰ প্ৰৱৰ্তক তথা আধুনিকতাৰ বাৰ্তাবাহক সমালোচকগৰাকীৰ বিপুল ৰচনাৰাজিৰ তেখেতৰ দুৰ্বোধ্য হাতৰ আখৰেৰে লিখা পাণ্ডুলিপিসমূহ অপ্ৰকাশিত অৱস্থাতে মলঙি যোৱাৰ উপক্ৰম হৈছিল। ৰেণুকা দেৱী বৰকটকীয়ে পাণ্ডুলিপিবোৰ সংৰক্ষণ কৰি তেওঁৰ সুযোগ্যা দুহিতা মীনাক্ষীৰ সহযোগত ছপাবলৈ ল'লে আৰু নতুন প্ৰজন্মক এই অগ্ৰণী সাহিত্যিকগৰাকীৰ লগত সম্যকভাৱে পৰিচয় কৰাই দিলে।

মুনীন বৰকটকীদেৱে তেখেতৰ জীৱনকালত প্ৰতিভাধৰ তৰুণ লেখকসকলক উৎসাহ যোগাই তেওঁলোকৰ প্ৰতিভা পোহৰলৈ অনাৰ ক্ষেত্ৰত

যত্নৰ ত্ৰুটি কৰা নাছিল। ৰেণুকা দেৱীয়ে বৰকটকীদেৱৰ এই পুৰুষাৰ্থৰ প্ৰতি সন্মান জনাই তৰুণ লেখক-লেখিকাসকলক উৎসাহ যোগাবলৈ 'মুনীন বৰকটকী সাহিত্য বঁটা' প্ৰৱৰ্তন কৰিলে। এই অনুষ্ঠানটো তেওঁৰ সুদক্ষ পৰিচালনাত ইমান সৰবৰহী হ'লগৈ যে স্বাস্থ্যজনিত কাৰণতো তেওঁ তাক এৰিব নোৱৰা হ'ল। তেওঁৰ মাতৃসুলভ আচৰণত আৰু বৰকটকীদেৱৰ অসাধাৰণ ব্যক্তিত্বৰ পোহৰতে এই অনুষ্ঠানটোৰ জৰিয়তে নতুন প্ৰজন্মৰ এক সংযোগস্থলৰ সৃষ্টি হ'ল। বৰকটকী দম্পতীয়ে আমাৰ বাবে এক বহুমূলীয়া ঐতিহ্য বা 'লিগেচী' এৰি থৈ গ'ল। তেখেতসকলৰ সুদক্ষা জীয়ৰীয়ে এই গুৰুভাৰ গ্ৰহণ কৰি এই 'লিগেচী'টোৰ পৰিৱৰ্ধন সাধন কৰি আগুৱাই লৈ যাব— এয়া সন্দেহাতীত।

মুনীন বৰকটকীদেৱৰ পৰিয়ালৰ এই মহান প্ৰচেষ্টাত জড়িত হোৱাৰ সৌভাগ্য মোৰো হৈছিল। সেই দিনবোৰত মই তেওঁৰ আতিথ্য আৰু কৰ্মদক্ষদতাৰ উমান ভালদৰেই পাইছিলোঁ। আমি যেন একে পৰিয়ালৰে মানুহ— তেওঁৰ আচৰণে এনে ধাৰণা মনলৈ আনিছিল।

বিভিন্ন ঠাইত ৰেণুকাদেৱীৰ বক্তৃতা শুনি তেওঁৰ অসাধাৰণ বাগ্মিতাত মুগ্ধ হৈছিলোঁ। প্ৰকাশন পৰিষদে আয়োজন কৰা মুনীন বৰকটকীৰ জন্ম শতবাৰ্ষিকীত ভাগ ল'বলৈ আহি এটা নতুন অভিজ্ঞতা হ'ল। আগতে মই শুনা ভাষণবোৰত তেওঁৰ বিষয় আছিল ৰাজনীতি আৰু সমাজসেৱা। উপৰিউক্ত অনুষ্ঠানত তেওঁ সাংস্কৃতিক দিশতো মনোজ্ঞ বক্তৃতা দি শ্ৰোতাসকলক মুগ্ধ কৰিলে। তেতিয়া জনা নাছিলোঁ যে স্বৰূপাৰ্থত এয়াই হ'ব তেওঁৰ লগত মোৰ শেষ দেখা-শুনা।

ৰেণুকা দেৱীৰ পৰলোকত দেশৰ আৰু দহৰ অপূৰণীয় ক্ষতি হ'ল। আজিৰ যুগতো নাৰী জাগৰণৰ পয়োভৰলৈ চাই তেওঁৰ দৰে নেত্ৰীৰ অভাৱৰ কথা সদায়েই অনুভূত হ'ব। আজি তেওঁৰ পৱিত্ৰ আদ্য-শ্ৰাদ্ধৰ দিনত এই বৰেণ্য নেত্ৰী আৰু সুদক্ষা সমাজকৰ্মীগৰাকীলৈ আমাৰ আন্তৰিক শ্ৰদ্ধা নিবেদন কৰিলোঁ।

ৰেণুকা বাইদেউৰ বিষয়ে মই যি জানো

ড° হীৰেন গোহাঁই

মোৰ বাল্যকালৰ সৰহখিনি গুৱাহাটীৰ উজানবজাৰ অঞ্চলত পাৰ হৈছিল। ৰেণুকা বাইদেউৰ দেউতাক ৰুদ্ৰ শৰ্মা সেই ঠাইখিনিৰ এজন সভাশুৱনি, স্বল্পভাষী কিন্তু সদাপ্ৰসন্ন হোমিঅ' চিকিৎসক আছিল। পৰিয়ালটো আছিল সংস্কৃতমনা আৰু মাৰ্জিত ৰুচিৰ। উজানবজাৰৰ বিভিন্ন পৰিয়ালৰ মানুহ তেতিয়া ইজন-সিজনৰ চিনাকি।

সেই সময়ছোৱা আসন্ন স্বাধীনতাৰ ৰেঙনিয়ে প্ৰায় সকলোৰে মুখ উজলাই তোলা আৰু সংগ্ৰামী উৎসাহ আৰু সাহসত তলবল কৰি থকা সময়। দিনটোত কেইবাটাও শোভাযাত্ৰাই স্বাধীনতাৰ দাবীত বতাহ কঁপাই সকলোকে সচকিত কৰি যায়। আমাৰ চুবুৰীয়া কংগ্ৰেছ নেতা সিদ্ধিনাথ শৰ্মাৰ পৰিয়াল, বাৰোৱাৰী চুকৰ নীলকান্ত শৰ্মাৰ পৰিয়াল আৰু যিমানদূৰ মনত পৰে ডাঃ ৰুদ্ৰ শৰ্মাৰ পৰিয়াল স্বাধীনতা আন্দোলনত অতি আন্তৰিকতাৰে জড়িত হৈ আছিল। ৰেণুকা বাইদেউ আছিল ছাত্ৰ কংগ্ৰেছৰ এগৰাকী উৎসাহী সদস্যা আৰু স্কুল-কলেজত পঢ়া সময়তে তেজস্বিতা আৰু দক্ষতাৰ গুণত নেতৃত্বৰ স্থান ল'ব পৰা মহিলা। ওচৰ-পাঁজৰৰ ছোৱালী জোকোৱা উদণ্ড ডেকা ল'ৰামখায়ো ৰেণুকা বাইদেউক সমীহ কৰিছিল।

পৰৱৰ্তী কালছোৱাত আমাৰ ঘৰখন তেতিয়াৰ গুৱাহাটীৰ একেবাৰে সীমাত থকা চানমাৰি অঞ্চললৈ উঠি আহিল, তেতিয়া বাইদেউহঁতৰ লগত দেখা-সাক্ষাৎ কমকৈ হ'ব ধৰিলে আৰু আই-এ (আজিৰ উচ্চতৰ মাধ্যমিক) স্তৰৰ পিছত সামান্য সময়ৰ বাহিৰে প্ৰায় বাৰ বছৰ কাল মই বাহিৰত কটালোঁ। যেতিয়া উভতি আহোঁ, গুৱাহাটীৰ সমাজ জীৱনত বহু পৰিৱৰ্তন উপলব্ধি কৰিছিলোঁ।

দিল্লীত পঢ়া-শুনা আৰু অধ্যাপনা কৰি থকা সময়ত বাইদেউক বেছি লগ পোৱা নাছিলোঁ। কিন্তু ছাউথ এভিনিউৰ বাসভৱনত তেখেতৰ স্বামী মুনীন বৰকটকীদেৱক লগ পাইছিলোঁ। তেখেতৰ লগতে কথা-বতৰা বেছিকৈ হৈছিল। বাইদেউৰ কাৰ্যদক্ষতা যেনে, কৰ্মোদ্যমো তেনেকুৱাই। সেয়ে কংগ্ৰেছৰ বিভিন্ন

কাম-কাজত বাইদেউ উশাহ নোপোৱাকৈ ব্যস্ত হৈ থাকে।

সেই সময়ৰ কংগ্ৰেছৰ দুটা গুণ মোৰ এতিয়া মনত পৰে, যি দুটাক আমি তেতিয়া বিৰল বুলি বুজিব পৰাই নাছিলোঁ। প্ৰথমটো হৈছে— গান্ধীজীয়ে জন্ম দিয়া সমাজসেৱামূলক কাম-কাজৰ প্ৰতি নিষ্ঠা, আৰু দ্বিতীয়টো— সকলো দল-মতৰ মানুহৰ প্ৰতি গণতান্ত্ৰিক সহিষ্ণুতা। কেৱল সশস্ত্ৰ সাম্যবাদী বিদ্ৰোহৰ সময়তহে সাম্যবাদী দলৰ প্ৰতি কংগ্ৰেছীসকলৰ ঘৃণা-বিৰাগ-তিক্ততাই তীব্ৰ ৰূপ পাইছিল। গঠনমূলক কাম-কাজৰ ভিতৰত নাৰী জাগৰণ, শিক্ষা-বিস্তাৰ, খাদী আৰু কুটীৰ শিল্প তথা গ্ৰামোন্নয়ন প্ৰধান আছিল। আপামৰ জনগণৰ জীৱন-জীৱিকাৰ লগত কংগ্ৰেছ তেনেকৈয়ে জড়িত হৈ পৰিছিল। দ্বিতীয় গুণটোৰ কথা এতিয়া কল্পনা কৰাই টান। এবাৰ নিশা অলপ পলমকৈ কিবা সংক্ৰান্তত বিৰোধী নেতা মিনু মাছানিয়ে (পোনতে সমাজবাদী, পিছত ৰাজা গোপালচাৰীৰ স্বতন্ত্ৰ পাৰ্টীৰ নেতা) প্ৰধান মন্ত্ৰী জৱাহৰলাল নেহৰুক লগ পালে। মাছানিয়ে কথাই কথাই তেতিয়া দিল্লীৰ কোনোবা এটা হলত চলি থকা এখন জনপ্ৰিয় হিন্দী চিনেমাৰ কথা উলিয়ালে। দৰ্শকৰ মাজত সঁহাৰি পোৱা চিনেমাখন চাবলৈ নেহৰুৰো মন গ'ল। নেহৰু, মাছানি আৰু কেইজনমান নেতাই এখন টেক্সী হাত দাঙি ৰখাই দলে-বলে 'ছেকেণ্ড শ্ব" (ৰাতি হোৱা প্ৰদৰ্শনী) চাবলৈ গ'ল। দেহৰক্ষী কেইজন নিৰুপায় হৈ আন এখন গাড়ীৰে পিছে পিছে খেদা ধৰিলে!

তেনে এটা পৰিৱেশতে বাইদেউ ৰাজনীতিত দীক্ষিত হৈছিল। মোৰ মতাদৰ্শ তেখেতৰ বিপৰীত বুলি জানিও সদায় বায়েকৰ দৰে মোৰ প্ৰতি স্নেহপূৰ্ণ আচৰণ কৰিছিল আৰু প্ৰথমটো নীতিগত পন্থা অনুসৰণ কৰি তেখেত Indian National Trade Union Congress-ৰ কৰ্মী আৰু পৰৱৰ্তী কালত নেত্ৰী হৈছিল। অসমৰ উদ্যোগ ক্ষেত্ৰত INTUC-ৰ প্ৰভাৱ এসময়ত ব্যাপক আছিল আৰু অতুল শইকীয়া, ৰবীন কাকতি আদি আগশাৰীৰ নেতাৰ শাৰীতেই বাইদেৱে স্থান পাইছিল। শেষ বয়সলৈকে তেখেতে INTUC-ৰ কামত নিমগ্ন হৈ আছিল। কেতিয়াবা পঞ্চৱতীত থকা তেখেতৰ ঘৰলৈ গ'লে INTUC-ৰ কৰ্মীসকলৰ লগতে বাইদেউক আলাপ-আলোচনাত ব্যস্ত থকা দেখা পাইছিলোঁ। বাইদেউৰ সেৱামূলক কামৰ অন্যতম আছিল আন্তঃৰাষ্ট্ৰীয় স্বাস্থ্যসেৱা সংগঠন ৰেড ক্ৰছৰ অসম শাখা গঢ়ি তোলাত তেখেতৰ অৱদান। তাহানিৰ কংগ্ৰেছ কৰ্মী উজানবজাৰ নদীপাৰৰ ডাঃ পোৱাল দুবৰাই দান-বৰঙণি গোটাই জন্ম দিয়া ৰেড ক্ৰছ হাস্পতালখন ৰেণুকা বাইদেউৰ আশাশুধীয়া চেষ্টাত এখন লেখৰ হাস্পতাল হৈ উঠিছিল।

ইন্দিৰা গান্ধীৰ নেতৃত্বত কংগ্ৰেছৰ এটা শাখা ফালি গৈ পৰৱৰ্তী কালত

কংগ্ৰেছৰ প্ৰধান প্ৰতিনিধি স্থানীয় সংগঠনত পৰিণত হোৱাত গান্ধীবাদী কংগ্ৰেছীসকল Congress (O) নাম লৈ পুৰণি নীতি-আদৰ্শ খামুচি থাকি গ'ল। মোৰ যিমানদূৰ মনত পৰে, ৰেণুকা বাইদেৱো পুৰণি নেতা-কৰ্মীসকলৰ লগতে থাকিল। বিধানসভাত শৰৎ সিংহ চৰকাৰে উত্থাপন কৰা বাজেটক বাইদেৱে চোকা ভাষাত যুক্তিপূৰ্ণ সমালোচনা কৰাও মনত পৰে। জৰুৰী অৱস্থাৰ ধুমুহাৰ পিছত জন্ম পোৱা জনতা দলৰ সক্ৰিয় কৃতী সদস্যাৰূপে লোকসভালৈ নিৰ্বাচিত হৈ ৰেণুকা বাইদেৱে কেন্দ্ৰীয় মন্ত্ৰীসভাত নিজ গুণে আসন পাইছিল আৰু কৃতিত্বৰে নিজৰ দপ্তৰ পৰিচালনা কৰিছিল।

কেতিয়াবা ভাবোঁ— বাইদেৱে কেনেকৈ ইমানবোৰ গুৰু দায়িত্ব বহন কৰিছিল? সময়ানুৱৰ্তিতা, অবাবত সময় নষ্ট নকৰা, প্ৰবল কৰ্মোদ্যম আৰু সহকৰ্মীৰ লগত মিলিজুলি কাম কৰিব পৰা ধৈৰ্য আৰু সহযোগী মনোভাবে বাইদেউক সেই ক্ষমতা দিছিল। আজিৰ নেতা-নেত্ৰীৰ বিলাস-বাসনৰ প্ৰতি আকৰ্ষণৰপৰা বাইদেউ আছিল সাত হাত দূৰত।

মুনীন বৰকটকীদেৱৰ দেহান্তৰ পাছত তেখেতৰ স্মৃতিৰক্ষাৰ হকে যি ন্যাস গঠিত হ'ল সি অসমৰ উদীয়মান লেখক-লেখিকাৰ মাজত উৎকৰ্ষৰ আদৰ্শৰ প্ৰতি শ্ৰদ্ধা আৰু আগ্ৰহ জীয়াই ৰাখিছে। আজি এই বঁটা প্ৰদানকাৰী ন্যাস অসমৰ লেখক-পাঠকৰ মাজত এক সমাদৃত অনুষ্ঠান। ৰেণুকা বাইদেউৰ নিষ্ঠা আৰু উৎসাহেই সেইটো সম্ভৱ কৰিছে।

বাইদেউক শেষবাৰ লগ পাইছিলোঁ এক বিশেষ মুহূৰ্তত। বৰকটকীদেৱৰ ৰচনাৱলী অসম প্ৰকাশন পৰিষদে প্ৰকাশ কৰিবলৈ লৈ মোক সম্পাদনাৰ ভাৰ দিছিল। মই আগ্ৰহেৰে সেই দায়িত্ব গ্ৰহণ কৰিছিলোঁ। কিন্তু কিছুকাল পিছত প্ৰায় দুৰাৰোগ্য ৰোগত ভুগি ভুগি মই শাৰীৰিক আৰু মানসিকভাৱে ইমান বিধ্বস্ত হৈছিলোঁ যে অৱসাদগ্ৰস্ততাৰ গভীৰ পংকত পোত গৈছিলোঁ। লিখা-পঢ়াৰ শক্তি আৰু আগ্ৰহ, দুয়োটাই লোপ পোৱাৰ নিচিনা। সেয়ে কামটো পিছুৱাই পিছুৱাই বহুত পলম কৰিছিলোঁ। নিজৰ মনতো ধাৰণা জন্মিছিল যে কামটো মোৰদ্বাৰা সম্ভৱ নহ'ব। বাইদেৱে নিজৰ ব্যস্ততাৰ মাজতে সময় উলিয়াই মোক তিনিবাৰমান ফোনত সকীয়াই দিলে। ময়ো কেৰঘেঁহাবলৈ ধৰিলোঁ। অৱশেষত এদিন বাইদেউ নিজেই ৰাতি আঠমান বজাত মোৰ ঘৰ আহি ওলাল। গাড়ীচালকে বে'ল বজাই মোক মোৰ তেতিয়াৰ নিত্য সংগী শয্যাৰপৰা জগাই তললৈ নামি আহিবলৈ বাধ্য কৰিলে। তললৈ নামি আহি দেখোঁ বাইদেউ সৰু চোতালখনত থিয় হৈ আছে। চকুত ক্লান্ত, কিছু হতাশ মনোভাব। শৰীৰৰো আগৰ দৃঢ়তা যেন হ্ৰাস পাইছে।

গভীৰ খেদৰ স্বৰত তেওঁ ক'লে, "হীৰেন, তুমি যদি কামটো নকৰা, মই আনকে তাৰ দায়িত্ব দিব লাগিব।" মই আৰু দ্বিৰুক্তি নকৰি ক'লোঁ, "বাইদেউ মোক আৰু দহ দিন সময় দিয়ক।" বাইদেউ কিছু সন্তুষ্টচিত্তে গুচি গ'ল।

বাইদেউৰ সেই আদেশৰ বা অনুৰোধৰ প্ৰেৰণাতে মই গভীৰ অৱসাদ আৰু হতাশাৰ মকৰাজাল জোৰেৰে মনৰপৰা আঁতৰাই দহ দিনমান পাৰ্যমানে পৰিশ্ৰম কৰি পাতনিখন লিখিলোঁ আৰু সম্পাদনাৰ কামো কিছু কৰিবলৈ সক্ষম হ'লোঁ। এতিয়াও মাজে মাজে ভাবোঁ— দেহ-মনৰ সেই অৱস্থাত বাইদেউৰ নেতৃত্বৰ গুণতে মই সেই অসাধ্য সাধন কৰিছিলোঁ। এনে এগৰাকী নেত্ৰী আমাৰ সমাজত নিঃসন্দেহে অনন্যা।

Farewell to a stalwart

D. N. Bezboruah

The first time I met the late Renuka Devi Barkotoki (she was Sharma before she got married) was at Cotton College some time in 1951. She was almost exactly a year older than me, and known as not only a good student but also as a rather fearless and outspoken person. In fact my first recollection of her was of an occasion when she was rather vociferously trying to make a point over some argument relating to a just-concluded debate. I cannot recall what the subject of the debate was or what remarks she had made about it, but she sounded very convincing and rational about what she had to say. I also noticed that she listened carefully to what others had to say. No wonder, she got a lot of respect from her fellow students.

For many years after I got to know Renuka Devi, there were no opportunities of meeting her. The first major opportunity arose when she was Union Minister of State for Education, Social Welfare and Culture. That was when she paid a visit to Mysore in the early 1970s. Naturally, a visit to the Regional College of Education was on the cards. Of the four Regional Colleges of Education in the country, the one at Mysore was the front-ranking one. I was then the head of the English department there. The principal called me one day to inform me about the impending visit of the Minister of State and asked me whether I knew her. When I told him I did, he requested me to take care of her during

her visit. Renuka Devi was accompanied by Ashok Saikia, IAS who was then her Secretary. I recall that Renuka Devi did me and my family the honour of visiting us at home as well.

Almost a decade went by after Renuka Devi's Mysore visit without any further contacts. Then in 1983, I was virtually catapulted from teaching responsibilities into becoming the editor of *The Sentinel*. This was unfamiliar territory, and I needed constant advice and guidance from my elders. The advice and guidance that I cherished most came from the late Munin Barkotoky, Renuka Devi's husband. Those were the days when I often visited him and got to know Renuka Devi better in the process. I have known Renuka Devi as a remarkable person with an amazing capacity for learning from all kinds of situations. She was always forthright and rational in everything that she said and did. She was also very different from women of her generation for whom logic and rationality ranked much lower than personal preferences. Renuka Devi believed in action rather than in words. No wonder, she managed to get so much done in every sense of the term. She was meticulous in her planning of whatever she wanted done. She was also a very compassionate individual with genuine concern for the needs of the underprivileged and the unlettered. I have always believed that she was such a great achiever because she was a good listener and such a kind one.

With Renuka Devi's passing away, our society is much poorer. There are hundreds of people in organizations that she has supported right through her life (like the Red Cross) who will miss her presence for the rest of their days. But Death, the inevitable predator, spares none. We mourn the passing of a good and kind soul and pray that her soul may rest in eternal peace.

“তোমালোক মানুহ হোৱা...”

দিলীপ কুমাৰ হাজৰিকা

যোৱা ১৪ আগষ্টৰ দিনা মই এগৰাকী বন্ধু হেৰুৱালোঁ। ৰেণুকা দেৱী বৰকটকী মোৰ সহপাঠী আছিল। ১৯৪৯ চনত আমি একেলগে মেট্রিক পাছ কৰি কটন কলেজত নামভৰ্তি কৰিছিলোঁ। অসমৰ ৰাজনৈতিক, সামাজিক, সাংস্কৃতিক ক্ষেত্ৰত তেওঁৰ দৰে দ্বিতীয় এগৰাকী মহিলা আমি বিচাৰি নাপাওঁ। এগৰাকী সৰু ছোৱালী হৈ থকা অৱস্থাতে তেওঁৰ ৰাজনৈতিক জীৱন আৰম্ভ হৈছিল। ১৯৬২ চনত তেওঁ সংসদলৈ নিৰ্বাচিত হৈছিল। ঘটনাবহুল ৰাজনৈতিক জীৱনৰ মাজেৰে আগবাঢ়ি তেওঁ কেন্দ্ৰীয় মন্ত্ৰী পদতো অধিষ্ঠিত হৈছিল। ৰেণুকাজনী হৈ উঠিছিল এটি বিদ্যুৎ উৎপাদনকাৰী যন্ত্ৰ— অৰ্থাৎ মোৰ মানসত এক ‘Human Dynamo’। ৰেণুকাই এই শক্তি কেনেকৈ আহৰণ কৰিলে সেই কথা ধেমেলীয়াকৈ মই কেইবাবাৰো সুধিছিলোঁ। ৰেণুকাই কৈছিল— “অত্যন্ত গুপুত কথা। মোৰ এই secret ক’ব নোৱাৰোঁ।” কথাখিনি কৈ আকৌ হাঁহিছিল। সৰলভাৱে কৈছিল— “জানা দিলীপ, সৰুতেই পিতাই হাতত তুলি দিছিল এখন সৰু পুথি— ‘বিবেকানন্দৰ বাণী’। এইখনেই হৈ পৰিল মোৰ জীৱন ৰথৰ সাৰথি। মোৰ জীৱনৰ তুমি কোৱা মতে ‘ডাইনামো’ হৈছে এই পুথিখন। ৰেণুকাই আপোনপাহৰা হৈ কৈছিল— “বিবেকানন্দৰ এষাৰ কথাই মোক সদায় স্পৰ্শ কৰে। বিবেকানন্দই ভাৰতবৰ্ষৰ যুৱ সম্প্ৰদায়ক কৈছিল— ‘তোমালোক প্ৰথমতে মানুহ হোৱা’। তাৰ পিছতহে কাজ-কৰ্মৰ কথা চিন্তা কৰিবা। জীৱনত প্ৰতিটো খোজতেই মই শুনিবলৈ পাওঁ স্বামীজীৰ সেই ঐশ্বৰিক বাণী— ‘তোমালোক মানুহ হোৱা’।” ৰেণুৰ প্ৰয়াণৰ সময়ত মোৰ অন্তৰ চুই গৈছিল তেওঁৰ এই চিৰ আলোকময় অনুভৱখিনিয়ে। ১৯৬২-১৯৮০ চনৰ সময়খিনিক মই ৰেণুকা বৰকটকীৰ যুগ বুলিয়েই অভিহিত কৰিব খোজোঁ। বিষ্ণু-নিৰ্মলা ট্ৰাষ্টৰ নেতৃত্ব লোৱাৰপৰা আৰম্ভ কৰি ৰেড ক্ৰছ ছ’চাইটীক অসমত প্ৰাণ প্ৰতিষ্ঠা কৰি নাৰ্ছিং কলেজ স্থাপন কৰা, আই এন টি ইউ চিৰ অবিসম্বাদী

নেত্ৰী বৰকটকীয়ে 'মুনীন বৰকটকী বঁটা' প্ৰৱৰ্তন কৰি এটা বিশেষ সামাজিক-সাংস্কৃতিক দায়িত্বও পালন কৰি থৈ গৈছে। তেওঁৰ এই অৱিহণাৰ তুলনা নাই। তেওঁৰ বিয়োগত যি শূন্যতাৰ সৃষ্টি হৈছে, সেয়া পূৰণ হোৱাৰ আশা নাই। হে' বন্ধু, তোমালৈ মোৰ প্ৰণিপাত যাচিছোঁ। ৰেণুৰ কণ্ঠতেই পুনৰ শুনিছোঁ মৰতৰ ভগৱান স্বামীজীৰ সেই অমোঘ বাণী— "তোমালোক মানুহ হোৱা।"

এগৰাকী সাহসী নেত্ৰী

ধীৰেন্দ্ৰ নাথ চক্ৰৱৰ্তী

শ্ৰদ্ধেয়া ৰেণুকা দেৱী বৰকটকীক মই বিশ্ববিদ্যালয়ত পঢ়ি থকাৰ সময়ত সভাই-সমিতিয়ে আৰু বাটে-ঘাটেহে মাজে-সময়ে দেখা পাইছিলোঁ। তেওঁৰ লগত মোৰ প্ৰথম পৰিচয় ঘটিছিল ১৯৫৬ চনত যেতিয়া মই আছাম ট্ৰিবিউন কাকতত ছাব-এডিটৰ হিচাপে কৰ্মৰত আছিলোঁ। শিলপুখুৰীৰ কোনোবা এটুকুৰা ঠাইৰপৰা কিছুদূৰ আমি একেটা ছাতিৰ তলতে খোজকাঢ়ি গৈছিলোঁ। ছাতিটো আছিল ৰেণুকাৰ। তাৰ পাছত এদিন ৰেণুকা সাংসদ হ'ল, কেন্দ্ৰীয় শিক্ষামন্ত্ৰী হ'ল আৰু বহুত কিবাকিবি হ'ল। কিন্তু তেওঁৰ ব্যৱহাৰ, তেওঁৰ মৰম-চেনেহ আৰু তেওঁৰ খোলা অন্তঃকৰণৰ কোনো সালসলনি মোৰ চকুত নপৰিল। আটাইতকৈ আচৰিত কথা এয়ে যে মন্ত্ৰী হৈ থাকোঁতেও ৰেণুকাই মোক সকলো সময়ৰ দৰে একেই মধুৰ ব্যৱহাৰ কৰিছিল। ৰেণুকাৰ লগত মোৰ আত্মীয়তা বাঢ়িল জ্যেষ্ঠ নাগৰিক সন্মিলন স্থাপনৰপৰাই। বহুতো ৰাজহুৱা অনুষ্ঠানত মই আৰু ৰেণুকাই একেলগে মঞ্চত বহাৰ সুবিধা পালোঁ। আচৰিত কথা এয়ে যে মোৰ সকলোবোৰ ভাষণৰেই তেওঁ আছিল গুণমুগ্ধ শ্ৰোতা। আমাৰ জ্যেষ্ঠ নাগৰিক সন্মিলনৰ প্ৰায়বোৰ সভাতেই তেওঁ উপস্থিত আছিল। আমাৰ সভাবোৰ সদায় কাঁটাই কাঁটাই আৰম্ভ হয় দেখি তেওঁ কেতিয়াবা পলমকৈ গ'লে পিছৰ শাৰীতহে বহে। পাছতহে তেওঁক আমাৰ সদস্যই আগলৈ আগবঢ়াই আনে। মই যেতিয়া অশীতিপৰ জ্যেষ্ঠ নাগৰিক মিলন চ'ৰা স্থাপন কৰিছিলোঁ আমাৰ প্ৰায় সকলোবোৰ সভাতেই তেওঁ উপস্থিত থাকি বহুতো তথ্যপূৰ্ণ ভাষণ প্ৰদান কৰিছিল। এগৰাকী সাংসদ আৰু কেন্দ্ৰীয় মন্ত্ৰী হিচাপে ৰাষ্ট্ৰীয় ৰাজনীতিৰ বহুতো গুৰুত্বপূৰ্ণ কাহিনী আৰু তথ্য তেওঁ আমাৰ সদস্যসকলক জনাইছিল। মোৰাৰজী দেশাইৰ নিচিনা বাঘ সদৃশ নেতাৰপৰাও ৰেণুকাই প্ৰশংসা অৰ্জন কৰিবলৈ সক্ষম হৈছিল। বাহিৰত কঠুৱা যেন লাগিলেও ৰেণুকাৰ আছিল এখনি দৰদী হিয়া। অসংখ্য ভাষণত তেওঁৰ অন্তৰৰ কোমলতাখিনি প্ৰকাশ পাইছিল। মুনীন বৰকটকী দাদা আমাৰ

গাঁৰৰপৰা অহা মানুহ বুলিয়েইনে কি ৰেণুকাই মোক বন্ধুতকৈ নিজৰ আপোন মানুহ বুলিহে ভাবিছিল। ৰেণুকা আছিল স্পষ্টবাদী আৰু সাহসী। তেওঁৰ কোনো ধৰণৰ ভণ্ডামি নাছিল। অসমীয়া নাৰী সমাজক তেওঁ তেওঁৰ কৰ্ম আৰু সাহসেৰে এক অনুকৰণীয় আদৰ্শ দেখুৱাই থৈ গ'ল। তেওঁৰ অকাল মৃত্যু হোৱা বুলি ক'ব নোৱাৰি। কিন্তু অসমীয়া ৰাইজে আৰু পোন্ধৰ, বিশ বছৰৰ বাবে তেওঁ থকাটো বিচাৰিছিল। এগৰাকী সাধ্বী মহিলাৰ বিয়োগত মই শোকাহত। ৰেণুকাৰ পৱিত্ৰ আত্মাৰ চিৰশান্তিৰ বাবে প্ৰাৰ্থনা জনোৱাৰ লগতে তেওঁৰ বিদুষী কন্যা ড° মীনাক্ষী আৰু শ্ৰীমান কালীপ্ৰসাদ বৰকটকী আদি আত্মীয়সকললৈ মোৰ সমবেদনা জ্ঞাপন কৰিলোঁ।

ৰেণুকা দেৱী বৰকটকীৰ সোঁৱৰণত

নিৰুপমা বৰগোহাঞি

ৰেণুকাৰ পৈতৃক ঘৰ আছিল গুৱাহাটীৰ উজানবজাৰৰ যোৰপুখুৰী পাৰৰ নাওজান পথত। দেউতাক আছিল স্বনামধন্য হোমিঅ'পেথিক ডাক্তৰ ৰুদ্ৰ শৰ্মা। তেতিয়া গুৱাহাটী চহৰত খুব কম মানুহৰহে মটৰগাড়ী আছিল, তাৰ ভিতৰত ৰুদ্ৰ শৰ্মাৰো তেতিয়াৰ প্ৰচলিত ফ'ৰ্ড গাড়ী এখন আছিল।

মোৰ মনত পৰাত তেওঁৰ পাঁচটা সন্তান আছিল— তিনিজনী ছোৱালী আৰু দুটা ল'ৰা। প্ৰথম সন্তান আছিল এজনী ছোৱালী, দ্বিতীয় সন্তানো আছিল এজনী ছোৱালী, তেৱেঁই হ'ল তেতিয়াৰ ৰেণুকা দেৱী আৰু এতিয়াৰ ৰেণুকা দেৱী বৰকটকী, যাৰ কিছুদিন আগতে আকস্মিকভাৱে মৃত্যু ঘটিল। অভাৱনীয় আছিল সেই মৃত্যু, কাৰণ শেষ মুহূৰ্তলৈকে তেওঁ সুস্বাস্থ্যৰে কৰ্মময় জীৱন এটা কটাই আছিল। হঠাৎ আহি গ'ল সেই মৃত্যু— পিছে জন্মিলে মানুহ মৰিবই লাগে। ৰবীন্দ্ৰনাথেও কৈ গৈছে— "জীৱনেৰি কে ৰাখিতে পাৰে, আকাশেৰ প্ৰতি তাৰা ডাকিছে তাহাৰে', সুস্থ-সবল ৰেণুকাৰো কোনোবা অজান মুলুকৰপৰা আহ্বান আহিল আৰু আমাক সকলোকে এৰি থৈ চিৰকালৰ বাবে গুচি গ'ল!

আজি ৰেণুকাৰ স্মৃতিচাৰণ কৰিবলৈ গৈ মনত পৰিছে শৈশৱৰ সেই দিনবোৰলৈ— যেতিয়া ৰেণুকা আৰু মই একেখন স্কুল অৰ্থাৎ তেতিয়া দীঘলীপুখুৰীপাৰত অৱস্থিত খেৰ-বাঁহেৰে সজা তাৰিণী চৰণ চৌধুৰী বালিকা হাইস্কুলত পঢ়িছিলোঁ। ৰেণুকা মোতকৈ এক ক্লাছ তলত পঢ়িছিল, মই অষ্টম শ্ৰেণীত পঢ়িছিলোঁ আৰু ৰেণুকা সপ্তম শ্ৰেণীত পঢ়িছিল। নতুনকৈ প্ৰতিষ্ঠিত স্কুলখনত আমাতকৈ ওপৰত নৱম শ্ৰেণীৰ ক্লাছটোহে আছিল, য'ত ডলী তালুকদাৰ (তেতিয়া হাজৰিকা) আৰু নীলিমা কাকতি (তেতিয়া বৰা) পঢ়িছিল— পিছলৈ দুয়ো সাহিত্যিকা আৰু সমাজ সেৱিকা হিচাপে অসমত সু-প্ৰতিষ্ঠিত হৈছিল। মেট্ৰিক পৰীক্ষাত তেওঁলোকেও ভাল ফল দেখুৱাইছিল, ময়ো দেখুৱাইছিলোঁ, কিন্তু

সকলোতকৈ ভাল ফল দেখুৱাইছিল ৰেণুকাই। অতি মেধাৱী ছাত্ৰী আছিল ৰেণুকা।

পিছলৈ ৰেণুকাৰ দোপতদোপে উন্নতি হৈছিল, ৰাজনীতিৰ ক্ষেত্ৰত। তেওঁ কেৱল এম এল এই হোৱা নহয়, জনতা চৰকাৰৰ দিনত এম পি হৈ কেন্দ্ৰীয় মন্ত্ৰীও হৈছিল। তেওঁ তেতিয়া নানা দেশ-বিদেশো ভ্ৰমণ কৰিছিল আৰু নানান ধৰণৰ সমাজ সেৱাৰ কামতো ব্ৰতী হৈ আছিল।

তেওঁ বিয়া কৰাইছিল স্বনামধন্য পণ্ডিত, গৱেষক শ্ৰদ্ধাস্পদ মুনীন বৰকটকীক। তেওঁলোকৰ একমাত্ৰ সন্তান কন্যা মীনাক্ষী অতি মেধাৱী ছাত্ৰী আছিল। মই জনাত তেওঁ দিল্লীত স্কুলীয়া জীৱনৰেপৰা পঢ়িছিল আৰু তাৰ বিশ্ববিদ্যালয়ৰপৰা অংকত এম এছ-চিত প্ৰথম শ্ৰেণী পাই পাছ কৰিছিল। পিছত উচ্চশিক্ষাৰ বাবে লণ্ডন-জাৰ্মেনীলৈও গৈছিল।

ৰেণুকা শেষ জীৱনত ৰেড ক্ৰছ ছ'চাইটীৰ লগত ওতপ্ৰোতভাৱে জড়িত হৈ আছিল। আশাকৰোঁ ৰেণুকাৰ বৰ্ণাঢ্য, বিস্তৃত জীৱনটোৰ আলোচনা অন্যান্য লেখকে লিখি এই স্মৃতিগ্ৰন্থখনত প্ৰকাশ কৰিব, মই এতিয়া তেওঁৰ বিষয়ে বহুতেই নজনা এটা বিষয় লৈহে কিছু কথা লিখিম। সেয়া হ'ল তাৰিণীচৰণ চৌধুৰী স্কুলত থাকোঁতে কৰা এটা কামৰ কথা। আমি দুয়ো তেতিয়া কিমান সৰু আছিলোঁ— ১৯৪৬ চনমানৰ কথা। আমি অষ্টম-সপ্তম শ্ৰেণীত পঢ়া ছাত্ৰী দুজনীয়ে স্কুলত এটা প্ৰতিষ্ঠান খুলি ইটো-সিটো সাংস্কৃতিক অনুষ্ঠান অনুষ্ঠিত কৰিছিলোঁ। অনুষ্ঠানটোৰ নাম দিছিলোঁ— 'ছাত্ৰী মংগল সমিতি', তাৰ সভানেত্ৰী আৰু সম্পাদিকা আছিলোঁ যথাক্ৰমে মই আৰু ৰেণুকা। তাৰপৰা এখন মাহেকীয়া আলোচনীও উলিয়াইছিলোঁ, নাম দিছিলোঁ 'অসম গৌৰৱ'। সেইখন মই সম্পাদনা কৰিছিলোঁ আৰু মোৰ হাতৰ আখৰ ভাল আছিল বাবে ময়েই গোটেইখন লিখিছিলোঁ। তাত ৰেণুকাই গোটেই কেইখন আলোচনীতে কবিতা আৰু প্ৰবন্ধ লিখিছিল। উদাহৰণস্বৰূপে প্ৰবন্ধ এটাৰ নাম আছিল 'শংকৰদেৱ' আৰু কবিতা এটাৰ নাম আছিল 'গান্ধীৰ প্ৰতি'। আজি মই তেওঁ সপ্তম শ্ৰেণীৰ স্কুলীয়া ছাত্ৰী হৈ থকা সৰু ছোৱালী এজনীয়ে লিখা 'গান্ধীৰ প্ৰতি' নামৰ কবিতাটো ইয়াত উদ্ধৃত কৰি এই অনন্য প্ৰতিভাৰ অধিকাৰিণী মহিলাগৰাকীৰ প্ৰতি শ্ৰদ্ধাঞ্জলি আগবঢ়ালোঁ—

গান্ধীৰ প্ৰতি

হেৰা মানৱ! হেৰা মহান
দীন দুখীয়াৰ প্ৰাণৰ বন্ধু

ভাৰত কৰুণাৰ মূৰ্তিমান!
বুদ্ধদেৱ নেকি তুমিয়েই?
তুকাৰাম তুমি সন্ত তুমি
কি ব্ৰতত ব্ৰতী হ'লা
তুলসীৰ ভক্ত তুমি?
যি বীৰ সি সন্ত—
যি সন্ত সি বীৰ
তুমি কিন্তু সন্ত বীৰ
কি বুলিম তোমাক বাৰু?
ক'ম নেকি অহিংসাৰ 'হ'মা'?
ক'ম নেকি ত্যাগৰ 'দধীচি'?
নহয় নহয় তুমি
সত্যব্ৰতী ৰজা 'হৰিশ্চন্দ্ৰ'।
স্বাধীনতাৰ অস্ত্ৰ সঞ্চালন
সেনাপতি! অস্ত্ৰ ক'তা?
যঁতৰৰ ভিতৰেদি হ'ব নেকি
বাৰু মুক্তি আমাৰ?
শিশুৰ খেলনা তুমি
যুৱকৰ উৎসাহ স্ফূৰ্তি
বৃদ্ধৰ জীৰ্ণ-শীৰ্ণ এটি
উদগনি ত্ৰিমূৰ্তি।
জন্মজাতি 'বৈশ্য' তুমি
কৰ্মক্ষেত্ৰত 'ব্ৰাহ্মণ ক্ষত্ৰি'।
আদৰ্শত শূদ্ৰ তুমি
আৰ্হিৰ আহিলা তুমি
পশুত্ব আঁতৰোৱা তুমি
হে মানৱ! অৱতাৰ হ'ল যে তোমাৰ
হে শান্তি উপাসক! ক্ৰান্তিকাল
অখিল বিশ্বৰ শান্তি সলিল!
হে সত্য পথিক! পাৰ কৰা তুমি
কিমান বাধা কিমান বিঘিনি!

এটা উজ্জ্বল নক্ষত্ৰৰ সোঁৱৰণত

অজয় দত্ত

ৰেণুকা দেৱী বৰকটকী ৰাজ্যখনৰ সমাজ সেৱা ক্ষেত্ৰখনৰ এটা উজ্জ্বল নক্ষত্ৰ। তেওঁৰ জীৱনটো এটা সংগ্ৰামৰ জীৱন আছিল। স্কুলীয়া দিনৰপৰাই তেওঁ অতি সাহসী আছিল। কম বয়সতে ৰাজহুৱা জীৱনৰ দায়িত্বও লাভ কৰিছিল। ৰাইজৰ কামতে জীৱন উছৰ্গা কৰা মানুহগৰাকীক ৰাজনৈতিক জীৱনৰ ঘাত-প্ৰতিঘাতে টলাব পৰা নাছিল। জৰুৰীকালীন সময়ত ১৯ মাহ কাৰাগাৰত আবদ্ধ হৈ থাকিবলগীয়া হোৱাৰ পিছতো তেওঁৰ মন ভাগি পৰা নাছিল। পুনৰ সংসদলৈ নিৰ্বাচিত হৈ কেন্দ্ৰীয় মন্ত্ৰী পদতো অধিষ্ঠিত হৈছিল। তেওঁৰ সৈতে মই বিগত প্ৰায় ৫০ বছৰ ধৰি একেলগে কাম কৰিছোঁ। কিছুমান কথাত আমাৰ মতানৈক্য হৈছে, কিন্তু কোনোদিনেই মতান্তৰ হোৱা নাই। তেওঁ মোৰ অভিভাৱকস্বৰূপা আছিল।

অনন্যা ৰেণুকাৰ সোঁৱৰণত

তুলতুল বৰুৱা

ৰেণুকা দেৱী বৰকটকী অতি পৰিচিত এটি নাম; অসমত আৰু অসমৰ বাহিৰতো। অসম তথা ভাৰতৰ ৰাজনৈতিক তথা সমাজ-কল্যাণমূলক কৰ্মক্ষেত্ৰত অৰ্জা অসামান্য সাফল্যৰ বাবে এইগৰাকী মানুহৰ নাম সদায় স্মৰণীয় হৈ থাকিব। এনে এগৰাকী মানুহৰ সৈতে নিস্বাৰ্থ বন্ধুত্বৰ দাবী কৰিব পৰা লগৰীয়া হিচাপে আজি শোকাকুল হৃদয়েৰে তেওঁৰ জীৱনৰ আগছোৱাৰ— শৈশৱ, কৈশোৰ আৰু যৌৱনৰ ব্যক্তিগতভাৱে মই জনা কিছু স্মৃতি ৰোমন্থন কৰিবলৈ ওলাইছোঁ।

তাহানি আমাৰ সৰুকালত (১৯৩৮ চনৰপৰা ১৯৪২ চনলৈ) আমাৰ আৰু ৰেণুকাহঁতৰ ঘৰ একেটা চুবুৰিতে আছিল। উজানবজাৰৰ নাওজান ৰোডত। আমি দুয়ো একেখন স্কুললৈ গৈছিলোঁ। উজানবজাৰৰ বালিকা এম ই স্কুলত ৰেণুকা মোতকৈ দুশ্ৰেণী তলত পঢ়িছিল। আবেলি পৰত আমি সদায় একেলগে খেলিছিলোঁ— মোৰ পুখুৰীৰ পাৰৰ কৰ্মবীৰ বৰদলৈ আৰু তেখেতৰ ভাই-ককাই দুজনৰ পৰিয়ালৰ আৰু চুবুৰিটোৰ আমাৰ সমনীয়া ল'ৰা-ছোৱালীজাকৰ লগত। তেতিয়াই আমাৰ মাজত ঘটা কিছুমান সৰু-সুৰা ঘটনা আৰু কথাৰপৰা ৰেণুকাৰ প্ৰখৰ বুদ্ধি, অফুৰন্ত উদ্যম, সাহস (সৎ সাহস আৰু দুঃসাহস দুয়োটাই) আৰু প্ৰচণ্ড আত্মবিশ্বাসৰ উমান পাইছিলোঁ। লগৰীয়াবিলাকৰ সৈতে হাঁহি-মাতি সহজভাৱে মিলি-জুলি থাকিলেও তেওঁক সদায় আমাৰ নেতা যেনেই লাগিছিল। তেওঁ নেতাসুলভ গুণবোৰ স্বভাৱজাত আছিল বুলি পিছত অনুভৱ কৰিছিলোঁ।

দ্বিতীয় বিশ্বযুদ্ধ ১৯৩৯ চনত আৰম্ভ হ'লেও তাৰ ক'লা ছাঁই অসমক ১৯৪১ চনতহে ছাটি ধৰিছিলহি আৰু আমাৰ নগৰখনৰ স্বাভাৱিক জীৱন-যাত্ৰাত খেলিমেলি লগাইছিলহি। স্কুল, কলেজ আৰু অফিচ ঘৰবোৰ মিলিটাৰীয়ে দখল কৰি খেলপথাৰ আৰু মুকলি ঠাইবোৰত শিবিৰ পাতি লৈছিল। মিলিটাৰীৰ ভয়ত আমাৰ ফুৰা-চকা, খেলা-ধূলা বন্ধ হৈ গৈছিল। চহৰবাসী বহুত মানুহে তেওঁলোকৰ

পৰিয়ালবোৰক গাঁৱৰ ঘৰত থৈ আহিছিলগৈ জাপানী বোমাৰ আক্ৰমণৰ ভয়ত। আমাৰ স্কুলত ছাত্ৰীৰ সংখ্যা একেবাৰে কমি গৈছিল। মাত্ৰ এটা কোঠা আৰু বাৰাণ্ডাতে আটাইকেউটা শ্ৰেণীৰ পাঠদান কৰা হৈছিল। বাকী কোঠাবোৰত সম্ভৱতঃ শিক্ষা বিভাগৰ ডেপুটী ইন্সপেক্টৰৰ কাৰ্যালয় বহিছিল। তেনে পৰিস্থিতিতে আমি কেইজনীমান ছাত্ৰীয়ে এম ই পৰীক্ষা দি পাছ কৰি পাণবজাৰ ছোৱালী হাইস্কুলত নামভৰ্তি কৰিছিলোঁগৈ (১৯৪৩ চনত)। তাৰ দুবছৰৰ পিছত ৰেণুকাই সুখ্যাতিৰে এম ই পাছ কৰি উজান বজাৰত নতুনকৈ স্থাপন কৰা ছোৱালী হাইস্কুলখনত (তাৰিণী চৌধুৰী বালিকা হাইস্কুলত) নাম লিখালে। মেধাৱী ছাত্ৰী ৰেণুকাই পাঠ্যক্ৰম বহিৰ্ভূত বিভিন্ন সাহিত্যিক-সামাজিক কাম-কাজতো আগভাগ লৈ নৰম শ্ৰেণী পঢ়ি থাকোঁতে স্কুলখনৰ 'শ্ৰেষ্ঠ ছাত্ৰী' হিচাপে বিবেচিত হ'ল।

ইতিপূৰ্বে মহাত্মা গান্ধীৰ আহ্বানত আৰম্ভ হোৱা ভাৰত ত্যাগ আন্দোলন আৰু বিয়াল্লিছৰ গণবিপ্লৱে কিশোৰী ৰেণুকাৰ মন-প্ৰাণত দেশৰ স্বাধীনতাৰ স্বপ্ন জগাই তুলিছিল। ভাৰতীয় জাতীয় কংগ্ৰেছৰ আদৰ্শেৰে উদ্বুদ্ধ হৈ তেওঁ ৰাষ্ট্ৰভাষা হিন্দী শিকিছিল, যঁতৰত সূতা কাটিছিল। ছাত্ৰ কংগ্ৰেছৰ সেৱা দলত যোগ দি কুচ-কাৱাজ কৰিবলৈ লৈছিল। সপ্তম শ্ৰেণীত পঢ়ি থাকোঁতেই তেওঁ ছাত্ৰ কংগ্ৰেছৰ সদস্য হৈ কিছুদিনৰ ভিতৰতে গুৱাহাটী নগৰ ছাত্ৰ কংগ্ৰেছৰ কাৰ্য-নিৰ্বাহক সমিতিৰো সদস্যৰূপে নিৰ্বাচিত হৈছিল। ৰেণুকাৰ দেউতাক যশস্বী হোমিঅ'পেথিক চিকিৎসক ৰুদ্ৰকান্ত শৰ্মাদেৱ বিদোৎসাহী ব্যক্তি আছিল যদিও ৰক্ষণশীল অভিভাৱক হিচাপে ৰেণুকাৰ এনেবোৰ কাম-কাজত তেখেতে অনুমোদন জনোৱা নাছিল। বিশেষকৈ, সাজ লগাৰ আগেয়ে ছোৱালী ঘৰ সোমোৱাটো বাধ্যতামূলক আছিল। এই নিয়মটো আমাৰ ঘৰতো পালন কৰা হৈছিল— যদিও মই বাকীবোৰ কাম ৰেণুকাতকৈ মুকলিমূৰীয়া হৈ কৰিবলৈ পাইছিলোঁ। মাহেকত এদিন বা দুদিনকৈ বহা নগৰ ছাত্ৰ কংগ্ৰেছৰ কাৰ্যনিৰ্বাহক সমিতিৰ বৈঠকত যোগ দিবলৈ হাতত কাগজ-কলম লৈ মোৰ ওচৰত অংক শিকিবলৈ অহা বুলি ঘৰত কৈ আহিছিল। আমাৰ দুজনীৰ কাৰণেই কাৰ্য-নিৰ্বাহক সমিতিৰ বৈঠক সন্ধিয়া ৬ বজাৰ আগতেই সভাপতি বীৰেন্দ্ৰ নাথ গোস্বামীদেৱে সমাপ্ত কৰিছিল — যাতে ভৱিষ্যতে আমাৰ মিটিঙলৈ অহাৰ বাট বন্ধ নহয়। এই কথাটোত সাধাৰণ সম্পাদক কুমাৰ যতীন্দ্ৰ নাৰায়ণ দেৱৰ সমৰ্থন আছিল যদিও কলেজীয়া সদস্য অজিৎ বৰুৱা, সদা মৰল প্ৰমুখ্যে দুজনমানে আপত্তি দৰ্শোৱাৰ কথাও মনত পৰে।

সেই সময়ছোৱাতে স্কুলৰ ভিতৰে-বাহিৰে ৰেণুকাই কৰা সেৱা-কাৰ্যৰ বাবে তেওঁ ত্যাগবীৰ হেম বৰুৱা, ডাঃ ভুৱনেশ্বৰ বৰুৱা, ডাঃ ঘনশ্যাম দাস, চন্দ্ৰপ্ৰভা

শইকীয়ানী, পুষ্পলতা দাস, লীলাধৰ বৰুৱাৰ দৰে কংগ্ৰেছৰ নেতৃস্থানীয় বহু লোকৰ স্নেহভাজন হৈ পৰিছিল।

১৯৪৬ চনৰ জানুৱাৰী মাহত মহাত্মা গান্ধীৰ সৰ্বশেষ অসম আগমন উপলক্ষে শৰণীয়া আশ্ৰম আৰু জুবিলী গাৰ্ডেনৰ জনসভাত ছাত্ৰ-কংগ্ৰেছৰ স্বেচ্ছাসেৱক বাহিনীৰ ছাত্ৰী শাখাৰ সদস্য হিচাপে ৰেণুকাৰ ভূমিকা আছিল গুৰুত্বপূৰ্ণ। তাৰো আগে-পিছে জৱাহৰলাল নেহৰু, মৌলানা আবুল কালাম আজাদৰ দৰে মূধাফুটা দেশনেতাসকল গুৱাহাটীলৈ আহোঁতে স্বেচ্ছাসেৱিকাৰ দায়িত্ব দক্ষতাৰে পালন কৰি তেওঁ সকলোৰে প্ৰশংসাৰ পাত্ৰী হৈছিল। ১৯৪৭ চনৰ স্বাধীনতা দিৱসত জজ খেলপথাৰত অনুষ্ঠিত পতাকা উত্তোলন উৎসৱতো ৰেণুকাই ছাত্ৰীৰ সেৱাদল এটাৰ নেতৃত্ব বহন কৰিছিল।

কটন কলেজত পঢ়িবলৈ লৈ ৰেণুকা এহাতে মেধাৱী ছাত্ৰী হিচাপে আৰু আনহাতে তেওঁৰ বাগ্মিতা, স্পষ্টবাদিতা, অন্যায়ৰ বিৰুদ্ধে প্ৰতিবাদ আৰু সাহসিকতাৰ কাৰণে ছাত্ৰ সমাজৰ আলোচনা-সমালোচনাৰ কেন্দ্ৰবিন্দু হৈ পৰিছিল। তেতিয়া তেওঁ ছাত্ৰ কংগ্ৰেছৰ জিলা কাৰ্য-নিৰ্বাহক সমিতিৰ সদস্য হৈছিলগৈ। তেওঁৰ সতীৰ্থসকলৰ ভিতৰত পৰৱৰ্তী সময়ত ৰাজনীতিত নমা নকুল দাস, গোলোক ৰাজবংশী, বিজয় শৰ্মা আদিও আছিল।

শিশুৰ প্ৰতি মৰম আছিল ৰেণুকাৰ এটি লেখত ল'বলগীয়া গুণ। নিজৰ বাই-ভনীকেইটিৰ যতন ল'বলৈ, পঢ়া-শুনা চাই-চিতি দিবলৈ আৰু অসুখ-বিসুখত শুশ্ৰূষা কৰিবলৈ তেওঁৰ আগ্ৰহৰ সীমা নাছিল। তেনে নিৰ্ভেজাল মৰম তেওঁ সকলো শিশুৰে প্ৰতি অনুভৱ কৰিছিল। মনত পৰে কেনেকৈ তেওঁ কলেজীয়া ছাত্ৰী হৈ থাকোঁতে সুমতি (পিছত বিখ্যাত স্ত্ৰী-ৰোগ বিশেষজ্ঞ ডাঃ সুমতি চাংকাকতী) আৰু মোৰ সৈতে লগ লাগি 'মৌ-চাক' নামেৰে এটা শিশু সংগঠনৰ জন্ম দিছিল। উজানবজাৰ হেপীভিলা আৰু চেনিকুঠি অঞ্চলৰ সৰু সৰু ল'ৰা-ছোৱালীবিলাকক নিতৌ আবেলি পৰত চেনিকুঠিৰ পশু চিকিৎসালয়ৰ চৌহদত থকা আহল-বহল মুকলি ঠাইডোখৰত বিবিধ খেল-ধেমালিৰ লগতে গীত-মাত, আবৃত্তি, অভিনয় আদি কৰিবলৈ, সাধু ক'বলৈ উৎসাহিত কৰা হৈছিল, প্ৰতিদিনেই এষাৰকৈ হ'লেও মহৎ লোকৰ বাণী শুনোৱা আৰু ব্যাখ্যা কৰা হৈছিল— সহজ-সৰল, শিশুৱে বুজি পোৱা ভাষাৰে। 'মৌ-চাক'ৰ স্থায়িত্ব কমদিনীয়া হ'লেও আমি জ্ঞানদাভিৰাম বৰুৱাৰ দৰে উদাৰমনা মহৎ ব্যক্তিৰপৰা উৎসাহ-উদগনি পাই আছিলোঁ। শিশুবিলাকৰ অভিভাৱসকলেও আমাৰ প্ৰচেষ্টাটোক শলাগিছিল। বি এছ চি পাছ কৰি মই কলিকতাত পঢ়ি থাকোঁতে বন্ধত এবাৰ ঘৰলৈ আহি

গুৱাহাটীত উজনিৰ ‘মইনাৰ মেল’ আৰু স্থানীয় ‘পাৰিজাত কানন’ একত্রিত হৈ ‘মইনা পাৰিজাত’ গঠিত হোৱাৰ উপলক্ষ্যত অনুষ্ঠিত এখন আকৰ্ষণীয় অধিৱেশন চাবলৈ গৈছিলোঁ। তাৰ সভাপতিত্ব কৰিছিল ‘পাৰিজাত কানন’ৰ জন্মদাত্ৰী কাব্যভাৰতী নলিনীবালা দেৱীয়ে। সেই অধিৱেশনৰ সাফল্যৰ বাবে ৰেণুকা আৰু তেওঁৰ ভনীয়েক ৰুমাই কৰা কষ্ট আৰু পৰিশ্ৰমৰ মাত্ৰা নিজ চকুৰে দেখি মই তবধ মানিছিলোঁ। তেতিয়াৰেপৰা এতিয়ালৈকে শিশুৰ প্ৰতি বিশেষকৈ অনাথ আৰু দুৰ্বল শ্ৰেণীৰ শিশুৰ প্ৰতি ৰেণুকাৰ দায়ৱদ্ধতাক তেওঁৰ ব্যক্তিগত আৰু অসংখ্য ৰাজনৈতিক-সামাজিক কামৰ ব্যস্ততাই অকণো টলাব নোৱাৰিলে।

অসমীয়াত প্ৰচলিত ‘যি মূলা বাঢ়িব, তাৰ দুপাততে চিন’ বোলা কথাষাৰৰ সাৰ্থকতা প্ৰমাণ কৰিলে ৰেণুকাৰ জীৱনে। তাৰে সাক্ষী হিচাপে মোৰ মন গ’ল ওপৰৰ কথাখিনি আজিৰ প্ৰজন্মক জনাবলৈ আৰু তাৰ যোগেদি ৰেণুকাৰ স্মৃতিলৈ সস্নেহ শ্ৰদ্ধা আৰু কৃতজ্ঞতা যাচিবলৈ।

বহুবছৰৰ অনুপস্থিতিৰ পিছত অসমলৈ আহি সাংবাদিকতাক বৃত্তি হিচাপে গ্ৰহণ কৰাৰ পাছত ৰেণুকাক প্ৰথমতে শাসক দলৰ ক্ষুৰধাৰ সমালোচক, বিৰোধী দলৰ বিধায়ক আৰু পৰৱৰ্তী সময়ত কেন্দ্ৰীয় জনতা চৰকাৰৰ ৰাজ্যিক পৰ্যায়ৰ মন্ত্ৰী হৈ থাকোঁতে বিভিন্ন প্ৰসঙ্গত তেওঁৰ মতামত জানিবলৈ তেওঁক লগ ধৰিছিলোঁ। জৰুৰীকালীন অৱস্থাত কাৰাগাৰত বন্দী হৈ থাকোঁতে অসুস্থতাৰ কাৰণে গুৱাহাটী মেডিকেল কলেজ হাস্পতালতো গোপনে তেওঁক দেখা কৰিছিলোঁগৈ। কোনো সময়তে তেওঁৰ আশাবাদী মনটো কমি যোৱা দেখা নাছিলোঁ। আকাশবাণী গুৱাহাটী কেন্দ্ৰৰ যোগেদি তেওঁৰ সাক্ষাৎকাৰ এটা লোৱাৰো সুযোগ পাইছিলোঁ। কিন্তু এনেবোৰ ৰাজহুৱা যোগাযোগে ৰেণুকাৰ সৈতে বাল্যকালতে আৰম্ভ হোৱা বন্ধুত্বৰ প্ৰকৃতি মুঠেই সলনি কৰিব পৰা নাছিল। সৰু কালৰ-স্কুল-কলেজৰ দিনৰ ঘনিষ্ঠ লগৰীয়াখিনিৰ সৈতে ৰেণুকাই আগৰ দৰেই প্ৰীতিৰ সম্পৰ্ক ৰক্ষা কৰি আছিল; মাজে-সময়ে হাঁহি-ধেমালি-স্ফুৰ্তিৰে নানানটা ৰসাল কথা পাতি, তাহানিৰ গীত-কবিতা আওৰাই সুন্দৰকৈ কিছু আজৰি সময় পাৰ কৰিছিল। তেওঁৰ এনে বন্ধু-প্ৰীতিৰ বাবেও তেওঁৰ আৰু সুপণ্ডিত-সাহিত্যিক-সমালোচক মুনীন বৰকটকীদেৱৰ বিদুষী জীয়াৰী মীনাক্ষীয়েও তেওঁৰ মাতৃৰ সৰুকালৰ সকলো লগৰীয়াকে আপোন বুলি ভাবিব পাৰিছে।

শেষত, মীনাক্ষী আৰু তেওঁলোকৰ বৃহত্তৰ পৰিয়ালৰ আৰু ৰেণুকাৰ সমূহ সহকৰ্মীৰ শোকৰ সমভাগী হৈ তেওঁলোকক আন্তৰিক সমবেদনা জনাই ৰেণুকাৰ পুণ্যস্মৃতিলৈ মোৰ শ্ৰদ্ধা নিবেদন কৰিলোঁ।

ৰেণুকা দেৱী বৰকটকী ঃ শ্ৰদ্ধাৰ্ঘ্য

হৰেকৃষ্ণ ডেকা

আমি স্কুলত পঢ়ি থাকোঁতেই যুৱনেত্ৰী হিচাপে ৰেণুকা দেৱী (বৰকটকী)ৰ নাম-যশ শুনিবলৈ পাইছিলোঁ। পিছত দেখিছিলোঁ, তেখেতে ৰাজ্য আৰু দেশৰ ৰাজনীতিত গুৰুত্বপূৰ্ণ ভূমিকা লৈছিল। দেখিবলৈ পাইছিলোঁ, দলীয় ৰাজনীতিৰ মেৰ-পেঁচৰ মাজত সোমায়ো তেখেত আদৰ্শভ্ৰষ্ট হোৱা নাছিল। ৰাজনীতিত সোমোৱাৰপৰাই গান্ধী-নেহৰুৰ আদৰ্শৰপৰা পথ-নিৰ্দেশ লৈ নীতি-আদৰ্শ গ্ৰহণ কৰিছিল আৰু এটা সময়ত যেতিয়া দল পথভ্ৰষ্ট হৈ জৰুৰীকালীন পৰিৱেশত স্বেচ্ছাচাৰিতাৰদ্বাৰা পৰিচালিত হৈছিল, নিৰ্ভীকভাৱে আজীৱন সেৱা কৰা দলটোৰপৰা ওলাই আহিছিল তেখেত। আনকি জে'ললৈ যাবলৈও কোনো কুণ্ঠাবোধ কৰা নাছিল। ৰাজনৈতিক জীৱনত তেখেতে যথেষ্ট সুনাম অৰ্জন কৰিছিল আৰু এসময়ত কেন্দ্ৰীয় মন্ত্ৰীসভাত মন্ত্ৰীও হৈছিল। ইমান উচ্চস্থানলৈ গৈও তেখেতে জনসংযোগ পাহৰা নাছিল আৰু সমষ্টিত তেখেত বৰ সৰবৰহী আছিল। ৰাজনীতিত সোমাই বহু নেতা সমাজৰপৰা বিচ্ছিন্ন হৈ পৰা দেখি আহিছোঁ। কিন্তু ৰেণুকা দেৱী বৰকটকী আছিল ব্যতিক্ৰম। সমাজসেৱা আছিল তেখেতৰ ধৰ্ম। ভাৰতীয় ৰেড ক্ৰছৰ অসম শাখাৰ সভাপতি হিচাপে তেখেত মৃত্যুৰ দিনালৈকে সেৱা আগবঢ়াই গৈছিল। তদুপৰি বিভিন্ন অনুষ্ঠানৰ লগতো তেখেত জড়িত হৈ আছিল। তেখেতৰ ব্যৱহাৰ আছিল অতি অমায়িক আৰু সৰু-ডাঙৰ সকলোকে সমান ব্যৱহাৰ কৰিছিল। যিয়েই তেখেতৰ সান্নিধ্যলৈ আহিছে, সিয়েই তেখেতৰ ব্যক্তিত্বত মুগ্ধ নোহোৱাকৈ থকা নাই।

তেখেতৰ স্বামী মুনীন বৰকটকী এজন অসামান্য বুদ্ধিজীৱী আছিল, আৰু তেখেতে অসমীয়া সাহিত্যক গল্প আৰু সমালোচনাৰে চহকী কৰি গৈছে। তেখেতক পশ্চিমীয়া ধাৰাৰে সাহিত্য-বিচাৰ কৰা সমালোচকৰ বাটকটীয়া বুলিয়েই ক'ব পাৰি। স্বামী-স্ত্ৰীৰ বিচৰণ ক্ষেত্ৰ বেলেগ আছিল, কিন্তু এজন যেন ইজনৰ সম্পূৰক আছিল।

প্ৰয়াত ৰেণুকা দেৱী বৰকটকীয়ে সাধাৰণ মানুহৰ মাজত মাণিক বিচাৰি পাইছিল, আৰু প্ৰয়াত মুনীন বৰকটকীয়ে ডেকা লেখকৰ মাজৰপৰা মাণিক বিচাৰি উলিয়াইছিল। ৰেণুকা দেৱী বৰকটকীৰ লগত ব্যক্তিগত পৰিচয় হোৱাৰ আগতেই মই মুনীন বৰকটকীৰ সহৃদয় আশিস পাবলৈ সক্ষম হৈছিলোঁ।

প্ৰয়াত ৰেণুকা দেৱী বৰকটকী ৰাজনৈতিক জীৱনত সক্ৰিয় হৈ থকা অৱস্থাত তেখেতৰ লগত মোৰ ব্যক্তিগত পৰিচয় হোৱা নাছিল। চাকৰি জীৱনত ৰেড ক্ৰছৰ লগত সহযোগিতা কৰিবলগীয়া হওঁতে তেখেতক দুই-এবাৰ লগ পাইছিলোঁ। তেখেতৰ অমায়িক আচৰণ আৰু ইতিবাচক সঁহাৰিয়ে সদায় মুগ্ধ কৰিছিল। মুনীন বৰকটকী বঁটা বাছনিৰ প্ৰক্ৰিয়াটোত সোমাওঁতেহে মই তেখেতৰ ঘনিষ্ঠ সান্নিধ্যলৈ আহিলোঁ আৰু তেতিয়াই দেখিবলৈ পালোঁ তেখেতৰ আতিথেয়তা। মানুহক খুৱাই তেখেতে বৰ ভাল পাইছিল। এই আতিথেয়তাৰ ভাগ আমি পূৰ্ণৰূপেই উপভোগ কৰিছিলোঁ। মুনীন বৰকটকী বঁটা বাছনি প্ৰক্ৰিয়াত দেখিবলৈ পাইছিলোঁ তেখেতৰ নিৰপেক্ষতা। ন্যাসৰ সভাপতি হিচাপে তেখেতৰ ভূমিকা পালন কৰোঁতে তেখেতে নিৰ্বাচকসকলক সাধাৰণভাৱে নিৰ্বাচন সম্পন্ন কৰিবলৈ দিছিল। সেয়েই হয়তো এই বঁটাই এক বিশেষ মৰ্যাদা লাভ কৰিবলৈ সক্ষম হৈছে।

মৰণৰপৰা কোনেও অব্যাহতি নাপায়। মানুহৰ নাম-যশে সমাজৰ স্মৃতিত প্ৰয়াতজনক স্থায়ী কৰি ৰাখে। মৃত্যুৰ পাছত তেখেতৰো তেনে এটা পৰ্যায়লৈ উত্তৰণ ঘটিছে।

চেতনা যদি আত্মা হিচাপে জীয়াই থাকে, সেই আত্মাৰ শান্তি হওক।

তেখেতৰ একমাত্ৰ কন্যা মীনাক্ষীৰ ওপৰত উত্তৰাধিকাৰৰ গধুৰ দায়িত্ব আহিল। মীনাক্ষী মানসিকভাৱে সবল ব্যক্তি, তীক্ষ্ণ বুদ্ধিৰ অধিকাৰী আৰু দৃষ্টিসন্ধানী। মাতৃৰ আকস্মিক মৃত্যুৱে অনা পৰিস্থিতিক তেওঁ অতিক্ৰম কৰিব পাৰিছে। দায়িত্বত তেওঁ সফল হওক— এই শুভেচ্ছাৰে সামৰিলোঁ।

Renuka Baideu as I knew her

Deepika Phukan

I had just been enrolled as a 1st year student in Cotton College, in 1953 and found that Renuka Baideu was also a student in the same college, as 3rd year student. In those days the senior students were held in great respect by the juniors. Renuka Baideu, with her personality, used to command great respect not only from her juniors but also from her contemporaries.

I had known her as a forthright person, who spoke what she felt to be right. She had a keen sense of humour and was not afraid to air her views even with people, older than her.

I remember an incident when we entered a class, after the classroom was vacated by the previous class which had Renuka Baideu as a student. Someone had written something on the blackboard trying to make fun of Renuka Baideu but had got the sentence wrong. Baideu seeing the uncomplimentary sentence went up to the board and corrected the sentence and the spelling of the word. This gave an occasion for the students to laugh where also the teacher joined. That taught a lesson to the 'Joker'. She led a busy life with her social and political activities but still found time to remember her friends of her college days.

We all loved her for what she was and the way she cared and treated us in those college days. Death is inevitable and we have to accept it. We will remember Baideu always.

Let her soul rest in peace. Our sympathies to Meenaxi for this irreparable loss.

ৰেণুকা দেৱী বৰকটকী ঃ অন্তৰংগ দৃষ্টিৰে

উপেন বৰকটকী

ৰেণুকা দেৱী বৰকটকী বাইদেউৰ পৰলোক প্ৰাপ্তিৰ সংবাদটো পাই আপোন বাইদেউৰ দৰে এগৰাকী শুভানুধ্যায়ীক হেৰুৱাই মৰ্মাহত হ'লোঁ। তেজ-মঙহৰ একো সম্পৰ্ক নহ'লেও তেখেতে এহাতে মোক ভ্ৰাতৃৰ দৰে, আনহাতে দেওৰৰ দৰে নিজৰ কৰি লৈছিল। প্ৰতিভাধৰ সাহিত্যিক-সমালোচক ধীমান আৰু হৃদয়ৱান স্বামী মুনীন বৰকটকীদেৱৰ লগত থকা মোৰ সু-সম্পৰ্কৰ সুবাদতে বাইদেউ আৰু তেওঁলোকৰ বিদুষী জীয়ৰী মীনাক্ষীৰ লগত পৰিয়ালটোৰ আপোন হৈ পৰিলোঁ। বৰকটকীদেৱৰ পুণ্যস্মৃতিত সাহিত্য-সংস্কৃতিপ্ৰাণ পৰিয়ালটোৱে ১৯৯৪ চনত প্ৰতিষ্ঠা কৰা মুনীন বৰকটকী স্মাৰক ন্যাসৰ বঁটা পৰিচালনা সমিতিৰ সদস্য-সচিব হিচাপে আৰম্ভণিৰপৰা মোক নিযুক্তি দি কৃতাৰ্থ কৰিছিল। সুদীৰ্ঘ ২১ বছৰ কাল মই সেই দায়িত্ব পালন কৰি গৌৰৱ অনুভৱ কৰিছিলোঁ। সেইসূত্ৰে মীনাক্ষীৰ মই খুৰা হ'লোঁ।

বাইদেউৰ মৃত্যুৰ আগলৈকে তেখেতৰ লগত কথা-বাৰ্তা পতা আৰু অনেক স্মৃতি এতিয়া এটাৰ পাছত এটাকৈ মোৰ মনলৈ আহি আছে। মৃত্যুৰ দিনা দূৰদৰ্শনত বাতৰিটো সম্প্ৰচাৰ হোৱাৰ পাছত ড° প্ৰফুল্ল কটকী আৰু 'দৈনিক অসম'ৰ কাৰ্যবাহী সম্পাদক মুনীন বায়নৰপৰা দুখৰ সংবাদটি পাই প্ৰথমে মনলৈ আহিছিল এমাহমান আগেয়ে বাইদেউৰ খা-খবৰ লওঁতে কৈছিল— "এইবাৰ আহিলে জীয়েৰাৰ ঘৰলৈ যাব নালাগে। মোৰ ঘৰতে থাকি গুৱাহাটীৰ য'লৈকে যোৱা যাবা।" ঠিক এনেদৰেই কথাষাৰ কৈছিল। বায়নেও ১৫ আগষ্ট সংখ্যা 'দৈনিক অসম'ৰ কাৰণে লেখা এটা বিচাৰোঁতে ১৩ আগষ্টৰ দিনা আগবেলা তেওঁক মাতিছিল। আমাৰ দুয়োৰে আশা পূৰণ নহ'ল। 'নিয়তি কেন বাধ্যতে।' এতিয়া আৰু তেখেতৰ ঘৰত আগৰ দৰে প্ৰায়ে নানা ধৰণৰ কথা পাতি মুগ্ধ হোৱাৰপৰা বঞ্চিত হ'লোঁ।

এক প্ৰতিবাদী কণ্ঠৰ অধিকাৰী, নিৰ্ভীক, সাহসী বাইদেৱে দেশত কুখ্যাত জৰুৰী অৱস্থা প্ৰৱৰ্তন কৰাৰ দিনাই গ্ৰেপ্তাৰ বৰণ কৰি সুদীৰ্ঘ ১৯ মাহ কাৰাবাস

খাটিছিল। তেওঁৰ জে'ল জীৱনৰ ৰোমাঞ্চকৰ অভিজ্ঞতাৰ ভিতৰত গ্ৰেপ্তাৰ হোৱাৰ দিনাই কঠোৰ নিৰাপত্তাৰ মাজত থাকিও মনে মনে দূৰভাষযোগে সতীৰ্থ সংগ্ৰামীসকলক আত্মগোপন কৰিবলৈ পৰামৰ্শ দিছিল। বাইদেউৰ বৰ্ণাঢ্য বিচিত্ৰ জীৱনৰ কাহিনী শুনি আমি তেখেতৰ গুণমুগ্ধসকল অভিভূত হওঁ। মাত্ৰ কেইদিনমান আগেয়ে 'অচ্ছে দিন'ত পথভ্ৰষ্ট হৈছে চৰকাৰ' নামৰ সাক্ষাৎকাৰ (নিয়মীয়া বাৰ্তা, ৯ আগষ্ট, ২০১৭) এটিত তেওঁ স্পষ্টভাৱে কৈছে— "চৰকাৰখনে কোনফালে গ'লে ভাল হ'ব, সেয়া যেন ঠিক কৰিব পৰা নাই।" বৰ্তমানৰ অসম চৰকাৰ সন্দৰ্ভত তেওঁ কথাষাৰ কৈছিল। একেটা সাক্ষাৎকাৰত বিদেশী নাগৰিকৰ সমস্যা প্ৰসংগত বাইদেৱে আক্ষেপেৰে কৈছিল— "অসম আন্দোলনৰ কালছোৱাত ইন্দিৰা গান্ধীয়ে দিয়া বিদেশী চিনাক্তকৰণৰ ভিত্তিবৰ্ষ ১৯৬১ চনটো কৰিব বিচৰা কথা সদৌ অসম ছাত্ৰ সন্থাৰ নেতৃবৃন্দক দিবলৈ গান্ধীয়ে ন্যস্ত কৰা দায়িত্ব তেওঁ আন্দোলনৰ নেতৃবৃন্দক দিছিল।" তেতিয়া তেওঁক আছুৰে 'কংগ্ৰেছৰ দালাল' বুলি ককৰ্থনা কৰিছিল। পাছত কিন্তু তেওঁলোকে ১৯৭১ চন ভিত্তি বৰ্ষ হিচাপে মানি লৈছিল।

কুৰি বছৰ নৌহওঁতেই অসম কংগ্ৰেছ সেৱা দলৰ 'কমাণ্ডাৰ' আৰু যুৱ কংগ্ৰেছৰ সক্ৰিয় কৰ্মী হিচাপে ৰাজনৈতিক জীৱন আৰম্ভ কৰা ৰেণুকা দেৱী বৰকটকী (২৯ নৱেম্বৰ ১৯৩২ খ্ৰীঃ-১৪ আগষ্ট ২০১৭) বাইদেৱে তেওঁৰ ঘটনাবহুল বৈচিত্ৰ্যময় জীৱনত জনতা চৰকাৰৰ দিনত কেন্দ্ৰীয় মন্ত্ৰীকে ধৰি বহু বিচিত্ৰ অভিজ্ঞতাৰ সোৱাদ ল'লে। এগৰাকী তীক্ষ্ণধী ছাত্ৰী হিচাপে নিজৰ প্ৰতিভা আৰু যোগ্যতাৰে ৰাজনীতি আৰু অসমৰ সমাজ জীৱনত এখন বিশিষ্ট স্থান অধিকাৰ কৰা ৰেণুকা দেৱী বৰকটকীয়ে আই এন টি ইউ চিৰ সভাপতিকে ধৰি বিভিন্ন দায়িত্ব সুখ্যাতিৰে পালন কৰিছিল। তেওঁ তেল আৰু প্ৰাকৃতিক গেছ আয়োগৰ অন্যতম সঞ্চালিকা হিচাপে দায়িত্ব বহন কৰিও কৃতিত্ব অৰ্জন কৰিছিল। তেল খণ্ডত প্ৰথম মহিলা সঞ্চালিকা হৈ তেওঁ অসমৰো গৌৰৱ বঢ়াইছিল। সৰুতেই মানৱ সেৱাত উদ্বুদ্ধ হোৱা বাইদেৱে পৰৱৰ্তী জীৱনত ৰেড ক্ৰছৰ সেৱাতে নিজৰ জীৱনটো উছৰ্গা কৰিছিল। ৰাজনীতিজ্ঞ হিচাপে অভিজ্ঞতাপুষ্ট বৰকটকী বাইদেউৰপৰা কেন্দ্ৰীয় নেতাসকলেও মাজে-সময়ে পৰামৰ্শ লোৱাৰ কথা আমি জানো। মানৱপ্ৰীতিৰ উপৰি বাইদেউৰ সাহিত্যপ্ৰীতি আৰু অসম প্ৰীতিৰ কথা নুই কৰিব নোৱাৰি।

অসমীয়া ভাষা-সাহিত্য জগতৰ এতিয়া বিখ্যাত ড° প্ৰমোদ চন্দ্ৰ ভট্টাচাৰ্য্য আৰু নিৰুপমা বৰগোহাঞিৰ লগ লাগি বাইদেৱে ১৯৪৬ চনত 'তৰুণ জাগৰণ'

নামৰ আলোচনী এখন সম্পাদনা কৰি বাইদেৱে সাহিত্য প্ৰীতিৰ পৰিচয় দিছিল। তেওঁৰ স্বামী মুনীন বৰকটকীৰ স্মৃতিত প্ৰৱৰ্তন কৰা মুনীন বৰকটকী সাহিত্য বঁটা এতিয়া এটা সন্মানীয় বঁটা হিচাপে স্বীকৃত হৈছে। এতিয়ালৈকে এই বঁটা লাভ কৰা দুকুৰিৰো অধিক বঁটাপ্ৰাপকৰ প্ৰত্যেকৰে সাহিত্য জগতত একোখন বিশিষ্ট স্থান আছে। আনহাতে, বঁটা সমিতিৰ সদস্য হিচাপে বিভিন্ন সময়ত বাইদেউ আৰু মীনাক্ষীয়ে খ্যাতিমন্ত কবি, গল্পকাৰ, সাহিত্যিক সমালোচকক দায়িত্ব অৰ্পণ কৰি অহাৰ কাৰণে বঁটাটোৱে সুকীয়া মৰ্যাদা লাভ কৰিছে। বঁটা সমিতিৰ বৈঠকসমূহত বাইদেউৰ খুৰাকৰ জীয়েক ৰণ্টুৱে আন ক্ষেত্ৰত সহায় কৰি অহাৰ সূত্ৰে ৰণ্টুৰো মই খুৰা হ'লোঁ।

নিৰুপমা বৰগোহাঞিয়ে 'মোৰ নানাৰঙী সাংবাদিক জীৱন' গ্ৰন্থখনৰ এঠাইত তেওঁতকৈ এক শ্ৰেণী তলত পঢ়া ৰেণুকা দেৱী বৰকটকী সম্পৰ্কত 'অত্যন্ত মেধাৱী, তজবজীয়া' আৰু পাছৰ জীৱনত এক 'নাৰীৰত্ন' বুলি উল্লেখ কৰিছে। ৰেণুকা দেৱী বৰকটকী বাইদেউ যথাৰ্থতে অসমৰ এক উজ্জ্বল নাৰীৰত্ন।

মুনীন বৰকটকী বঁটা সংক্ৰান্তত বাইদেউৰ সংস্পৰ্শলৈ আহিবলৈ সৌভাগ্য হোৱা, বাহিৰত কঠোৰ যেন লাগিলেও খাৰাংখাচ কথা কোৱা অথচ মৰমিয়াল ধৰ্মপৰায়ণ সহানুভূতিশীল বহল মনৰ মানুহগৰাকীৰ বহু কথা মোৰ মনলৈ আহিছে। ইংৰাজী প্ৰত্যেক বছৰৰ আৰম্ভণিতে একোখনকৈ ডায়েৰী আৰু মাজে-সময়ে তথ্য-পাতি টুকি ল'বলৈ 'নোট-বুক' উপহাৰস্বৰূপে পোৱা বাইদেউৰ হাতৰপৰা এতিয়া আৰু নাপাওঁ, আৰু নাপাওঁ 'উপেন' এই মৰমৰ মাতষাৰ। বাইদেউৰ বিদেহ আত্মাৰ চিৰশান্তি কামনা কৰিলোঁ।

এগৰাকী তেজী মহিলাৰ স্মৃতিত

অৰূপা পটঙ্গীয়া কলিতা

পিতৃপ্ৰধান সমাজ এখনত নাৰীৰ স্থান দ্বিতীয় শ্ৰেণীৰ নাগৰিকৰ। বহু সংগ্ৰামৰ পাছতহে এইখন সমাজত নাৰীয়ে প্ৰতিষ্ঠা লাভ কৰিব পাৰে। পিতৃ, স্বামী, পুত্ৰৰ ছায়াত চেঁচুকৰ ডেম ডেউকা হৈয়ে সৰহভাগ নাৰীয়ে জীৱন শেষ কৰে। নাৰীৰ জীৱন মানে কেৱল দুখ-যন্ত্ৰণা আৰু ত্যাগৰ কৰুণ গাথা। বৰ কমসংখ্যক নাৰীয়েহে এই নিষ্ঠুৰ সমাজৰ ঊৰ্ধ্বলৈ গৈ নিজৰ এক সন্মানজনক পৰিচয় আৰ্জি ল'ব পাৰে।

ৰেণুকা দেৱী বৰকটকী আছিল এগৰাকী ব্যতিক্ৰমী নাৰী। তেওঁ সকলো বাধা-বিপত্তি ধাহি-মুহি আগুৱাই গৈছিল আৰু জীৱন কালতে এগৰাকী তেজস্বী নাৰীৰূপে মানুহৰ মনত স্থান দখল কৰিব পাৰিছিল। বয়স কুৰি নৌহওঁতেই তেখেতে ৰাজনৈতিক জীৱন আৰম্ভ কৰিছিল। ধাপে ধাপে আগুৱাই গৈ তেখেত হৈ পৰিছিল এগৰাকী অনন্যা নাৰী।

গল্প এটাৰ অনুবাদৰ মাজেদিয়ে মোৰ ৰেণুকা দেৱী বৰকটকীৰ প্ৰখৰ মেধাসম্পন্ন কন্যা মীনাক্ষী বৰকটকীৰ সৈতে এক বন্ধুত্বৰ সম্পৰ্ক গঢ়ি উঠিছিল। পাছলৈ মুনীন বৰকটকী ন্যাসৰ সৈতে জড়িত হৈ মীনাক্ষীৰ আৰু ওচৰ চাপি গৈছিলোঁ। মীনাক্ষীৰ সৈতে থকা বন্ধুত্বৰ সুবাদতে মই ৰেণুকা দেৱী বৰকটকীৰ সৈতেও এক সম্পৰ্ক গঢ়ি তোলাৰ সুযোগ পাইছিলোঁ। কেইবাবাৰো তেখেতৰ সৈতে মই দীঘলীয়াকৈ কথা-বতৰা পাতিছিলোঁ। প্ৰতিবাৰে তেজী নাৰীগৰাকীৰ বিভিন্ন অভিজ্ঞতাৰ কথা জানিব পাৰিছিলোঁ। বৰ বৰ্ণময় জীৱন আছিল তেখেতৰ। ঘৰে-পৰে সকলো দায়িত্ব তেওঁ সমানে পালন কৰিছিল। এগৰাকী ৰাজনৈতিক নাৰীৰ জ্বলন্ত ব্যক্তিত্বৰ লগতে আছিল আন এগৰাকী শীতল স্নেহশীলা মাতৃৰ ৰূপ। কঠোৰ হাতেৰে বিভিন্ন সমস্যাৰ সৈতে যুঁজ দিয়া নাৰীগৰাকীৰ মন আছিল এপাহ ফুলৰ দৰে কোমল। মীনাক্ষীহঁতৰ পঞ্চৱতীৰ ঘৰৰ বুলনিত বহি ৰেণুকা বাইদেউৰ বহু অভিজ্ঞতাৰ কথা শুনাৰ সৌভাগ্য মোৰ হৈছিল। তেখেত ১৯৭৫

চনত জৰুৰীকালীন অৱস্থাত জে'লত থাকিব লগা হৈছিল। জে'লত তেখেত কেইবাবাৰো অসুস্থ হৈ পৰিছিল। জীয়েক মীনাক্ষী তেতিয়া এজনী সৰু ছোৱালী আছিল। মাকক জে'লত দেখা কৰিবলৈ যাওঁতে মীনাক্ষীয়ে লগত লৈ যাব লগা হৈছিল কিছুমান অদ্ভুত বস্তু। চুলি কটা কেঁচী, ওকণি মাৰিবলৈ চেম্পু, নখ কটাৰ বাবে নেইলকাটাৰ, চিলাই মেচিনত ব্যৱহাৰ কৰিব পৰা সূতা, কাপোৰ ধোৱাৰ বাবে চাবোন, পপলিন কাপোৰ। দেখা কৰিবলৈ গ'লেই ৰেণুকা দেৱী বৰকটকীয়ে এইবোৰ বস্তু জীয়েকৰ হতুৱাই নিয়াইছিল। জে'লত থকা হতভগীয়া মহিলাবোৰক তেখেতে নখ কাটি দিছিল, চেম্পুৰে চুলি ধুই দিছিল, ওকণি মাৰি চাফা কৰিছিল। ওলোম-জোলোম লেতেৰা কাপোৰ পিন্ধি থকা দুৰ্ভগীয়া মহিলাবোৰক নিজে চিলাই মেচিনত বহি পোছাক চিলাই দিছিল। তেখেত আছিল প্ৰথম শ্ৰেণীৰ ৰাজনৈতিক বন্দী। জে'ল কৰ্তৃপক্ষই তেখেতক 'A Class' ৰাজনৈতিক বন্দীৰ প্ৰাপ্য পিন্ধা শাৰী কিছুমান দিছিল। এয়া জে'লৰ নিয়মৰ ভিতৰত পৰিছিল। তেখেতে এই শাৰীবোৰকে কাটি-কুটি হতভগীয়া মহিলাবোৰৰ বাবে পোছাক চিলাই দিছিল। চাফা কৰা চুলিবোৰ কেঁচীৰে কাটি দিছিল। মহিলাসকলৰ ঘৰলৈ চিঠি লিখি ঘৰৰ সৈতে যোগাযোগ কৰাই দিছিল। জে'লৰ বন্দীসকলক নিম্ন মানৰ খোৱা দিয়াৰ বাবে তেওঁ প্ৰতিবাদ কৰি আন্দোলন গঢ়ি তুলিছিল।

এইগৰাকীয়ে আছিল ৰেণুকা দেৱী বৰকটকী। এগৰাকী চেনেহেৰে ভৰা অন্তৰৰ কঠিন ব্যক্তিত্বৰ অনন্যা নাৰী। সিদিনা ফোনত হোৱা বাৰ্তালাপত মীনাক্ষীয়ে মোক কৈছে কিদৰে বহু অচিনাকি মানুহে আহি বাইদেউৰ স্মৃতিত হুক্হুকাই কান্দিছেহি। এক সাৰ্থক জীৱন যাপন কৰি ৰেণুকা দেৱী বৰকটকীয়ে পূৰঠ বয়স পাই সকলোৰেপৰা বিদায় ল'লে।

তেখেতৰ সকলো আধৰুৱা কাম আগুৱাই নিয়াৰ বাবে আছে সুযোগ্যা সন্তান মীনাক্ষী। তেজী মহিলা ৰেণুকা দেৱী বৰকটকী সকলো নাৰীৰ বাবে এক আদৰ্শ আৰু অনুপ্ৰেৰণা হৈ থাকিব। তেখেতলৈ মোৰ গভীৰ শ্ৰদ্ধা থাকিল। আমাৰ মাজত জন্ম লওক তেখেতৰ দৰে বহু তেজী নাৰীৰ আৰু আগুৱাই নিয়ক নাৰীৰ শৃঙ্খল ছিঙাৰ যুঁজখন।

প্ৰিয় বন্ধু ৰেণুকাক সশ্ৰদ্ধ সোঁৱৰণ

অনিল কুমাৰ গোস্বামী

যোৱা ১৪ আগষ্ট সোমবাৰে আমাৰ বহুতৰে সহপাঠী, প্ৰিয় বন্ধু ৰেণুকা দেৱী বৰকটকীয়ে চিৰদিনৰ বাবে আমাৰপৰা বিদায় ললে। ১৯৪৫ চনতে ৰেণুকাক প্ৰথমতে লগ পাইছোঁ। সেই বছৰতে গুৱাহাটীৰ কটন কলেজিয়েট হাইস্কুলত সপ্তমমানত নামভৰ্তি কৰোঁ। ৰেণুকাই এই সময়তে নতুনকৈ স্থাপিত তাৰিণী চৰণ চৌধুৰী ছোৱালী হাইস্কুলত সপ্তম শ্ৰেণীত পঢ়ে। মই ডাঙৰ মামা কটন কলেজৰ প্ৰখ্যাত অধ্যাপক উমাকান্ত গোস্বামীদেৱৰ ঘৰত হাইস্কুলত পঢ়িবলৈ লৈছোঁ। গুৱাহাটীৰ উজানবজাৰ চাৰিআলিৰপৰা যোৰপুখুৰীৰ পিনে যোৱা নাওজান ৰোডত ৰেণুকাৰ দেউতাক প্ৰখ্যাত হোমিওপেথি চিকিৎসক ৰুদ্ৰ শৰ্মাদেৱৰ দুমহলীয়া অসম আৰ্হিৰ ঘৰ। তেওঁলোকৰ ঘৰৰ ওচৰতে একেটা ৰাস্তাতে মোৰ ডাঙৰ মামাৰ পৰিয়ালে এটা ভাৰাঘৰত থাকে। দুই ঘৰৰ মাজত বেছ অহা-যোৱা। গতিকে আমি সঘনাই লগ পাই থাকোঁ ৰেণুকা আৰু তেওঁৰ ভাই অবলা, ভৱানী আদি বাই-ভনী আটাইকে। গুৱাহাটী-শ্বিলং ৰাস্তাত অৱস্থিত খানাপাৰাৰপৰা অলপ আগলৈ ৰাস্তাৰ বাঁওফালৰ পাহাৰত তেওঁলোকৰ এখন কমলাৰ বাগান আছিল, এতিয়া তাত CRPF-ৰ Camp প্ৰতিষ্ঠা হৈছে। কমলাৰ বতৰত তেওঁলোকৰ পৰিয়ালে ওচৰ-চুবুৰীয়াৰ ঘৰলৈ কমলা টেঙা বিলাইছিল। দীঘলী পুখুৰীৰ পূব পাৰত অৱস্থিত এতিয়াৰ কটন কলেজৰ অধ্যাপক বাসভৱনৰ স্থলতে দ্বিতীয় মহাযুদ্ধৰ সময়ত বাঁহৰ চালিৰে সজা দীঘলীয়া আৰ্মীৰ বেৰেকসদৃশ ঘৰত টি চি স্কুল কিছুদিনলৈ বহিছিল। তাৰ পিছত স্কুলখন ৰাজ্যিক সংগ্ৰহালয়ৰ ওচৰতে অস্থায়ীভাৱে বহিছিল। এনে অৱস্থাত স্বাভাৱিকতেই টি চি স্কুলৰ সামাজিক-সাংস্কৃতিক অনুস্থানসমূহ সুচাৰুৰূপে পাতিবলৈ অসুবিধা হৈছিল এটা সুবিধাজনক সভাঘৰৰ অভাৱৰ বাবে। এই সময়ছোৱাত স্কুলখনে এনে অনুষ্ঠানবোৰ কামৰূপ একাডেমী স্কুলতে ব্যৱস্থা কৰিছিল। এই উদ্দেশ্যে শৃঙ্খলা বৰ্তাই ৰাখিবলৈ আৰু কোনো হুলস্থুলীয়া পৰিৱেশ

ৰোধ কৰিবৰ বাবে ছাত্ৰীৰ মাজৰেপৰা এটা স্বেচ্ছাসেৱী গোট আছিলে আৰু ইয়াৰ নেতৃত্ব দিছিল ৰেণুকাই।

১৯৪৬ চনত আমি সপ্তম শ্ৰেণীৰপৰা প্ৰমোচন পালোঁ অষ্টম শ্ৰেণীলৈ। এই বছৰতে জানুৱাৰী মাহৰ প্ৰথম ভাগত গুৱাহাটীলৈ মহাত্মা গান্ধী আহিছিল। তেওঁৰ সঙ্গীসকলৰ লগত গান্ধীজী শৰণীয়া পাহাৰত অৱস্থিত কস্তুৰবা গান্ধী আশ্ৰমত জানুৱাৰীৰ ৮ তাৰিখৰপৰা ১১ তাৰিখলৈ আছিলে। ইয়াত থকা কালছোৱাত মোৰ লগতে একে শ্ৰেণীতে পঢ়া দিলীপ চৌধুৰী আৰু টি চি স্কুলৰ ৰেণুকাও স্বেচ্ছাসেৱক হিচাপে জড়িত আছিল। আমাৰ লগৰীয়া কুইন হাজৰিকাই (ভূপেন হাজৰিকাদেৱৰ ভনীয়েক) মহাত্মাৰ প্ৰাৰ্থনা সভাত "হে জয় ৰঘুৰ নন্দন..." ভজন সুললিত কণ্ঠেৰে গাই গান্ধীজীক তথা সকলোকে আপ্লুত কৰিছিল।

১৯৪৯ চনত আমি নতুনকৈ স্থাপিত (২৬ জানুৱাৰী, ১৯৪৮ চন) গুৱাহাটী বিশ্ববিদ্যালয়ৰ অধীনত প্ৰৱেশিকা পৰীক্ষাৰ্থী হিচাপে দ্বিতীয় বছৰৰ পৰীক্ষাৰ্থী। আমি গুৱাহাটীৰ পৰীক্ষাৰ্থীসকলে নিজ নিজ ঘৰৰপৰা খোজ কাঢ়িয়ে কটন কলেজৰ পৰীক্ষা কেন্দ্ৰলৈ গৈছিলোঁ। জজ ফিল্ডৰ মাজেৰে খোজ কাঢ়ি যাওঁতে আমাৰ লগৰে এজন পৰীক্ষাৰ্থী মূৰ্চ্ছা গৈছিল, ৰেণুকাই আগবাঢ়ি তেওঁৰ পৰিচৰ্য্যা কৰিছিল। আৰ্তজনলৈ সহায়ৰ হাত আগবঢ়োৱা ৰেণুকাক আমি প্ৰশংসা নকৰি নোৱাৰোঁ।

প্ৰৱেশিকা পৰীক্ষাত উত্তীৰ্ণ হোৱাৰ পিছত ১৯৪৯ চনত আমি কটন কলেজত নামভৰ্তি কৰিলোঁ আৰু এই কলেজৰ পৰাই I. Sc. (Intermediate in Science) আৰু B. Sc. (Bachelor in Science) পৰীক্ষাত উত্তীৰ্ণ হওঁ। ৰেণুকাই ১৯৫৩ চনত Statistics-ত অনাৰ্চ লৈ উত্তীৰ্ণ হ'ল, লগতে Mathematics আৰু Physics বিষয় দুটা পাছ বিষয় লৈ। একে বছৰতে মই Physics-ত অনাৰ্ছ লৈ উত্তীৰ্ণ হওঁ, লগতে Mathematics আৰু Statistics-ৰ বিষয় পাছ বিষয় হিচাপে লৈছিলোঁ। Statistics বিষয়টো গুৱহাটী বিশ্ববিদ্যালয়ে অনাৰ্ছ আৰু পাছ দুয়োটা বিভাগতে লৈছিলে। Statistics আৰু Mathematics বিষয় দুটাৰ মুৰব্বী অধ্যাপক আছিল অধ্যাপক ভেনচি দেতাৰাম থাৱানী (Prof. Vensi Detaram Thawani)। তেখেত কেমব্ৰিজ বিশ্ববিদ্যালয়ৰ Senior Wrangler আছিল। কেইবছৰমান এই বিশ্ববিদ্যালয়ত কাম কৰাৰ পিছত তেখেতে United Nations Organization-ৰ Food and Agriculture Organization বিষয়া হিচাপেও কাম কৰিছিল। অৱসৰ লোৱাৰ পিছতো অধ্যাপক থাৱানীৰ সৈতে ৰেণুকাৰ আৰু মোৰ যোগাযোগ আছিল।

B.Sc.-ৰ পিছত ৰেণুকাই গুৱাহাটী বিশ্ববিদ্যালয়তে Statistics বিষয়ত

স্নাতকোত্তৰ স্তৰত পঢ়িছিলে। Statistics-ৰ B. Sc/M.Sc., Mathematics-ৰ M. A./M.Sc., অসমীয়াৰ অনাৰ্ছ/M.A. ক্লাছবোৰ এতিয়াৰ কলাগুৰু বিষ্ণু ৰাভা অ'ডিটৰিয়ামৰ ঠাইতে দ্বিতীয় মহাযুদ্ধৰ সময়ত সজা দীঘল খেৰী ঘৰ এটাত বহিছিল। এই বিষয়বোৰৰ ছাত্ৰসকল আৰু শিক্ষকসকলৰো এই কাৰণে এটা বিশেষ সংহতি আছিল, আৰু কেতিয়াবা একেলগে পিকনিকলৈও গৈছিল। কটন কলেজৰ অধ্যক্ষৰ নিৱাস খেৰীঘৰটোত নতুনকৈ স্থাপিত গুৱাহাটী বিশ্ববিদ্যালয়ৰ উপাচাৰ্য্য পণ্ডিতপ্ৰৱৰ কৃষ্ণকান্ত সন্দিকৈৰ নিৱাস আছিল। নিউ হোষ্টেলৰ কম্পাউণ্ডত যুদ্ধৰ সময়তে সজা ইটাৰ ঘৰতে বিশ্ববিদ্যালয়ৰ অফিচ বহিছিল। কিন্তু উপাচাৰ্য্য সন্দিকৈদেৱৰ অফিচ তেখেতৰ নিৱাসতে আছিলে। মই Physics বিষয়ত স্নাতকোত্তৰ স্তৰত পঢ়িলোঁ কলিকতা বিশ্ববিদ্যালয়ত। ৰেণুকাই কিছুকাল শ্বিলঙত Economics আৰু Statistics সঞ্চালকালয় বিষয়া হিচাপে কাম কৰাৰ পাছত এনেকুৱা চাকৰিৰ প্ৰতি অনাসক্ত হ'ল। ৰেণুকাৰ কৰ্ম-সংস্কৃতিৰ উদ্দেশ্য আছিল সুকীয়া। তেওঁ স্বেচ্ছা সেৱাক গুৰুত্ব সহকাৰে লৈছিল। সামাজিক-সাংস্কৃতিক মূল্যবোধৰ প্ৰতি আকৃষ্ট হৈছিল। ৰাজনীতিত প্ৰৱেশ কৰিছিল যদিও কংগ্ৰেছৰ সেৱা দল, ৰেড ক্ৰছ, ৰাষ্ট্ৰীয় মজদুৰ কংগ্ৰেছ, বিষ্ণু-নিৰ্মলা ট্ৰাষ্ট আদি অনুষ্ঠানৰ লগত জড়িত হৈ তেওঁ আনন্দ পাইছিল। অদম্য সাহসী, নিৰলস কৰ্ম, আৰু সংগ্ৰামী সত্তাক জীৱন্ত ৰাখি সমুখত বাধা-বিঘিনিক নেওচিব পাৰিছিল আৰু জীৱনেই তেওঁৰ যে আদৰ্শ এইটো প্ৰতিপন্ন কৰিছিল। ৰেণুকাই উদীয়মান সাহিত্যিকক সন্মানিত কৰা আৰু পুৰস্কৃত কৰা তেওঁৰ আন এটি বৈশিষ্ট্য আমি লক্ষ্য কৰিছোঁ। ৰেণুকাৰ উদাত্ত ভাষণ, এগৰাকী দক্ষ তাৰ্কিকৰ নিঃস্বাৰ্থ সেৱাই বহুতকে অনুপ্ৰাণিত কৰিছে। সক্ৰিয় ৰাজনীতিত নিজকে নিয়োগ কৰি ১৯৬২ চনত ৰেণুকা প্ৰথমবাৰৰ বাবে কংগ্ৰেছৰ প্ৰাৰ্থী হিচাপে লোকসভালৈ নিৰ্বাচিত হয়। ইয়াৰ পিছত ১৯৭২ চনত হাজো বিধান সভা সমষ্টিৰপৰা নিৰ্দলীয় প্ৰাৰ্থী হিচাপে নিৰ্বাচিত হয়। ইয়াৰ পিছত ১৯৭৭ চনত জনতা দলৰ প্ৰাৰ্থী হিচাপে পুনৰ লোকসভালৈ নিৰ্বাচিত হয় আৰু মোৰাৰজী দেশাইৰ প্ৰধান মন্ত্ৰিত্বৰ চৰকাৰত ৰাজ্যিক শিক্ষামন্ত্ৰী হিচাপে যোগদান কৰে। লোকসভা আৰু বিধান সভাতো ৰেণুকাই দেশৰ তথা ৰাজ্যৰ সমস্যাৰাজিৰ বিষয়ে সমালোচনাত দক্ষতা প্ৰদৰ্শন কৰে। লগৰীয়া আৰু সহপাঠী হিচাপে ৰেণুকাক আমি পাওঁ ১৯৪৯ চনৰ গুৱাহাটী বিশ্ববিদ্যালয়ৰ প্ৰৱেশিকা পৰীক্ষাত উত্তীৰ্ণ প্ৰাৰ্থীৰ পুনৰ মিলন অনুষ্ঠানত। এই পুনৰমিলনৰ উদ্যোক্তাসকলৰ ভিতৰত ৰেণুকা দেৱী বৰকটকীৰ নাম প্ৰতিবাৰেই থাকে, আৰু সন্মিলনৰ আনন্দমুখৰ পৰিৱেশত তেওঁৰ অংশগ্ৰহণে আমাৰ সকলোকে

সঞ্জীৱিত কৰি তোলে। আমাৰ লগৰীয়া বৰ্তমান মুম্বাইত থকা শৈলেন শীল, ডিব্ৰুগড়ৰ ৰাজেন গোস্বামী, যোৰহাটত বৰ্তমানে থকা দিলীপ বৰুৱা, গুৱাহাটীৰ দিলীপ চৌধুৰী, দিলীপ হাজৰিকা, প্ৰফুল্ল গোবিন্দ বৰুৱা, অপৰ্ণা বৰুৱা তথা অন্যান্য লগৰীয়াৰ সৈতে হোৱা কথোপকথনত ৰেণুকাৰ দেহাৱসানে আমাৰ সকলো লগৰীয়াকে যে মৰ্মাহত কৰিছে এই কথা মৰ্মে মৰ্মে উপলব্ধি কৰিছোঁ। ৰেণুকাৰ জীয়ৰী, মিনাক্ষী (ফুফী), তেওঁৰ সকলো আত্মীয়, সম্পৰ্কিত সকলোকে তেওঁলোকৰ পৰিয়ালবৰ্গসহিতে আমাৰ সহমৰ্মিতা ব্যক্ত কৰিলোঁ।

ৰেণুকাৰ অমৰ আত্মাই চিৰশান্তি লাভ কৰক, ইয়াকে কামনা কৰি ভগৱানৰ ওচৰত প্ৰাৰ্থনা কৰিলোঁ।

মৰমৰ ৰেণুকা বাইদেউলৈ সস্নেহ শ্ৰদ্ধাঞ্জলি

ডাঃ অলকা গোস্বামী

অফুৰন্ত শক্তিৰ
অসম জীয়ৰী তুমি,
মূলাগাভৰু নে ৰাধা-ৰুক্মিণী?

অসীম সাহসী দৃঢ়প্ৰতিজ্ঞ,
নাৰী তুমি অনন্যা।

লভিছিলা স্কুলৰ
বিশিষ্ট ছাত্ৰী বঁটা
মেধা শক্তি পৰিচয়েৰে।

স্থিৰচিত্তে
আগ বাঢ়িছিলা
কৰ্তব্য পথত
আছিলা অনুজৰ
পথ প্ৰদৰ্শক

উদণ্ড ল'ৰাৰ
বাটৰ উদ্ভণ্ডালি
বন্ধ হৈছিল তোমাৰ ভয়ত।

তোমাৰ লগত
ভলণ্টিয়াৰ হৈ যাবলৈ
ভয় নাছিল আমাৰ,
আমাৰ অভিভাৱকৰ।

প্ৰাক্ স্বাধীনতাত
নিতৌ নিছিলা আমাক
জুবিলী গাৰ্ডেনত হোৱা
গান্ধীজীৰ প্ৰাৰ্থনা সভালৈ।
নেহেৰুজী আহোঁতে
থিয় কৰাইছিলা
শুক্ৰেশ্বৰ ঘাটৰ বালিত।

জেনেৰেল কেৰিয়াপ্পা আহোঁতে
থিয় হৈছিলোঁ
প্ৰখৰ ৰ'দ নেওচি
ভৰলু দলঙত
মানিছিলোঁ তোমাৰ আদেশ।

নিৰ্ভয়ে সমভাৱে
লৈছিলা তোমাৰ সহপাঠীক
ন্যায্য কথাত সেও নামানি
হৈছিলা জয়ী।
সেয়েহে আছিলা তুমি
সৰাবো মৰমৰ বন্ধু।

সমাজ সেৱিকা মনে
টানি নিলে ৰাজনীতিলৈ
ৰাজনীতিৰ সোপানত
পালা তুমি উচ্চাসন
এবাৰ বিধায়ক হৈ বিধান সভালৈ,
দুবাৰকৈ সাংসদ হৈ লোকসভালৈ
উজলিলা নিজৰ কামত
কেন্দ্ৰীয় ৰাজ্যিক শিক্ষামন্ত্ৰী হৈ।

সামাজিক কাৰ্য্যৰ
বিভিন্ন দিশত
তোমাৰ অনুদান অপূৰণীয়।

অসম ৰেড ক্ৰছৰ
সভানেত্ৰী হৈ
কাৰ্য্যৰতা হৈ ৰ'লা
শেষ দিনলৈ।
কৰিলা অসাধ্য সাধন
ৰেড ক্ৰছৰ আন্তঃৰাষ্ট্ৰীয় অনুষ্ঠানত
জিলিকিলা তুমি।

নৱ প্ৰজন্মক
সাহিত্য, কলা, সংস্কৃতিত
উৎসাহিত কৰি
কৰিলা প্ৰদান বঁটা
বছৰি বছৰি
তোমাৰ স্বৰ্গীয়
স্বামীৰ নামত।

কিন্তু অজানিতে আহিল
জীৱনৰ শেষ দিন ১৪ আগষ্ট ২০১৭
জীৱনৰ মায়া-মোহ ত্যাগী
মৰমৰ মীনাক্ষীক এৰি
আঁতৰি গ'লা অমৃতধামলৈ।

তোমাৰ বিয়োগত
হেৰুৱালে বহুজনে
নির্ভয় আশ্রয়।

আজি আদ্যশ্রাদ্ধৰ দিনত
সুঁৱৰিছোঁ তোমাক আমাৰ সেই
স্কুলীয়া কালৰ
মৰম আৰু সাহসিকতাৰ প্ৰতীক
ৰেণুকা বাইদেউ বুলি।

প্রার্থনা আমাৰ
তোমাৰ অমৰ আত্মা
থাকে যেন স্বৰ্গীয় সুখত।

My Friend : Renuka Devi

Banti Nabis

Born in 1932 to Rudra Kanta Sharma and Dharmeswari Devi of Uzanbazar, Guwahati Renuka Devi never kept herself isolated from the centre of contemporary issues and problems. She always addressed any social and political issues distorting public life. She was actively involved with the Congress party as a student activist and took up the responsibility of Seva Dal commander of Assam Congress when Gandhiji visited Guwahati in 1947. My association with Renuka dates back to our childhood days. I distinctly remember that from school right up to university she was invariably a part of the student unions and also contributed selflessly to many voluntary organizations. Right from the beginning I used to be amazed with her leadership and organizational qualities - vehemently reacting to any kind of social injustice. These qualities grew stronger and stronger as days went by.

The impact of meeting Gandhiji transformed Renuka to be a spirited leader. She served the Congress in several capacities. In 1962, a new chapter in her political life began she was elected to the Parliament. As a parliamentarian she took particular interest in issues of social security, community development, welfare of women, etc. Humanitarian action is the fruit of a collective effort but to be effective it needs the leadership of experienced and committed people. In 1983, Renuka Devi was bestowed with the responsibility of Secretary of the Guwahati Branch of

the Indian Red Cross Society. She also became the Chairman of the Assam Branch in 1996. She served the INTUC in different capacities too. Her role as a social worker extended to different fields of philanthropic activities run by such organizations as Bharat Seva Mission, Deaf and Dumb Association, Children's Home, etc. besides being associated with several women's welfare organizations and educational institutions. She was also associated with the Assam State Freedom Fighters Association. I was fortunate enough to work with her closely through that Association.

She was also nominated as the first and only woman Navaratna Director of ONGC in 2003. Her dedication towards the uplift of society and the downtrodden should remain as an inspiration to the younger generation. May her soul rest in peace!

‘কৰ্ম তপস্বিনী’ ৰেণুকা দেৱী বৰকটকী

হিৰণ্য বৰা

আজি যদি মোৰ কিবা পৰিচয় আছে তাৰ মূলতে জীৱনৰ বাটত লগ পোৱা সেই মহান সাহিত্যিক, শিল্পী, ৰাজনীতিক, সমাজকৰ্মী আৰু সাংবাদিকসকল। সেইসকল ব্যক্তিৰ বিষয়ে লিখা মোৰ বাবে সহজ নহয়। তেনেকৈ ৰেণুকা দেৱী বৰকটকী বাইদেউৰ বিষয়ে লিখা বা কোৱাটোও সহজ কথা নহয়। ৰেণুকা দেৱী বৰকটকী বাইদেউৰপৰা কিবা শিকিছিলোঁ বা মোৰ চিন্তা-চৰ্চাত কিবা প্ৰভাৱ পৰিছিল নে নাই— সেই কথা অতি সংক্ষিপ্তকৈ ক'ব পৰা বুলি ভাবিলে ভুল হ'ব। ৰাজনৈতিক আৰু সামাজিক জীৱনৰ আলিদোমোজাত ধূলি-ধোঁৱাৰ মাজত থিয় দি থাকোঁতে যিগৰাকী ব্যক্তিক লগ পালোঁ তেৱেঁই হৈছে ৰেণুকা বাইদেউ। জাতীয় জীৱনৰ এই মহীৰূহগৰাকীৰ কৰ্ম-প্ৰৱাহৰ ওপৰত আলোকপাত কৰাটো মোৰ বাবে ধৃষ্টতাহে মাত্ৰ, তথাপি এয়া এক বিনম্ৰ প্ৰয়াস।

দ্বিতীয় মহাযুদ্ধৰ ধ্বংস আৰু বিভীষিকাই সমগ্ৰ পৃথিৱীৰ চিন্তা-চৰ্চা, ৰাজনৈতিক আৰু সামাজিক জগতখন আলোড়িত-আন্দোলিত হ'বলৈ বাধ্য কৰিলে। ভাৰত স্বাধীন হ'ল। প্ৰতিষ্ঠিত বহু ধ্যান-ধাৰণা, বহু মূল্যবোধ অসাৰ প্ৰতিপন্ন হ'ল। তাৰ ঠাই দখল কৰিলে নতুন নতুন চিন্তা-চেতনাই। পুৰণিৰ স্মৃতি থৰক-বৰক হৈ উঠিল। নাৰী-পুৰুষ সমানে সমানে আগুৱাই নিবলৈ আগুৱাই আহিল এচাম নতুনৰ প্ৰয়াসী সামাজিক আৰু ৰাজনৈতিক কৰ্মী। এয়াই আছিল আধুনিক কিন্তু এই আধুনিকতাৰ সংজ্ঞাটো ইমান সৰলৰৈখিক নাছিল।

অসমৰ ৰাজনৈতিক আৰু সামাজিক জীৱনলৈ বৈজ্ঞানিক আধুনিকতাবাদ বোৱাঁই অনাত যিসকল নাৰীৰ অক্লান্ত ত্যাগ আৰু কষ্টৰ স্বাক্ষৰ চিৰদিনৰ বাবে ৰৈ গ'ল— সেইসকলৰ ভিতৰত চন্দ্ৰপ্ৰভা শইকীয়ানী, পুষ্পলতা দাসৰ পিছতে ৰেণুকা দেৱী বৰকটকীৰ নাম চিৰস্মৰণীয় হৈ ৰ'ব।

ছাত্ৰাৱস্থাতেই ৰেণুকা দেৱী বৰকটকীৰ ৰাজনৈতিক আৰু সামাজিক জীৱনৰ

পৰিক্ৰমা আৰম্ভ হৈছিল। ১৯৪৬ চনত শেষবাৰৰ বাবে মহাত্মা গান্ধী গুৱাহাটীলৈ আহোঁতে তেখেতে সেৱা দলৰ নেতৃত্ব লৈছিল। সুযোগ পাইছিল মহাত্মাৰ চৰণ চুই সেৱা কৰিবলৈ। মহাত্মা গান্ধীয়ে সেইদিনা মূৰত হাত থৈ সমাজ সেৱাত ব্ৰতী হ'বলৈ আশীৰ্বাদ দিছিল। সেই আশীৰ্বাদ শিৰোধাৰ্য কৰিয়েই আজীৱন সেৱা আগবঢ়াই গ'ল ৰেণুকা দেৱী বৰকটকীয়ে। যেন আমৃত্যু এক শ্ৰান্তিবিহীন যাত্ৰা।

এই অমিত যাত্ৰাত অনেকবাৰ সহস্ৰ জনতাই বৰকটকী বাইদেউক বহুদূৰ আগুৱাই দিছে— জনতা ভৱনৰপৰা দিল্লীৰ মচনদলৈকে। খাটিখোৱা শ্ৰমিক, কৃষকৰ বাবে দিল্লীৰ মচনদলৈকে। খাটিখোৱা শ্ৰমিক, কৃষকৰ বাবে যিদৰে বিধানসভাত খলকনি তুলিছে সেইদৰে দিল্লীৰ ৰাজদৰবাৰো বাইদেৱে কঁপাই তুলিছে উদাত্ত কণ্ঠেৰে। ১৯৬২ চনত কংগ্ৰেছ দলৰ হৈ বৰপেটাৰপৰা লোকসভালৈ নিৰ্বাচিত হয় তেখেত। ১৯৭১ চনত হাজো সমষ্টিৰপৰা অসম বিধানসভালৈ কংগ্ৰেছ (সাং) প্ৰাৰ্থী হিচাপে নিৰ্বাচিত আৰু বিৰোধী দলৰ উপ-সভানেত্ৰী। এই সময়তে মোৰো সৌভাগ্য হৈছিল একেলগে বিধানসভাৰ সদস্য হোৱা আৰু বাইদেউক ওচৰৰপৰা পোৱাৰ।

১৯৭৫ চনত ইন্দিৰা গান্ধী প্ৰধান মন্ত্ৰী হৈ থকা কালত সমগ্ৰ ভাৰতবৰ্ষত জৰুৰীকালীন অৱস্থা ঘোষণাৰ প্ৰতিবাদ কৰি ১৯ মাহ কাল ৰাজনৈতিক বন্দীৰূপে কাৰাবাস খাটিবলগীয়া হয়। তেতিয়াই কংগ্ৰেছী আদৰ্শৰ প্ৰতি বীতশ্ৰদ্ধ হৈ উঠি বিকল্পৰ সন্ধানত ১৯৭৭ চনত জনতা দলত যোগদান কৰে আৰু জনতা দলৰ হৈ গুৱাহাটী লোকসভা সমষ্টিৰপৰা নিৰ্বাচিত হৈ কেন্দ্ৰীয় ৰাজ্যিক মন্ত্ৰীৰূপে শপত গ্ৰহণ কৰে।

ৰেণুকা দেৱী বৰকটকীয়েই অসমৰ প্ৰথমগৰাকী মহিলা কেন্দ্ৰীয় মন্ত্ৰী। কেৱল সেয়ে নহয়। দেশ-বিদেশৰ বিশাল মঞ্চতো আমাৰ দেশৰ যুৱশক্তি, নাৰী জাগৰণ, মেহনতী জনতাৰ গৌৰৱোজ্জ্বল ঐতিহ্যৰ ধ্বজা উৰুৱাবলৈ সক্ষম হৈছে।

চৈধ্য বছৰ বয়সতে বৰকটকী বাইদেৱে কংগ্ৰেছৰ সেৱা দলত যোগদান কৰি অসম কংগ্ৰেছ সেৱা দলৰ অধিনায়িকা হৈছিল। অসম প্ৰদেশ কংগ্ৰেছৰ মহিলা আৰু যুৱ কংগ্ৰেছ কৰ্মীসকলৰ আহ্বায়ক আৰু ১৯৫৭ চনত ভাৰতীয় যুৱ দলক প্ৰতিনিধিত্ব কৰে মস্কোত। ১৯৫৮ চনত প্ৰাগজ্যোতিষ কংগ্ৰেছ অধিৱেশনৰ অভ্যৰ্থনা সমিতিৰ সম্পাদকৰ গুৰু দায়িত্ব সুকলমে পালন কৰাৰ পিছৰেপৰা ১৯৬২ চনলৈকে প্ৰদেশ কংগ্ৰেছ কমিটীৰ মহিলা আৰু সেৱা দলৰ সাংগঠনিক কাৰ্যক্ৰমণিকাৰ সম্পাদিকা হিচাপে কাৰ্যনিৰ্বাহ কৰে।

অমিয় কুমাৰ দাস, বিজয় চন্দ্ৰ ভাগৱতী আদি কংগ্ৰেছ মহানায়কসকলৰ

আশীৰ্বাদ লৈ আমিও স্কুলীয়া কালতে কংগ্ৰেছত যোগদান কৰিছিলোঁ তেখেতসকলৰ আদৰ্শৰে দেশৰ বাবে জীৱন উছৰ্গা কৰিবলৈ। বিভিন্ন সময়ত বিভিন্ন ৰূপত হোৱা বিৱৰ্তনৰ ধুমুহাই কাক ক'লৈ উৰাই নিয়ে ক'ব নোৱাৰোঁ— কিন্তু আদৰ্শৰ সংঘাতক আজিও মূৰ পাতি ধৰি আছোঁ। কংগ্ৰেছ কৰ্মী হিচাপে বহু বছৰৰ আগতেও বাইদেউৰ সৈতে কাম কৰাৰ সৌভাগ্য ঘটিছিল। নীতি আৰু আদৰ্শৰ বান্ধোনে আমাক ওচৰ চপাই আনিছিল। প্ৰচুৰ কৰ্মশক্তি, আধুনিক চিন্তা-চৰ্চা আৰু বিজ্ঞানসন্মত যুক্তি-তৰ্কৰে প্ৰতিটো সমস্যা আয়ত্তলৈ আনিব পৰাৰ যি দক্ষতা তাক দেখি আমি তবধ মানিছিলোঁ। এই দক্ষতা অৰ্জন কৰিবলৈ হ'লে বিষয়বস্তুক গভীৰভাৱে অনুধাৱন কৰিব পাৰিব লাগিব। ধনাত্মক আৰু ঋণাত্মক প্ৰতিক্ৰিয়াসমূহৰ ওপৰত পূৰ্বানুমান হ'ব লাগিব।

এই বিশাল কৰ্মশক্তিৰ সৈতে আৰু ঘনিষ্ঠভাৱে কাম কৰাৰ সংযোগ ঘটে শ্ৰমিক আন্দোলনৰ যোগেদি। ১৯২৬ চনতে দেশত ট্ৰেড ইউনিয়ন আইন গৃহীত আৰু কাৰ্যকৰী হ'ল যদিও দেশে স্বাধীনতা লাভ কৰাৰ পিছতহে শ্ৰম সংগঠনে প্ৰসাৰ লাভ কৰে। তথাপি আজিও ট্ৰেড ইউনিয়ন আন্দোলনে আমাৰ দেশ আৰু ৰাজ্যত আশা কৰা ধৰণে শক্তিশালী ৰূপত গা কৰি উঠিব পৰা নাই। দেশৰ কেন্দ্ৰীয় ট্ৰেড ইউনিয়ন সংগঠনসমূহ প্ৰায়বিলাকেই নিৰ্দিষ্ট এক ৰাজনৈতিক দলৰদ্বাৰা প্ৰভাৱান্বিত হোৱাত ট্ৰেড ইউনিয়নৰ প্ৰকৃত স্বৰূপ, চৰিত্ৰ বৰ্তাই ৰখাত সফল হোৱা নাই। শ্ৰমিক সংগঠনসমূহে নিজকে অৰাজনৈতিক সংগঠন বুলি পৰিচয় দিলেও প্ৰায়বিলাক সংগঠনৰ নেতৃত্ব ৰাজনৈতিক দলৰদ্বাৰা পৰোক্ষভাৱে হ'লেও পৰিচালিত হোৱাত শ্ৰমিকৰ স্বাৰ্থতকৈ ৰাজনৈতিক স্বাৰ্থত ব্যৱহৃত হোৱা বুলি অভিযোগৰ আৱাজ উঠিছে। আনহাতে, শ্ৰমিকৰ স্বাৰ্থ পূৰণৰ অৰ্থে প্ৰত্যক্ষভাৱে নহ'লেও পৰোক্ষভাৱে হ'লেও ৰাজনৈতিক প্ৰভাৱৰপৰা মুক্ত হোৱাটো সম্ভৱ নহয়।

সত্তৰৰ দশকৰ শেষৰ ফালে মহেন্দ্ৰ মোহন চৌধুৰী, বিজয় চন্দ্ৰ ভাগৱতী, ৰবীন কাকতিৰ দৰে মহান নেতাৰ আহ্বানত বৰকটকী বাইদেৱে ট্ৰেড ইউনিয়ন কংগ্ৰেছত যোগদান কৰে আৰু আশীৰ দশকত উপ-সভাপতি, কোষাধ্যক্ষ আদিৰ দৰে গধুৰ দায়িত্ব পালন কৰি বৰ্তমান ৰাজ্যিক সভাপতিৰ পদ অলংকৰণ কৰি আছিল।

ভাৰতীয় ৰাষ্ট্ৰীয় মজদুৰ কংগ্ৰেছৰ দৰে আন্তঃৰাষ্ট্ৰীয় খ্যাতিসম্পন্ন এটা ৰাষ্ট্ৰীয় সংগঠনক দক্ষতাৰে পৰিচালনা কৰিবলৈ এক বহুমুখী প্ৰতিভাধৰ ব্যক্তিৰ প্ৰয়োজন। বৰকটকী বাইদেউ হৈছে ৰাজনীতিৰ বাহিৰে-ভিতৰে সমানে প্ৰভাৱ থকা ব্যক্তি। ৰাষ্ট্ৰীয় মজদুৰ কংগ্ৰেছ, অসম শাখাৰ সভানেত্ৰী হিচাপে ট্ৰেড ইউয়িনৰ সমন্বয়

আৰু প্ৰসাৰৰ বাবে তেখেতে কৰা অক্লান্ত পৰিশ্ৰমৰ কথা কোনেও পাহৰিব নোৱাৰে। ট্ৰেড ইউনিয়নৰ বিকাশৰ কাৰণে ৰাষ্ট্ৰীয় আৰু আন্তঃৰাষ্ট্ৰীয় ক্ষেত্ৰত আগবঢ়োৱা তেখেতৰ বক্তব্যসমূহে আজিও দিক্‌দৰ্শনৰ ভূমিকা পালন কৰি আছে।

ৰাষ্ট্ৰীয় মজদুৰ কংগ্ৰেছৰ অসম শাখাৰ সভানেত্ৰীৰ দায়িত্বৰ উপৰি তেখেত 'ইণ্টাৰনেচনেল ফেডাৰেচন অব্ এগ্ৰিকালচাৰেল এণ্ড্ এলাইড ইউনিয়ন্‌ছ'ৰ স্বীকৃতিপ্ৰাপ্ত অসম গ্ৰামীণ শ্ৰমিক সন্মিলনৰো সভানেত্ৰী আছিল। নিৰ্মাণ কাৰ্য, অভিযান্ত্ৰিক, যান-বাহন, মহিলা শ্ৰমিক আৰু কৃষি মজদুৰৰ লগত জড়িত অনেক ইউনিয়নৰো সভানেত্ৰী হিচাপে বাইদেৱে কাৰ্যনিৰ্বাহ কৰি গৈছে।

জেনেভাত থকা 'ইণ্টাৰনেচনেল কনফেডাৰেচন অব্ ফ্ৰী ট্ৰেড্ ইউনিয়ন্‌ছ' (আই চি এফ টি ইউ)ৰ দ্বিতীয় উপ-সভানেত্ৰী হিচাপেও বাইদেউ নিৰ্বাচিত হৈছে। ব্ৰুছেল্‌ছত থকা 'আই চি এফ টি ইউ'ৰ মহিলা সমিতিখনৰো তেখেত সদস্য। তেখেত ৰাষ্ট্ৰীয় ট্ৰেড ইউনিয়ন কংগ্ৰেছ, নতুন দিল্লীৰ ৰাষ্ট্ৰীয় সচিব আৰু উত্তৰ-পূৰ্বাঞ্চল কমিটীৰ চেয়াৰমেন।

১৯৯৭ চনত শ্ৰমিক শ্ৰেণীৰ বাবে আগবঢ়োৱা উল্লেখনীয় সেৱাৰ বাবে ভাৰতৰ প্ৰধানমন্ত্ৰীয়ে তেখেতলৈ 'শ্বিল্ড অব্ অনাৰ' সন্মান আগবঢ়ায়।

বৰকটকী বাইদেউ কেৱল ৰাজনীতি আৰু শ্ৰমিক আন্দোলনৰ লগতে জড়িত হৈ থকা নাই। 'ভাৰত সেৱা মিছন'ৰ সাধাৰণ সম্পাদক, 'ভাৰত সেৱক সমাজ', 'ডীফ এণ্ড ডাম্ব এছ'চিয়েচন'কে ধৰি কেইবাটাও বিশেষভাৱে সক্ষম লোকৰ কল্যাণমূলক অনুষ্ঠানৰ গুৰি ধৰিছিল।

সমবায় আন্দোলন, অনেক শিক্ষানুষ্ঠান, মহিলা আৰু শিশু কল্যাণ অনুষ্ঠান-প্ৰতিষ্ঠানৰ লগতো জড়িত হৈ আছে বাইদেউ।

একেৰাহে বহু বছৰ বৰকটকী বাইদেউ ভাৰতীয় ৰেড ক্ৰছ্ ছ'চাইটী, অসম শাখাৰ সাধাৰণ সম্পাদক আৰু চেয়াৰমেন হিচাপে দায়িত্ব পালন কৰি আছে। ৰেড ক্ৰছৰ সহযোগত বানবিধ্বস্ত আৰু গোষ্ঠীসংঘৰ্ষত সৰ্বস্বান্ত হোৱা হাজাৰ হাজাৰ লোকলৈ স্বাস্থ্যসেৱা আৰু সাহায্যৰ টোপোলা আগবঢ়াইছে। গুৱাহাটীৰ লংকেশ্বৰত ৰেড ক্ৰছৰ অৰ্থ সাহায্যত গোষ্ঠীসংঘৰ্ষ আৰু প্ৰাকৃতিক দুৰ্যোগত অনাথ হোৱা শিশুসকলৰ বাবে 'শিশু গৃহ' নিৰ্মাণ কৰিছে। উত্তৰ গুৱাহাটীত এটা সময়ত প্ৰায় বন্ধ হ'ব ধৰা 'শিশু গ্ৰাম'ৰ পৰিচালনাৰ দায়িত্ব লৈ সুকলমে চলাই আছিল বাইদেৱে। 'আন্তঃৰাষ্ট্ৰীয় ৰেড ক্ৰছৰ সহযোগত বানবিধ্বস্ত অঞ্চলত আশ্ৰমৰ বাবে ওখ ভেটি নিৰ্মাণ কৰিছে। স্থানীয় লোকসকলক দুৰ্যোগৰ প্ৰস্তুতি আৰু প্ৰশমন বিষয়ত প্ৰশিক্ষণ আদি দিছে।

বিশাল কৰ্মময় জীৱনৰ অধিকাৰী এনে এগৰাকী ব্যক্তিৰ বিষয়ে কৈ বা লিখি শেষ কৰিব নোৱাৰি। জীৱনৰ কৈশোৰ, যৌৱন আৰু খ্যাতিৰ শিখৰত থকা দিনবোৰতো কৰ্মৰ মাজতে নিজকে পাহৰি থকা বাইদেউ মৃত্যুৰ আগদিনাপৰ্যন্ত সেই একে তেজস্বী, ক্লান্তিবিহীন, সপ্ৰতিভ এক মানৱতাৰ দুৰন্ত সৈনিক হৈয়ে থাকিল। দেশৰ কাৰণে, সমাজৰ কাৰণে আপুনি যি ত্যাগ কৰিলে তাৰ ঋণ আমি কোনোকালে শুজিব নোৱাৰিম।

বাইদেউ, আজি আপোনাৰ এই পৱিত্ৰ আদ্যশ্ৰাদ্ধৰ দিনা আমি আটায়ে কৰুণাময় ভগৱানৰ ওচৰত প্ৰাৰ্থনা জনাওঁ— ঈশ্বৰে আপোনাক স্বৰ্গবাসী কৰক। কৰ্ম তপস্বিনী আপোনাৰ তপস্যাই ইতিমধ্যে প্ৰসিদ্ধি লাভ কৰিছে। আপোনাৰ কৰ্ম প্ৰতিভা বুজি পোৱা এজন গুণগ্ৰাহীৰূপে আপোনাৰ কায়িক অবৰ্তমানত ‘কৰ্ম তপস্বিনী’ সম্বোধনেৰে আপোনালৈ শ্ৰদ্ধা জ্ঞাপন কৰিছোঁ।

ওম নমো ভগৱতে

প্ৰেমধৰ বৰা

বাসুদেৱায় গোৱিন্দায় নমোঃ নমঃ
সত্যম্ শিৱম্ সুন্দৰম্।।

আমাৰ সকলোৰে পৰম শ্ৰদ্ধাৰ বাইদেউ গ'লগৈ। সৃষ্টিৰ স্ৰজন-পালন, সংহাৰণ নিয়তিৰ বিধান। শ্ৰদ্ধেয়া ৰেণুকা দেৱী বৰকটকী কামৰূপ, অসম, শ্বিলং, দিছপুৰ, দিল্লীত ৰজন্‌জনাই যোৱা এটি নাম— সকলোৰে মৰমৰ, আদৰৰ আৰু শ্ৰদ্ধাৰ।

১৯৭২ চনত অসম বিধানসভাৰ হাজো সমষ্টিৰপৰা নিৰ্বাচিত সদস্যা হিচাপে লগ পাই দুটা লগ লাগি থকা আসনৰ এখনত বাইদেউৰ লগতে পাঁচ বছৰ বহাৰ সুযোগ পাইছিলোঁ। বিধান সভাত তেখেত সক্ৰিয় আৰু বাকপতুতাৰ পৰিচয় দিছিল। তীক্ষ্ণ বাক্যবাণেৰে চৰকাৰী পক্ষক আঘাত হানিছিল। দেশপ্ৰেম, জাতীয়তাবোধ, সমাজসেৱা, দুখীয়া-নিছলাৰ প্ৰতি থকা মানৱীয় দৃষ্টিভংগীৰে গোটেই জীৱন উছৰ্গা কৰি গ'ল।

সদৌ অসম গড়কাপ্টানি শ্ৰমিক সংঘ, আই এন টি ইউ কংগ্ৰেছ বিভিন্ন শ্ৰমিক আৰু বাছ পৰিবহন নিগমৰ কৰ্মচাৰী সন্থা আন্দোলনত আমিও তেখেতৰ লগত বহু সময় সহযোগ কৰিছিলোঁ। গুৱাহাটীৰ প্ৰাক্তন বিধায়ক অজয় দত্তই এই শ্ৰমিক আন্দোলনত বাইদেউৰ লগত জড়িত হৈ আছিল।

জননেতা প্ৰাক্তন মুখ্য মন্ত্ৰী প্ৰয়াত শৰৎ চন্দ্ৰ সিংহ, বিধায়ক প্ৰয়াত গৌৰীশংকৰ ভট্টাচাৰ্য, দুলাল বৰুৱা, গিৰীন্দ্ৰ নাথ চৌধাৰী, প্ৰমোদ গগৈ, ৰমণী বৰ্মন, ৰাম শৰ্মা, কোযেশ্বৰ বৰা, নগেন বৰুৱা আদিৰ লগতো সুসম্পৰ্ক ৰক্ষা কৰিছিল। ৰেডক্ৰছ ছ'চাইটীৰ অসম শাখাৰ শেষ মুহূৰ্তলৈ অধ্যক্ষাৰ দায়িত্ব সুচাৰুৰূপে পালন কৰি গ'ল। প্ৰধান মন্ত্ৰী মোৰাৰজী দেশাইৰ মন্ত্ৰীসভাত স্থান লাভ কৰি অসমলৈ সুনাম আৰু গৌৰৱ কঢ়িয়াই আনিছিল।

অসমৰ মুখ্যমন্ত্ৰী গোলাপ বৰবৰাৰ মন্ত্ৰীসভা গঠনৰ সময়ত জনতা দলৰ ৫৪জন, পি টি চিৰ ৪জন আৰু আৱশ্যকীয় সংখ্যা গোটাবলগীয়া হোৱাত তেখেতে মোৰ লগত যোগাযোগ কৰি কেন্দ্ৰীয় মন্ত্ৰী হিচাপে অনুৰোধ কৰাত আৰু কেন্দ্ৰীয় পৰ্যবেক্ষক প্ৰয়াত বিজু পাটনায়কৰ অনুৰোধমৰ্মে সেই সময়ত নিৰ্দলীয় হৈ নিৰ্বাচিত হোৱা নাওবৈচাৰ চৈয়দ আকাজউদ্দিন আহমেদ, কলিয়াবৰৰ অতুল গোস্বামী, টংলাৰ ৰমেশ চন্দ্ৰ চহৰীয়া, সৰুক্ষেত্ৰীৰ চিৰাজুল হক, বিজনীৰ পদ্মলোচন বড়োক লৈ পি ডি এফ (পিপল্‌ছ ডেম'ক্ৰেটিক ফ্ৰণ্টছ) আৰু এই লেখকৰ নেতৃত্বত ছয়জনীয়া বিধায়কৰ গোটে সমৰ্থন দিয়াত বৰবৰাৰ মন্ত্ৰীসভা গঠন হ'ল। এই ক্ষেত্ৰত কেন্দ্ৰীয় মন্ত্ৰী ৰেণুকা দেৱীৰ অতুলনীয় অৱদান আছিল।

যোৰহাটৰ সম্ভ্ৰান্ত বৰকটকী পৰিয়ালৰ লগত বিবাহসূত্ৰে ৰেণুকা দেৱী 'বৰকটকী' হ'ল। বৰকটকী পৰিয়ালৰ লগতে আমাৰো পৰিচয় হৈছিল বিহপুৰীয়াৰ স্বাধীনতা সংগ্ৰামী যোগেশ্বৰ বৰুৱা আৰু মুকুট বৰুৱা পৰিয়ালৰ লগত। বৰকটকী পৰিয়ালৰে মিতিৰৰ সম্পৰ্ক থকাত আমাৰ সম্পৰ্ক ঘনিষ্ঠতালৈ পৰিণত হৈছিল।

এনে এগৰাকী মহান দেশহিতৈষী, দুখীয়াৰ পৰম বান্ধৱীৰ বিয়োগত আমি অতিশয় মৰ্মাহত হৈছোঁহক। এনে এগৰাকী প্ৰত্যুৎপন্নমতি, নিৰ্ভীক, সৎ, দক্ষ প্ৰশাসক, দুখীয়া-নিছলাৰ প্ৰাণস্বৰূপ, হাড়ে-হিমজুৰে অসমীয়াৰ প্ৰয়াণত আমি ব্যথিত। অসম-ৰত্ন ভূপেন হাজৰিকাৰ কথাৰে বৰকটকী ডাঙৰীয়ানী ভাল অসমীয়া, ভাল ভাৰতীয়, 'Regional in character and National in outlook'। তেখেতৰ সু-জীয়ৰী শ্ৰীমতী মীনাক্ষী সম্প্ৰতি জাৰ্মানীৰ এগৰাকী বাসিন্দা। অসমবাসীয়ে সদায় বৰকটকীক মনত ৰাখিব আৰু তেখেতৰ পদৰেণু ভৱিষ্যৎ বংশধৰসকলে অনুসৰণ কৰি অসমক উজ্জ্বল কৰি ৰাখিব।

তেখেতৰ বিদেহ আত্মাই চিৰশান্তি লাভ কৰক।

ৰেণুকা দেৱী বৰকটকী বাইদেউলৈ শ্ৰদ্ধাঞ্জলি

বলীন কুলি

মানুহ মৰণশীল। জন্মিলে মানুহৰ মৃত্যু আছেই। ই চিৰসত্য। আমাৰ সৰাৰে মাজত অতি শ্ৰদ্ধাশীল আৰু পূজনীয়া ৰেণুকা দেৱী বৰকটকী বাইদেৱে সৌ সিদিনা আমাক অবাক কৰি ইহলীলা সম্বৰণ কৰিলে। এইগৰাকী ৰেণুকা বাইদেউ আমাৰ সৰাৰে মাজত অতি কৰুণাময়ী আৰু প্ৰেৰণাময়ী হৈ অনুপ্ৰাণিত কৰি আহিছিল। যিয়েই এইগৰাকী মহীয়সী বাইদেউৰ সান্নিধ্যলৈ আহিছিল সেইসকলে অনুভৱ কৰিছিল মহৎ প্ৰাণৰ বতৰা। এইগৰাকী বাইদেউ আজি আমাৰ মাজত নাই। এই সংসাৰৰ লোভ-মোহ, মায়া-মমতাই বাইদেউক বান্ধি ৰাখিব নোৱাৰিলে, পঞ্চভূতত মিলি গ'ল তেখেত। হাজাৰ জনৰ চকুৰ লোটকে তেওঁৰ আত্মাক বাট ভেটি ধৰি ৰাখিব নোৱাৰিলে।

১৯৩২ চনৰ ২৯ নৱেম্বৰত যি বাটেৰে এই পৃথিৱীলৈ ৰেণুকা বাইদেউ আহিছিল সেই সুদীৰ্ঘ ৮৫ বছৰৰ পিছত, ভগৱানৰ নীতি-নিৰ্দেশনা সুকলমে সমাপন কৰি তেওঁ অহা বাটেৰেই উলটি গ'ল নিয়তিৰ পুৰাতন নীতিৰে। তেওঁ নিজৰ যাত্ৰা অব্যাহত ৰাখিলে, আমি কোনোৰে এই যাত্ৰাক বাধা দি ৰাখিব নোৱাৰিলোঁ। আমাক শোকদগ্ধ কৰি সকলোৰে আপোন, অতি চেনেহৰ স্নেহময়ী ৰেণুকা বাইদেৱে সকলোকে শোক সাগৰৰ মাজত এৰি থৈ চিৰদিনলৈ গুচি গ'ল।

এইগৰাকী ৰেণুকাদেৱী বৰকটকী বাইদেউ আছিল অতি বিচক্ষণ, তীক্ষ্ণ বুদ্ধিসম্পন্না, দৃঢ়মনা, প্ৰগতিশীল মনৰ গৰাকী। সৰুৰেপৰাই আছিল অতি সাহিয়াল। লৌহ মনৰ অধিকাৰী আছিল এইগৰাকী ৰেণুকা বাইদেউ। সেই কটন কলেজত পঢ়ি থকা কালৰপৰাই অধ্যাপক-অধ্যাপিকাসকলে মনৰ সেই দৃঢ়তাৰ কথা বুজি উঠাৰ লগতে লগৰ ছাত্ৰ ছাত্ৰীসকলেও বুজি উঠিছিল।

ৰেণুকা দেৱী বৰকটকী বাইদেউৰ জীৱন আছিল গৌৰৱেৰে পৰিপূৰ্ণ। সামাজিক, ৰাজনৈতিক কামৰ মাজেৰেই জীৱনটোক পাৰ কৰি নিছিল যদিও আন

বহুতৰ দৰে একঘেয়ামী জীৱন নাছিল। এক সম্ভ্ৰান্ত বৰ্ণাঢ্য ৰাজহুৱা সামাজিক জীৱন অতিবাহিত কৰা এই বাইদেউৰ জীৱন কথাই আমাক সদায়েই অনুপ্ৰাণিত কৰি ৰাখিব। ৰেণুকা বাইদেউ আমাৰ জীৱনৰ প্ৰেৰণাৰ প্ৰতীক হৈ ৰ'ব।

এইগৰাকী মহীয়সী ৰেণুকা বাইদেৱে অতি কম বয়সতেই জাতিৰ পিতা মহাত্মা গান্ধী, পণ্ডিত জৱাহৰলাল নেহৰুৱেই নহয় আৰু বহু বিশ্ববৰেণ্য নেতাৰ সান্নিধ্য লভিছিল। আৰু সেই সান্নিধ্য লাভ কৰি যি সুযোগ পাইছিল সেয়া গ্ৰহণ কৰিছিল। সেইবাবেই অসম কংগ্ৰেছ কমিটীৰ এগৰাকী আগশাৰীৰ নেতৃৰূপে নিজকে প্ৰতিষ্ঠা কৰিব পাৰিছিল। অসম প্ৰদেশ কংগ্ৰেছ কমিটীৰ এগৰাকী আগশাৰীৰ নেত্ৰীৰূপে নিজকে প্ৰতিষ্ঠা কৰিব পৰা বাবেই ১৯৬২ চনত বৰপেটা লোকসভা সমষ্টিৰপৰা সাংসদৰূপে নিৰ্বাচিত হৈ আহি বিজয়ৰ মালা পিন্ধি নিজৰ চিনাকি দিছিল। ৰেণুকা বাইদেউ আছিল আজীৱন গান্ধীবাদী মনৰ গৰাকিনী। কংগ্ৰেছ দলৰ আদৰ্শ বুকুত বান্ধি লৈ ফুৰা এইগৰাকী ৰেণুকা দেৱী বৰকটকীয়ে ১৯৬৯ চনত কংগ্ৰেছ দল দুটা ভাগত বিভক্ত হোৱাত তেওঁ ইন্দিৰা কংগ্ৰেছ এৰি জনতা দলত যোগদান কৰি ১৯৭৭ চনত গুৱাহাটী লোকসভা সমষ্টিৰপৰা নিৰ্বাচিত হৈ গান্ধীবাদী নেতা মোৰাৰজী দেশাইৰ নেতৃত্বত গঠন হোৱা জনতা দলৰ চৰকাৰৰ অতি গুৰুত্বপূৰ্ণ শিক্ষা আৰু সমাজকল্যাণৰ দৰে অতি গুৰুত্বপূৰ্ণ বিভাগৰ ৰাজ্যিক মন্ত্ৰীৰূপে দায়িত্ব বহন কৰি এগৰাকী সফল ৰাজনীতিকৰ পৰিচয় দাঙি ধৰে। ৰেণুকা বাইদেৱে ৰাজনীতিক ৰূপেই নহয়— সমাজ সেৱাৰ যোগেদিও বৰঙণি যোগাই ভাৰতীয় ৰেড ক্ৰছ ছ'চাইটীৰ অসম শাখাৰ সভানেত্ৰীৰূপে অতি দক্ষতাৰে যি কাম কৰি গ'ল— সেয়া সঁচাই অভাৱনীয়। বাইদেৱে সমাজ সেৱাৰ মাজেৰে বানপানী, প্ৰাকৃতিক দুৰ্যোগ আদিত আগভাগ লৈ দেশৰ দুৰ্গত ৰাইজৰ মাজত নিজৰ চিনাকি ৰাখি গৈছে। মৃত্যুৰ আগমুহূৰ্তলৈকে এইগৰাকী মহান মনৰ নেত্ৰীয়ে ৰাষ্ট্ৰীয় মজদূৰ কংগ্ৰেছৰ সভানেত্ৰীৰূপে সেৱা আগবঢ়াই গৈছে। পিতৃ-মাতৃহীন হোৱা কণ কণ মইনাসকলক তুলি-তালি ডাঙৰ-দীঘল কৰা শিশু সদন, শিশু ভৱন আদি নিৰ্মাণ কৰি আমাৰ সমাজৰ পিতৃ-মাতৃহীন মাওৰাসকলক নতুন জীৱন একোটা দি প্ৰাণময়ী, মহিমাময়ী এইগৰাকী মহান মনৰ গৰাকিনী আজি আমাৰ মাজত নাই। এনে এগৰাকী মহান নেত্ৰী প্ৰাক্তন কেন্দ্ৰীয় মন্ত্ৰীৰ বিয়োগ আমাৰ জাতিৰ বাবে সঁচায়েই ভাবিব নোৱৰা ক্ষতি। স্বৰ্গগত মৃত আত্মাৰ সদ্‌গতি কামনা কৰি আমাৰ শ্ৰদ্ধাঞ্জলি নিবেদন কৰিলোঁ।

শ্ৰদ্ধেয়া ৰেণুকা বাইদেউৰ সোঁৱৰণত

ড° শ্যামভদ্ৰ মেধি

আমি আজি প্ৰায় ৬৫ বছৰ ধৰি গুৱাহাটীৰ পাণবজাৰত থকাৰ কাৰণে ৰেণুকা বাইদেউক ভালদৰে জানিছিলোঁ ছাত্ৰী হিচাপে, সমাজ সেৱিকা আৰু ৰাজনীতিবিদ হিচাপে। তেখেতক গোটেই উত্তৰ-পূব ভাৰতৰ নামজ্বলা মহিলা, কেন্দ্ৰীয় মন্ত্ৰী হিচাপে সকলোৱে জানে। মোৰাৰজী দেশাইৰ দৰে বিচক্ষণ আৰু আদৰ্শৱান লোকে বাইদেউক ছটাকৈ গুৰুত্বপূৰ্ণ বিভাগৰ দায়িত্ব দি কেন্দ্ৰীয় মন্ত্ৰী পাতিছিল। আমাৰ কোনো এগৰাকী সাংসদে এনেদৰে ছটা বিভাগ এতিয়াও পোৱা নাই। তেখেতে মানুহক সহজে লগ দি সমস্যা সমাধানৰ সূত্ৰ উলিয়াইছিল।

মোৰ আজি খুব দুখ লাগি তলত দিয়া কেইটামান কথা বৰকৈ মনত পৰিছে। তেখেতে 'দি আছাম ট্ৰিবিউন'ত লিখা বা কোৱা কেইটামান কথা মই প্ৰশংসা কৰি এখন চিঠি দিছিলোঁ। তেখেতে মোক নিজে পিছদিনাই ফোন কৰি মোৰ চিঠি পোৱাৰ কথা জনালে। তেখেত অতি responsive আছিল। আজিকালি responsive governance-ৰ কথা কোৱা বহুত ৰাজনৈতিক নেতাৰ দৰে থিয় হৈ কথা কোৱা, কাগজ দিলে পঢ়ি নোচোৱা, কথাৰ ভালদৰে উত্তৰ নিদিয়া বা 'মোৰ এতিয়া সময় নাই' বুলি গুচি যোৱা বিধৰ ব্যক্তি তেখেত নাছিল।

তেখেত কেন্দ্ৰীয় মন্ত্ৰী হৈ থকাৰ সময়তে বা তাৰ পিছত মই এ ডি চি/ডি চি হৈ ধুবুৰীত থাকোঁতে তালৈ যাব খোজাৰ কাৰণে মই ৰূপসী এয়াৰপ'ৰ্টটো কেইবাবাৰো পৰিদৰ্শন কৰি ওপৰৰ কৰ্তৃপক্ষৰ লগত যোগাযোগ কৰি কাম কৰিছিলোঁ যাতে মৃতপ্ৰায় এয়াৰপ'ৰ্টটোত বাইদেৱে উৰাজাহাজেৰে আহি নামিব পাৰে আৰু একেদিনাই ঘূৰিও যাব পাৰে।

তেখেতে ধুবুৰীলৈ উৰাজাহাজেৰে আহি মোৰ গাড়ীতে মোৰ লগত একেলগে গোটেই চহৰখন পৰ্যবেক্ষণ কৰি তাৰ পৰিস্থিতিৰ বুজ লৈছিল। তাৰ পিছত ব্যৱস্থা লৈছিল। এটা অতি স্মৰণীয় কথা যে তেখেতে প্ৰাক্তন মুখ্য মন্ত্ৰী

শৰৎ চন্দ্ৰ সিংহ ডাঙৰীয়াৰ সততা আৰু integrity-ৰ কথা সদায় কৈছিল। সেইবাবেই তেখেতৰ আদৰ্শৰ প্ৰশংসা কৰি কৰি প্ৰতি বছৰে ১ জানুৱাৰীৰ দিনা জিলা পুথিভঁৰাল বা ওচৰৰ কোনো এটা প্ৰাঙ্গণ (যেনে— লক্ষ্মীধৰ বৰা প্ৰাঙ্গণ ইত্যাদি)ত 'জনতাৰ দিন' পালন কৰি তিনি ঘণ্টামানৰ ডাঙৰ সভা পাতিছিল— য'ত কমেও প্ৰায় চাৰি-পাঁচশ মানুহ হৈছিল। উদ্যোক্তা আছিল বিশিষ্ট সমাজকৰ্মী, সংস্কৃতি-সেৱক দিলীপ হাজৰিকা ডাঙৰীয়া। মোক বাইদেৱে তিনিখনমান এনেকুৱা সভাত মুখ্য বক্তা হিচাপে নিমন্ত্ৰণ কৰি সকলো সভাতে এঘণ্টামান শৰৎ সিংহদেৱৰ বিষয়ে ক'বলৈ দিছিল। তাৰ আগতে প্ৰত্যেকবাৰ মোক গামোচা পিন্ধাই বাইদেউৰ দৰে জ্যেষ্ঠ আৰু বিখ্যাত লোকে সম্বৰ্ধনা জনাইছিল। মই শৰৎ সিংহদেৱৰ বহুত ব্যক্তিগত আৰু চৰকাৰী কামৰ কথা জনা বাবে বিভিন্ন কথা সমজুৱাক কৈছিলোঁ। এইবোৰ পিছত প্ৰবন্ধ হিচাপে দুই-তিনিখন আলোচনীত প্ৰকাশ হৈছে। আজিকালি ৰাজনীতি কৰা লোকে শৰৎ সিংহদেৱক চিনি নাপায় আৰু তেখেতৰ স্মৰণত সভাও নাপাতে। গতিকে বাইদেউৰ মানসিকতা আৰু সততাৰ প্ৰতি থকা শ্ৰদ্ধা আমি জানো।

মই বাইদেউৰ ঘৰৰপৰা তিনি কিলোমিটাৰমান দূৰৈত থাকোঁ। কিন্তু তেখেতক লগ ধৰি বহুত কথা সুধি এটা প্ৰবন্ধ লিখিম লিখিম বুলি ভাবি থাকোঁতে হঠাতে তেখেতে আমাৰ মাজৰপৰা গুচি গ'লগৈ। তেখেতৰ বহুত অৱদান ভালদৰে ভৱিষ্যতে এটা প্ৰবন্ধত লিপিৱদ্ধ কৰিম বুলি ভাবি আছোঁ। তেখেতৰ জী মীনাক্ষীৰ পাণ্ডিত্য, যশ আৰু স্বামীৰ সুখ্যাতি গোটেই উত্তৰ-পূব ভাৰতত সকলোৱে জানে।

ৰেণুকা বাইদেৱে মোক প্ৰায়ে কৈছিল যে গোটেই অসম আৰু উত্তৰ-পূব ভাৰতত অকল তোমালোকৰ পৰিয়ালতে তিনিটা generation হাকিম (Magistrate), আছে বা হৈছে। তোমাৰ আতা পণ্ডিত কালিৰাম মেধি, তোমাৰ দেউতা আৰু তুমি গোটেই তিনিটা প্ৰজন্ম হাকিম (Executive and Judicial Magistrate)।

আমি তেখেতৰ আত্মাৰ সদগতিৰ কাৰণে প্ৰাৰ্থনা জনালোঁ। আমাৰ উঠি অহা ছাত্ৰীসকলৰ বাবে তেখেত ভাল আদৰ্শ হৈ ৰওক।

Remembering Renuka Baidew

Manju Chaudhuri

My nostalgic memory of Renuka Baideo goes back many years when as a young girl I used to meet her in our Ambari residence, which in those days was a meeting ground of people from various walks of life, be it socio-political, literary, art, music etc. Baideo was always a leading participant in discussions about socio-political matters with my father Shri Girin Chowdhury (popularly known as Montu Mama). Their association had been life-long and my father was very fond of her and treated her like her own daughter, and as such we children looked up to her as our elder sister. Whenever she was around her warmth and vivaciousness would reverberate through the whole house. We, the younger generation, used to wonder what drew them together and realized that both were keen to serve society and used politics for the benefit of people.

The Shishugram in North Guwahati was a culmination of such discussions. Having myself worked in the SOS village in Greenfields, New Delhi, under the famous savant Late J.N.Kaul, I happened to mention this concept of SOS Villages, when both of them were planning to set up an orphanage at North Guwahati. They heartily accepted this concept and as a result today two such orphanages are flourishing at North Guwahati and at Azara.

Next when I met Baideo, it was in Delhi. By this time she was a central minister of state for education and social welfare. As all know, she made a mark as a very forthright,

efficient and capable minister. Her door was always open for anyone needing her help and guidance. She could win the hearts of people with her wit, humour and her straightforward attitude. She was an icon for the Assamese community in Delhi, and I recall a get-together at her Ministerial garden; she held such meets often on many occasions. I had the privilege of seeing her in the Parliament sessions where she could hold her own and made an indelible mark as a forthright and forceful debator and could earn the attention of the House cutting across party lines. Seeing her performances in the Parliament of this Iron lady, I felt a few notches taller with pride.

My last few years of close association with Baideo as President of Bishnu Nirmala Trust made me realize I have much to learn - how efficient and involved she could be, in actively conducting and guiding the task of the Trust in spite of the fact that she was associated with so many other organizations in the state as well as at the centre. She brought forward many new ideas for improvement and development of the Trust. Having worked with her closely, her passing away all of a sudden has left a great void in all of us.

Baideo, I do miss you very much as my mentor and guide. Be happy and at peace wherever you are. May your soul rest in peace.

ৰেণুকা বাইদেউলৈ শ্ৰদ্ধাঞ্জলি

কুল শইকীয়া

ৰেণুকা বাইদেউৰ সৈতে মই প্ৰথম কথা পাতিছিলোঁ ১৯৯৯ চনত টেলিফোনত। মোক 'মুনীন বৰকটকী বঁটা'ৰ বাবে নিৰ্বাচন কৰাৰ বিষয়ে তেওঁ নিজেই মোক জনাইছিল। পিছলৈ বিভিন্ন সময়ত তেওঁৰ সৈতে অন্তৰংগভাৱে কথা-বতৰা হৈছিলোঁ। বিশেষকৈ 'মুনীন বৰকটকী বঁটা'ৰ বাছনি সমিতিৰ সদস্য হোৱাৰ পিছত তেওঁৰ সৈতে নিয়মীয়াকৈ কথা-বতৰা হৈছিল। এই পুৰস্কাৰৰ বাবে বিবেচনালৈ অহা কিতাপৰ বস্তুনিষ্ঠ আলোচনা হোৱাত তেওঁ গুৰুত্ব দিছিল। তেওঁৰ সৈতে একেলগে কাম কৰাৰ সুযোগো আহিছিল। অসম আৰক্ষীৰ প্ৰশিক্ষণ শাখাৰ মহাপৰিদৰ্শক হিচাপে কাৰ্যনিৰ্বাহ কৰি থকাৰ সময়ত ৰেড ক্ৰছ ছ'চাইটীৰ সৌজন্যত আমি যান-বাহন শাখাৰ আৰক্ষীৰ বাবে প্ৰাথমিক চিকিৎসা বিষয়ক প্ৰশিক্ষণ দিওৱাৰ ব্যৱস্থা কৰিছিলোঁ। তদুপৰি বিভিন্ন সামাজিক কাম-কাজত তেওঁৰ সৈতে আমাৰ সম্পৰ্ক স্থাপিত হৈছিল। তেওঁৰ প্ৰতি আমাৰ সদায় শ্ৰদ্ধা থাকিব। আজি আদ্যশ্ৰাদ্ধৰ দিনা তেওঁৰ বিদেহ আত্মাৰ সদ্‌গতি কামনা কৰিছোঁ।

ৰেণুকা দেৱী বাইদেউৰ সোঁৱৰণত

মুনীন বায়ন

জৰুৰীকালীন সময়ছোৱাত যিকেইগৰাকী বিৰোধী ৰাজনৈতিক নেতাৰ নাম সঘনে উচ্চাৰণ হৈছিল তেওঁলোকৰ অন্যতম আছিল ৰেণুকা দেৱী বৰকটকী। ১৯৭৭ চনত জনতা জোৱাৰত গুৱাহাটী লোকসভা সমষ্টিৰপৰা নিৰ্বাচিত হোৱাৰ পাছত তেওঁৰ গুৰুত্বই অসমৰ ৰাজনীতিকসকলৰ ভিতৰত শীৰ্ষ চুইছিল। আমি তেতিয়া কলেজত সোমাইছোঁ। অসমত কংগ্ৰেছবিৰোধী ৰাজনীতিৰ প্ৰথম খোপনি তেতিয়াই। মোৰাৰজী দেশাইৰ ক্ষণস্থায়ী চৰকাৰৰ ৰেণুকা দেৱী বৰকটকী শিক্ষা-সংস্কৃতি-সমাজকল্যাণ বিভাগৰ ৰাজ্য মন্ত্ৰীও হৈছিল। পিছে ভাৰতৰ প্ৰথমখন অকংগ্ৰেছী কেন্দ্ৰীয় চৰকাৰ সৰহ দিন বৰ্তি নাথাকিল। ক্ষমতাৰ খৰিয়াল অৱশেষত এনে পৰ্যায় পালেগৈ যে চৰকাৰেই ভাগি থাকিল। সেই চৰকাৰে পাঁচ বছৰ পূৰ কৰাহেঁতেন ৰেণুকা দেৱী বৰকটকী ৰাষ্ট্ৰীয় ৰাজনীতিত হয়তো এটা লেখত ল'বলগীয়া নাম হৈ থাকিলহেঁতেন। ১৯৮০ চনৰ নিৰ্বাচনৰ সময়ত তেওঁ আৰু প্ৰাৰ্থী হ'ব নুখুজিলে। তেতিয়াৰপৰা তেওঁ সক্ৰিয় ৰাজনীতিৰ জগতখনক এৰি ৰেড ক্ৰছ আৰু শ্ৰমিক সংগঠনৰ কাম-কাজত জড়িত হৈ পৰিল। জনতা চৰকাৰৰ পতনৰ পাছত তেওঁ সক্ৰিয় ৰাজনীতিলৈ ঘূৰি যোৱাৰ যথাৰ্থ কাৰণো দেখা নাছিল। কংগ্ৰেছ দলত অংশগ্ৰহণেৰে ৰাজনীতিত নমা বৰকটকী ইন্দিৰা গান্ধীৰ স্বৈৰতন্ত্ৰৰ বিৰুদ্ধে জনতা পাৰ্টীৰ মাজত এক মূল্যবোধৰ সন্ধান পাইছিল। কিন্তু ক্ষমতাৰ খঁকত যেতিয়া সেয়াও তাচপাতৰ দৰে ভাগি পৰিল তেওঁৰ দৰে ৰাজনৈতিক নেত্ৰী এগৰাকীয়ে নিৰ্বাচনী ৰাজনীতিত জড়িত হোৱাৰ অৰ্থ বিচাৰি নোপোৱাই স্বাভাৱিক।

বাইদেউক এই বিষয়ে ভালকৈ সুধিম বুলি ভাবি থাকোঁতেই গ'ল। ৰেণুকা দেৱী বাইদেউৰ সৈতে মোৰ চিনাকি হৈছিল 'মুনীন বৰকটকী সাহিত্য বঁটা'ৰ জৰিয়তে। ২০০১ চনৰপৰাই তেওঁৰ সৈতে আন্তৰিক সম্পৰ্ক এটা গঢ়ি উঠিছিল।

পাছলৈ মুনীন বৰকটকী ন্যাসৰ বঁটা বাছনি সমিতিতো জড়িত হ'বলগীয়া হৈছিল। তৰুণ লেখকসকলক স্বামীৰ নামত প্ৰৱৰ্তিত বঁটাটো প্ৰদানৰ ক্ষেত্ৰত বাইদেউৰ আগ্ৰহ আছিল অপৰিসীম। বঁটা প্ৰদানত বিলম্ব হোৱাটো তেওঁ ভাল নাপাইছিল আৰু তাৰ বাবে বৈঠক আয়োজনত তেওঁ কেতিয়াও হীন-দেঢ়ি কৰা নাছিল। প্ৰতি বছৰে মুনীন বৰকটকী বঁটা লাভ কৰা তৰুণ লেখক-লেখিকাক সময়ত বঁটাটো প্ৰদান কৰিয়ে আনুষ্ঠানিকতা শেষ কৰা নাছিল। তেওঁলোকৰ সৈতে ব্যক্তিগত সম্পৰ্ক ৰক্ষা কৰি তেওঁলোকে পৰৱৰ্তী কালত কি কৰিছে তাৰো খবৰ ৰাখিছিল। ৰাজনীতি কৰা মানুহৰপৰা সাধাৰণতে সাহিত্য-সংস্কৃতিৰ ক্ষেত্ৰত এনেধৰণৰ নিষ্ঠা আশা কৰা নাযায়। কিন্তু ৰেণুকা দেৱী বৰকটকী আছিল সম্পূৰ্ণ ব্যতিক্ৰম।

যোৱা ১৫ আগষ্ট আছিল স্বাধীনতাৰ ৭০ বছৰ পূৰ্তি। ১০ আগষ্টৰ সন্ধিয়া বাইদেউক লেখা এটা বিচাৰি ফোন কৰিছিলোঁ। 'দৈনিক অসম'ৰ বাবে সত্তৰ বছৰীয়া স্বাধীনতাৰ অনুভৱ আৰু অভিজ্ঞতা সুঁৱৰি এটা চমু লেখা লাগে। তেওঁ হাঁহি হাঁহি কৈছিল, "ক'ত পাৰিম কিজানি, আজিকালি গাটো বেয়া হৈ থাকে নহয়।" তাৰ পাছত কৈছিল, "তোমাক কেতিয়া লাগে? ১৫ আগষ্টত ওলাবলৈ হ'লে শনিবাৰে দিব লাগিব নহয়নে?" মই কৈছিলোঁ, "বাইদেউ আপুনি দেওবাৰে দিনৰ বাৰ বজাৰ ভিতৰত লিখাটো সম্পূৰ্ণ কৰিলেও হ'ব।" তেওঁৰ কথাত আকৌ হাঁহি ফুটিছিল, "তুমি বহুত সময় দিছা, চেষ্টা কৰিম দিয়া।" শনিবাৰে নিশা ফোন কৰি তেওঁৰ সহাঁৰি নাপালোঁ, দেওবাৰেও তেওঁৰ ফোনত ৰিং হৈ থাকিল। উপায় নাপাই কুশলক ফোন কৰি গম পালোঁ বাইদেউ হাস্পতালত। সোমবাৰে ১৪ আগষ্টত খবৰ পালোঁ তেওঁ আৰু নাই। বাইদেৱে কোৱা 'বহুত সময়' যে সোমবাৰলৈহে আছিল সেই থকা বহু সময়লৈ মানি ল'ব পৰা নাছিলোঁ। বাইদেউৰ পৱিত্ৰ স্মৰণত আজি মোৰ শ্ৰদ্ধাঞ্জলি যাচিছোঁ।

ৰেণুকা দেৱী বৰকটকীলৈ শ্ৰদ্ধাৰে

শিৱানন্দ কাকতি

অসমৰ ৰাজনৈতিক প্ৰেক্ষাপটত এটা সময়ত অতিকৈ উচ্চাৰিত হৈ থকা ৰেণুকা দেৱী বৰকটকীৰ নাম আমি প্ৰথম শুনিছিলোঁ জয় প্ৰকাশ নাৰায়ণ আদি সকলোৰে নেতৃত্বত গঢ়ি উঠা কংগ্ৰেছবিৰোধী জনতা দল গঠনৰ প্ৰক্ৰিয়াত আৰু পৰৱৰ্তী সময়ত চৰকাৰ গঠন হোৱাৰ সময়ছোৱাত। সেই সময়ত আমাৰ কলেজ শেষ কৰাৰ সময় আৰু সমগ্ৰ দেশজুৰি হৈ থকা সামাজিক, ৰাজনৈতিক আন্দোলন আদিৰ খা-খবৰ ৰখা আৰু কিছু দূৰৰপৰা লক্ষ্য কৰি থকাৰ সময়। জনতা দল গঠন হ'ল। এক দীৰ্ঘ পৰিক্ৰমাৰে চৰকাৰ গঠন হ'ল, জনতা দলৰ চৰকাৰ। আৰু অসমৰপৰা মন্ত্ৰী হ'ল ৰেণুকা দেৱী বৰকটকী।

সেই সময়ছোৱাতে নগাঁৱত এখন বিশাল জনসভা অনুষ্ঠিত হৈছিল। সেই সময়ত তদানীন্তন প্ৰধান মন্ত্ৰী মোৰাৰজী দেশাই উপস্থিত আছিল। তেতিয়াৰ জুবিলী ফিল্ড, এতিয়াৰ নুৰুল আমিন ষ্টেডিয়ামত আছিল সভাখন। গোটেই ষ্টেডিয়াম লোকাৰণ্য আছিল। সময় আছিল সন্ধ্যা। বিৰ দি বাট নোপোৱা অৱস্থা। সেই সভাৰ অন্তত আমিবোৰ কেইজনমান বন্ধু-বান্ধৱেৰে থিয় দি আছিলোঁ ৰাস্তাত, সভা শেষ কৰি প্ৰধান মন্ত্ৰী আৱৰ্ত ভৱনলৈ উলটি যোৱা ৰাস্তাত। সেই সময়ত নিৰাপত্তাৰ দীৰ্ঘ কনভয় সচৰাচৰ দেখা পোৱা নগৈছিল। কিন্তু এটা কথা স্পষ্ট মনত আছে— ৰাস্তাৰ দুয়ো কাষৰ ৰাইজে যাতে মোৰাৰজী দেশাইক চাব পাৰে ভালদৰে, সেয়ে গাড়ীখন ওলাই যোৱাৰ বাটত ইয়াৰ আগে আগে আন এখন খোলা জীপ গাড়ীৰপৰা হেল'জেনৰ দৰে লাইটৰ পোহৰে প্ৰধানমন্ত্ৰীৰ গাড়ীখন অনবৰত পোহৰাই গৈছিল। সেই পোহৰৰ উজ্জ্বল ছটাৰ মাজত মই দেখিছিলোঁ প্ৰধান মন্ত্ৰী মোৰাৰজী দেশাইক আৰু তেওঁৰ লগতে একেখন গাড়ীতে আমাৰ ৰেণুকা দেৱী বৰকটকীক। জনতা দলৰ আমি বিশেষ সমৰ্থক নহ'লেও কিবা অজান কাৰণত এটা সন্তুষ্টি সেই সময়ত মনলৈ আহিছিল। মন ভৰি উঠিছিল এটা অকৃত্ৰিম আৰু সৰল আনন্দত।

ইয়াৰ পাছত বহুতো ৰাজনৈতিক পৰিৱৰ্তন। আৰু এই পৰিৱৰ্তনসমূহৰ

মাজত ৰেণুকা দেৱী বৰকটকী মানুহগৰাকীৰ স্থিতি আৰু ভূমিকা ৰাজনৈতিক জীৱনত যিয়েই নহওক কিয় ভাৰতীয় ৰেড ক্ৰছ ছ'চাইটীৰ সৈতে আজীৱন সেৱা আৰু সংলগ্নতা আছিল অসমৰ সকলো স্তৰৰ মানুহৰ বাবে পৰিচিত।

কিন্তু আন এগৰাকী ৰেণুকা দেৱী বৰকটকীৰ সৈতে পাছলৈ মোৰ কিছু ব্যক্তিগত পৰিচয় আৰু সামান্য নিকট ঘনিষ্ঠতা। ইয়াৰ সূচনা ১৯৯৬ চন। অসমৰ এক অনন্য প্ৰতিভাধৰ ব্যক্তিত্ব মুনীন বৰকটকীৰ পৰিবাৰ আছিল এই ৰেণুকা দেৱী বৰকটকী। মুনীন বৰকটকীদেৱকো মই জীৱনৰ প্ৰথম বয়সত ঠিক মেট্ৰিক পাছ কৰি আহি নগাঁও কলেজত ১৯৭৪ চনত নামভৰ্তি কৰা বছৰটোতেই দূৰৰপৰা দেখা। আমাৰ সেইবছৰৰ নৱাগত আদৰণী সভাত আমন্ত্ৰিত অতিথিদ্বয় আছিল নৱকান্ত বৰুৱা আৰু মুনীন বৰকটকী। তেতিয়া সৰু এখন নোট বহীত যিকোনো সভালৈ গ'লে সভাৰ বক্তাসকলে কৈ যোৱা কথাবোৰ লিখি ৰখাৰ অভ্যাস আছিল। দুয়োজন স্বনামধন্য ব্যক্তিয়ে কোৱা কথাবোৰ মোৰ প্ৰায় এতিয়াও মনত আছে। মই এই নৱাগত সভাত নৱাগতসকলৰপৰা কথা কৈছিলোঁ— 'নৱাগতসকলৰ ভাষণ'। মোৰ সাধাৰণ কথাখিনিৰ পাছত তেখেতসকল দুয়োৰে মোক চাহ খেৱা ঠাইলৈ মাতি নি মোৰ নাম সুধিছিল, কোন গাঁৱৰপৰা আহিছোঁ তাক সুধিছিল আৰু আশীৰ্বাদ কৰিছিল।

মুনীন বৰকটকী আছিল নতুন প্ৰজন্মৰ লেখকসকলৰ বাবে এজন প্ৰধান প্ৰেৰণাদায়ক ব্যক্তি, উৎসাহদাতা। অৱলীলাক্ৰমে তেখেতৰ দেহাৱসানৰ পাছত গঠিত মুনীন বৰকটকীৰ নামত আৰম্ভ কৰা 'মুনীন বৰকটকী বঁটা' প্ৰথমবাৰৰ বাবে গ্ৰহণ কৰাৰৰ সৌভাগ্য মই লাভ কৰোঁ। আৰু সেই বঁটা প্ৰদান অনুষ্ঠানতে ৰেণুকা দেৱী বৰকটকীক মই দ্বিতীয়বাৰৰ বাবে ওচৰৰপৰা দেখা পাওঁ। তেতিয়াৰেপৰা মুনীন বৰকটকী ন্যাসৰ বিভিন্ন সভা-সমিতিত যিমান পাৰোঁ উপস্থিত থাকি ক্ৰমে ৰেণুকা দেৱী বৰকটকী বাইদেউৰ আৰু কিছু কাষৰপৰা দেখা পাওঁ, লগ পাওঁ। আৰু দেখা পাওঁ তেখেতৰ কাম-কাজ, কৰ্ম প্ৰণালী, কৰ্মৰীতি আৰু গভীৰ নিষ্ঠা।

মই লগ পোৱা ৰেণুকা দেৱী বৰকটকীয়ে সাধাৰণতেই কথা কিছু কমকৈ কৈছিল। সৰহভাগ কথা তেখেতৰ জী ড° মীনাক্ষি বৰকটকী আৰু আন সকলোৱে কৈছিল। কিন্তু এটা কথা সদায়ে স্পষ্টভাৱে পৰিদৃশ্য আছিল, যি অটল আৰু সুপ্ৰোথিত দৃঢ় স্থিতিৰপৰা অতি সৎ আৰু সুচিন্তিত নিৰপেক্ষতাৰে এইসমূহ পৰিকল্পনা আৰু কৰ্মপ্ৰণালী পৰিচালিত হৈছিল, সেই সকলোবোৰৰ মূল চালিকাশক্তি আছিল সামান্য শকত-আৱত, ধীৰ-স্থিৰ, এক মাতৃসুলভ ব্যক্তিত্বৰ এগৰাকী ৰুচিৱান ভদ্ৰ মহিলা— ৰেণুকা দেৱী বৰকটকী। তেখেতলৈ কৃতজ্ঞতা আৰু প্ৰণিপাত।

পঞ্চব্ৰতীৰ পাঞ্চজন্য

সঞ্জীৱ সভাপণ্ডিত

সুৰভি ৰেণু নহয়। শব্দ ৰেণু।
আৱয়ৱিক সংগীত নহয়। আৱহ সংগীত।
মৃদু মলয়া নহয়। হো-হোৱনি— সোঁ-সোঁৱনি।

অসমৰপৰা গৈ সৰ্বভাৰতীয় পৰ্যায়ত ৰাজনীতি চৰ্চা কৰা মই দেখা আৰু লগ পোৱা দুগৰাকী ব্যক্তিকহে মোৰ ভাল বুলি মনত আছে। প্ৰথমজন হ'ল সাংসদ হেম বৰুৱা আৰু দ্বিতীয়গৰাকী হ'ল এখেত— ৰেণুকা দেৱী বৰকটকী। কথাত দ্ব্যৰ্থতা নথকা— ভীতিহীন চিন্তা— বিশাল দৃষ্টি... এইবিলাক কথাৰ সমাহাৰ হোৱা ব্যক্তি আছিল এই দুগৰাকী। দুয়ো অসমৰ বুকুত গজি উঠি সৰ্বভাৰতীয় প্ৰেক্ষাপটলৈ যাব পাৰিছিল এই গুণকেইটাৰ কাৰণে। কাম কৰোঁ বুলিলে আৰু ক'বলৈ নাই। দুয়োজনে অসমৰ বাবে স্থাৱৰ-অস্থাৱৰ দুয়োবিধ সম্পদ গোটালে। দুয়ো সেয়ে নিজস্ব স্থানত জ্যোতিষ্মান হৈ ৰ'ল।

বাইদেউক প্ৰথম দিনা লগ পাওঁতে মোৰ কিবা বিশ্ৰী বিশ্ৰী ভাব এটা আহিছিল। নাৰী বুলিলেই যে নমনীয়-কমনীয়-ৰমণীয় ৰূপ এটাৰ ভাব যুগ যুগ ধৰি চলি আহিছে, তাৰপৰা তেতিয়া মই মুক্ত নাছিলোঁ। 'এপল' উদ্যোগটো প্ৰতিষ্ঠাৰ বাবে চেষ্টা কৰি থাকোঁতে আমি পদে পদে বাধা পাইছিলোঁ। প্ৰায়বিলাক অসমীয়া বিত্তৱান মানুহ আৰু বিষয়াই আমাক লেই লেই-চেই চেই কৰিছিল। ক'তো এষাৰ সমৰ্থনসূচক কথা পোৱা নাছিলোঁ। সামৰ্থ্যহীন-বলহীন-ধৈৰ্য্যহীন— নপুংসক অসমীয়া বিষয়াবিলাককৈ ঘিণ লাগি গৈছিল।

তেনে এটা তিক্ততা ভৰা সময়তে এদিন তেখেতৰ ওচৰলৈ গৈছিলোঁ। "কৰিব খুজিছা কৰা আকৌ। দিগদাৰি পাইছোঁ বুলি বহি দিলে হ'ব নেকি? কোনেও বাট দেখুৱাই নিদিয়ে যোৱা। নিজেই চিন্তা কৰি উলিওৱা কি কৰিলে হ'ব।" কথাকেইটা ঢেৰেকণিৰ নিচিনা যেন লাগিছিল। কিন্তু হতাশ হোৱাতকৈ জেদটো

যেন বঢ়াইহে দিছিল আমাৰ মনত।

"ডেকা ল'ৰাক কোনোবাই কথা শিকাই নেকি? নিজে নিজে শিকিব লাগিব।" আমাৰ ২২-২৪ বছৰীয়া দেহত যেন মহাজাগতিক শক্তি সোমাই পৰিছিল।

"এই অসমীয়া ল'ৰাবিলাকে খালে ঐ, নিলে ঐ বুলি ইনাই-বিনাই থকা দেখিলে মোৰ দুটা কাণতলীয়া চৰ মাৰি দিওঁগৈ যেন লাগে।"

এনে ৰুক্ষতা— এনে কৰ্কশতা আগতে শুনা নাছিলোঁ।

কিন্তু নিজৰ দেহটোৰপৰা মনটো যেতিয়া আঁতৰাই লৈ আনিলোঁ, যেতিয়া এমাইলমান ওপৰৰপৰা নিজৰে চিন্তাক্লিষ্ট মুখখন দেখিলোঁ, যেতিয়া গাড়ী-হাঁহিৰে ৰমক-জমক পৃথিৱীখন সজীৱ হৈ থকা দেখিলোঁ, যেতিয়া এই অসমতে অনা-অসমীয়া মানুহৰ ইটোৰ পিছত সিটো সফলতা দেখিলোঁ, তেতিয়াহে বুজিলোঁ 'বহুত ইমান দিনে নুবুজা' কথা।

তেখেত সৰ্বভাৰতীয় প্ৰেক্ষাপটত কাম কৰা মানুহ। বহুত দেখিছিল। কিন্তু আমাৰ অসমীয়াজাকৰ নিচিনাকৈ 'নাই নাই বুলি' কান্দি থকা মানুহ নিশ্চয় ক'তো দেখা নাছিল!

সেই জেদ আৰু সেই শিক্ষা আৰু বহুত কিবাকিবি কাৰকৰ কাৰণে 'এপল' প্ৰতিষ্ঠা কৰিব পাৰিলোঁ।

এদিন ৰঙিয়াৰ তুলসীবাৰীলৈ 'এপল' চাবলৈ গৈছিল।

"এইটো পাৰিলা যেতিয়া চব কাম পাৰিবা।" — মন ভৰি গৈছিল।

জৰ্জ ফাৰ্নাণ্ডেজ, পি এ চাংমা, দুলাল বৰুৱা, শৰৎ সিংহ আদিৰ লগত তেখেতে ফোনত কথা পতা শুনিছিলোঁ। এনেকুৱা তেজস্বী গুণ খুব কম অসমীয়া মানুহৰে আছে।

মই আৰু এজনে মিলি 'গ্ৰন্থ বান্ধৱ' নামৰ এটা অনুষ্ঠান আৰম্ভ কৰিছিলোঁ ২০০৫/২০০৬ চন মানত। 'গ্ৰন্থ পৰিচিতি' বুলি এখন বছৰেকীয়া কিতাপো উলিয়াইছিলোঁ। প্ৰতি শনিবাৰে 'গ্ৰন্থ মেল' অনুষ্ঠিত কৰিছিলোঁ— স্কুল-কলেজৰ ল'ৰা-ছোৱালীয়ে তেওঁলোকে পঢ়া কিতাপৰ আলোচনা আগবঢ়াইছিল।

আমাৰ নিৰ্দিষ্ট বহা কাৰ্যালয়ত ঠাইৰ অভাৱ আছিল।

"আপোনাৰ ইমান ডাঙৰ ঘৰ-বাৰী আছে, আমাৰ ১৫০০/২০০০মান বৰ্গফুট ঠাই অলপ নিদিয়ে কেলেই?" — এদিন মই দুঘণ্টামান খাটনি ধৰিছিলোঁ।

"কামটো যদি ভাল হয়, এতিয়াই নহ'লেও পিছত কেতিয়াবা মই ভাবি চাব পাৰোঁ।" বহুত কথাৰ সেয়া সাৰাংশ আছিল।

তেতিয়াই স্বামী— সু-সাহিত্যিক মুনীন বৰকটকীৰ 'বিস্মৃত ব্যতিক্ৰম'মুখী

পৰম্পৰা প্ৰৱহমান কৰি ৰখাৰ প্ৰচেষ্টা অব্যাহত ৰাখিবলৈ তেখেতৰ মনটো ক'ৰবাত অনবৰতে বিদ্যমান আছিল বুলি উমান পালোঁ।

বহুত কথাৰ সমাহাৰ আছিল তেখেত। তেখেতৰ কথাত সৌন্দৰ্য আছিল। এক বেলেগ ধৰণৰ সংগীত আছিল তেখেতৰ কামত। আৰু গতি! গতি তেখেতৰ চিন্তাত আছিল।

দৈহিক আৰু বৈদেহিকভাৱে সমাজৰ ঋণ তেখেতে কিছু পৰিশোধ কৰি থৈ গ'ল। এনে ব্যক্তি আমাৰ অনুকৰণীয়। তেখেতৰ জীৱন নিনাদিত কৰা পাঞ্চজন্য ধ্বনি আমি শুনিব লাগে।

ৰেণুকা দেৱী বৰকটকী ঃ প্ৰৰণাৰ অমল উৎস

ৰত্না ভৰালী তালুকদাৰ

অসমৰ সমাজজীৱনৰ লগতে ৰাজনীতিৰ ক্ষেত্ৰলৈ বিশিষ্ট বৰঙণি আগবঢ়োৱা শ্ৰদ্ধেয়া ৰেণুকা দেৱী বৰকটকী বাইদেউৰ সৈতে পৰিচয় ঘটিছিল নব্বৈৰ দশকৰপৰা বিভিন্ন অঞ্চলবোৰত চলা গোষ্ঠীগত সংঘৰ্ষত আক্ৰান্ত সম্প্ৰদায়সমূহৰ মাজত ৰিপ'ৰ্টিং কৰাৰ সময়ত। বিশেষকৈ এই এলেকাবোৰত মানৱদৰদী অনুষ্ঠান ৰেড ক্ৰছৰ জৰিয়তে সাহায্য বা পুনৰ সংস্থাপন আঁচনি গ্ৰহণ কৰাৰ সময়ত বাইদেউৰ কৰ্মনিষ্ঠা, বিচক্ষণতা আৰু নেতৃত্ব বহনকাৰী গুণৰ লগতে জাতি-ধৰ্ম-সম্প্ৰদায়ৰ উৰ্ধলৈ গৈ সকলো অংশৰ লোককে সমানে চাব পৰাৰ যি দক্ষতা দেখা পাইছিলোঁ সি আমাৰ দৰে ক্ষেত্ৰ অধ্যয়ন কৰি কাম কৰিবলৈ ভালপোৱা লোকক বৰ প্ৰেৰণা দান কৰিছিল। লগতে সাহায্য প্ৰদানৰ লগতে পুনৰ সংস্থাপনৰ দিশবোৰৰ প্ৰতিটো পৰ্য্যায় যে অতি পৰিকল্পিতভাৱে গ্ৰহণ কৰিবলগীয়া কথা সেই কথা উপলব্ধি কৰাৰ সুযোগ হৈছিল। দীৰ্ঘদিন ধৰি গোষ্ঠীসংঘৰ্ষত উপান্ত হৈ আশ্ৰয় শিবিৰত থকা লোকসকলৰ সহায় হোৱাকৈ ৰেড ক্ৰছৰ সাহায্য টোপোলাত থকা সামগ্ৰীখিনিয়ে আমাৰ সাহায্যৰ দিশটো নতুনকৈ চাবলৈ শিকাইছিল। এটা সৰু টোপোলাতে শিবিৰত ভাত ৰান্ধি খাব পৰা চৰু এটাৰপৰা আৰম্ভ কৰি বাল্টি-চামুচ আৰু আঁঠুৱা পৰ্যন্ত থকা ৰেড ক্ৰছৰ এই টোপোলাটো দেখা পোৱাৰ পিছত কেনেদৰে পৰিকল্পিতভাৱে এনে দুৰ্গত লোকক সাহায্য দিব লাগে সেই বিষয়ে আমাৰ সম্যক জ্ঞান হৈছিল। সেইদৰে ওদালগুৰি জিলাৰ ২০০৮ চনৰ বড়ো আৰু মুছলমানসকলৰ মাজৰ সংঘৰ্ষৰ সময়ত ৰেড ক্ৰছৰ পুনৰ সংস্থাপনৰ আঁচনি এখনত দেখা পাইছিলোঁ প্ৰতিটো পৰিয়ালৰ আৰ্থ-সামাজিক প্ৰয়োজনীয়তাৰ ওপৰত নিৰ্ভৰ কৰি তেঁওলোকে নিষ্ঠাসহকাৰে গ্ৰহণ কৰা পুনৰ সংস্থাপন আঁচনিৰ কথা। এই আঁচনিৰ মাজেৰে দুয়োটা সম্প্ৰদায়ৰ লোকৰ মাজত তেওঁলোকৰ বৃত্তিৰ ওপৰত নিৰ্ভৰ কৰি বিভিন্ন সামগ্ৰী প্ৰদান কৰা হৈছিল। আক্ৰান্ত পৰিয়ালটোৱে কেনেদৰে জীৱন নিৰ্বাহ কৰিছে তাৰ ওপৰত ভিত্তি কৰি তেওঁলোকক সহায় কৰিব

পৰাকৈ এই আঁচনি গ্ৰহণ কৰা হৈছিল। উদাহৰণস্বৰূপে— সংঘৰ্ষত আক্ৰান্ত হোৱাৰ পাছত ঘৰে ঘৰে পাচলি বিক্ৰী কৰি জীৱন নিৰ্বাহ কৰা বড়ো মহিলা এগৰাকীক এই পুনৰ সংস্থাপন আঁচনিৰ মাজেৰে সুচলভাৱে চলিব পৰাকৈ চাইকেল এখন প্ৰদান কৰা দেখা পোৱা গৈছিল। নগৰীয়া জীৱনৰ আৱেষ্টনীত এইবোৰ আপাততঃ সৰু সৰু কথা যেন লাগিলেও প্ৰত্যন্ত এলেকাৰ সেই ঠাইবোৰত বাস কৰা পৰিয়াল এটাৰ জীৱনটো সুচল কৰি তোলাত এনে পদক্ষেপ এটিয়ে কেনেদৰে সহায় কৰিব পাৰে তাক কাষৰপৰা চোৱাৰ সুযোগ পাইছিলোঁ। গোষ্ঠী-সংঘৰ্ষত আক্ৰান্ত এলেকাবোৰৰ নানান বেমেজালিৰ মাজত এনে নিৰহ-নিপানী পদক্ষেপবোৰৰ মাজেৰে বাইদেউৰ নীতিনিষ্ঠতাৰ প্ৰমাণ দেখিবলৈ পাইছিলোঁ। ইয়াৰ আগেয়ে ১৯৮৩ চনত নেলীৰ হত্যাকাণ্ডৰ সময়ত তেখেতে গ্ৰহণ কৰা সাহসী পদক্ষেপৰ কথা জানিবলৈ পালেও পিছৰ পৰ্য্যায়ত বাইদেউৰ দেশৰ দুৰ্গতসকলৰ প্ৰতি থকা কৰ্তব্যনিষ্ঠাৰ প্ৰমাণ নিজেই দেখিবলৈ পালোঁ।

কৰ্তব্যনিষ্ঠা আৰু সমুখৰপৰা নেতৃত্ব প্ৰদান কৰাৰ সাহসেই বাইদেউক সদায় আগবঢ়াই নিছিল। বয়স অথবা অসুখ একোৱেই তেখেতক টলাব পৰা নাছিল। গুৰুত্বপূৰ্ণ মিটিং এখনত তেখেত উপস্থিত নাথাকিলে আয়োজকসকল বিপদত পৰিব বুলি এবাৰ তেখেতে গুৰুতৰভাৱে অসুস্থ হৈ গুৱাহাটী চিকিৎসা মহাবিদ্যালয়ত অক্সিজেন আৰু চেলাইন লৈ চিকিৎসা গ্ৰহণ কৰি থকাৰ মাজতেই কেবিনৰপৰা মনে মনে ওলাই আহি চকীদাৰক বুজাই-বঢ়াই হুইল চেয়াৰত ওপৰ মহলাৰপৰা নামি আহি গাড়ীত উঠি মিটিং পালেগৈ। সিফালে কেবিনত বাইদেউক দেখা নাপাই চিকিৎসকে ঘৰলৈ ফোন কৰাতহে ঘৰৰ মানুহে কথাটো গম পালে। সেইদিনা হঠাৎ অসুস্থ হৈ থকা বন্ধু এজনক খবৰ কৰিবলৈ যাওঁতে ল'বীত খণ্ডতে তৰ্জন-গৰ্জন কৰি থকা বাইদেউৰ জীয়ৰী মীনাক্ষী বাইদেউক দেখি কথাটো ময়ো গম পাইছিলোঁ। মীনাক্ষী বাইদেউৰ খং দেখি বিশেষ কথা সুধিবলৈ সাহস নহ'ল। পিছত গম পাইছিলোঁ যে বাইদেৱে সভাপতিত্ব কৰিবলগীয়া সেই বিশেষ মিটিংখনলৈ নতুন দিল্লীৰপৰাও কেইবাজনো কৰ্ম-কৰ্তা আহিছিল আৰু বাইদেউ অবিহনে আয়োজকসকল বিপদত পৰিব বুলিয়েই বাইদেৱে মনে মনে এই সিদ্ধান্ত গ্ৰহণ কৰিছিল। এনে অজস্ৰ উদাহৰণেৰে সমৃদ্ধ বাইদেউৰ জীৱন— যাৰ বহু দিশ হয়তো উন্মোচন নোহোৱাকৈ ৰৈ যাব।

এগৰাকী সফল ৰাজনীতিবিদ হোৱাৰ লগতে বিভিন্ন সামাজিক কাম-কাজত নিবিড়ভাৱে জড়িত হৈ থকা বাইদেউৰ গুণৰাজিৰ বিষয়ে ক'বলৈ যোৱাৰ ধৃষ্টতা আমাৰ নাই। কিন্তু নিজে জড়িত হৈ থকা প্ৰতিটো কামেই তেখেতে যি বিচক্ষণতাৰে

আৰু সাহসী পদক্ষেপেৰে পালন কৰি গৈছিল সেই ব্যক্তিত্বসম্পন্না মানুহগৰাকী আমাৰ বাবে সদায়েই প্ৰেৰণাৰ অমল উৎস হৈ ৰ'ব। কেৱল ৰাজনৈতিক বা সামাজিক ক্ষেত্ৰতেই নহয়, অসমৰ যুৱ প্ৰজন্মৰ সাহিত্যিকক উৎসাহ প্ৰদান কৰিবৰ বাবে প্ৰদান কৰি অহা 'মুনীন বৰকটকী সাহিত্য বঁটা'ৰ মাজেৰে তেখেতে সাহিত্যৰ ক্ষেত্ৰতো এক উৎসাহজনক পৰিৱেশৰ সৃষ্টি কৰি থৈ গ'ল। ক'বলৈ গ'লে নিজস্ব উদ্যমেৰে এটা পৰিয়ালৰ দৰে তেখেতে 'মুনীন বৰকটকী সাহিত্য বঁটা' প্ৰাপকসকলক বান্ধি ৰাখিছিল। সদা কৰ্মব্যস্ত বাইদেউৰ সৈতে ব্যক্তিগতভাৱে বহু সময় কটোৱা নাই— কিন্তু যিকণ সময়ৰ সান্নিধ্য লাভ কৰিছিলোঁ, সেই সময় সদায়েই প্ৰেৰণাময় সময়ৰ উৎস হৈ ৰ'ব। বাইদেউৰ প্ৰতি গভীৰ শ্ৰদ্ধা নিবেদন কৰিলোঁ।

ৰেণুকা জেঠাইৰ স্মৃতিত

অৰিন্দম বৰকটকী

কটন কলেজলৈ পঢ়িবলৈ যোৱাৰ পাছতহে ৰেণুকা দেৱী বৰকটকীক লগ পাইছিলোঁ। খুব সোনকালেই জেঠায়ে আমাক আপোন কৰি ল'লে আৰু সদায় সেই মৰমেৰে আৱৰি ৰাখিলে। কেইবছৰমান আগতে মোৰ বিষয়ে এখন কাকতত এটা নঞৰ্থক বাতৰি ওলাইছিল। মোৰ প্ৰতি থকা বিশ্বাসৰ বাবে জেঠায়ে সম্পাদককগৰাকীক পোনপটীয়াকৈ বাতৰিৰ সত্যতা সম্পৰ্কে প্ৰশ্ন কৰিলে। মই লাভ কৰা মুনীন বৰকটকী বঁটাতকৈও জেঠাইৰ সেই বিশ্বাস মোৰ বাবে বহুত ডাঙৰ প্ৰাপ্তি আছিল।

জেঠাইৰ বৰ্ণাঢ্য ৰাজনৈতিক জীৱনটো মোৰ বাবে আগ্ৰহৰ বিষয় আছিল। সুবিধা পালেই তেখেতৰ ৰাজনৈতিক জীৱনৰ ঘটনাবোৰ সুধিছিলোঁ। ২৮ বছৰ বয়সতেই তেখেত ১৯৬২ চনত লোকসভালৈ বৰপেটা সমষ্টিৰপৰা নিৰ্বাচিত হৈছিল। তেখেতৰ ৰাজনীতি মূল্যবোধৰ ৰাজনীতি আছিল। যাৰ বাবে কংগ্ৰেছ দলৰপৰা আঁতৰি আহি নিৰ্দলীয় প্ৰাৰ্থী হিচপেহে ১৯৭২ চনত অসম বিধান সভালৈ নিৰ্বাচিত হৈছিল। পৰৱৰ্তী সময়ত জনতা চৰকাৰৰ মন্ত্ৰী হৈ থাকোঁতে কংগ্ৰেছ দলৰ একমাত্ৰ মহিলা সদস্যা ইন্দিৰা গান্ধীয়ে বিভিন্ন ভোজমেলত যাতে অকলশৰীয়া অনুভৱ নকৰে তাৰ বাবে প্ৰধানমন্ত্ৰী মোৰাৰজী দেশায়ে জেঠাইক দায়িত্ব দিয়া বুলি তেওঁৰ মুখেৰেই গম পাইছিলোঁ। সাজ-পোছাক আৰু খাদ্য বিষয়ত ইন্দিৰা গান্ধীৰ আগ্ৰহৰ কথা জেঠাইৰ মুখেৰেই শুনিছিলোঁ। জেঠায়ে ধেমালি কৰি কৈছিল— "মোৰ ৰঙীন কাপোৰৰ প্ৰতি আগ্ৰহ ইন্দিৰা গান্ধীৰ বাবেই হ'ল।" বিষ্ণুৰাম মেধিক খুব শ্ৰদ্ধা কৰা জেঠায়ে বিধানসভাৰ সেই সময়ৰ সদস্য গৌৰীশংকৰ ভট্টাচাৰ্য আৰু মইনুল হক চৌধুৰীৰ সৈতে হোৱা তৰ্ক-বিতৰ্কৰ কথা আনন্দেৰে সোঁৱৰণ কৰিছিল। ১৯৮০ চনৰ পিছত জেঠায়ে সক্ৰিয় ৰাজনীতি এৰি ট্ৰেড ইউনিয়ন আৰু সামাজিক কামৰ সৈতে জড়িত হৈ পৰিছিল। কিন্তু জেঠাইৰ ৰাজনীতিৰ প্ৰতি আগ্ৰহ আৰু তীক্ষ্ণ পৰ্যবেক্ষণ শেষ হোৱা নাছিল। কেই বছৰমান

আগতে কংগ্ৰেছ দলৰ সভানেত্ৰী ছোনিয়া গান্ধী গুৱাহাটীলৈ আহোঁতে জেঠাইক কংগ্ৰেছ দলৰ আভ্যন্তৰীণ কথা আলোচনা কৰিবলৈ মাতি পঠাইছিল। সেই সময়ৰ অসমৰ মুখ্যমন্ত্ৰীজনৰ সোঁ বা বাওঁকাষে থকা ডেকা মন্ত্ৰী দুজনৰ সংঘাতেই কংগ্ৰেছ দললৈ বিপদ আনিব বুলি পোনপটীয়াকৈ শ্ৰীমতী গান্ধীক কোৱা বুলি সেইদিনা আবেলি জেঠাইক পাওঁতে তেখেতে কথা প্ৰসংগত জানিবলৈ দিছিল।

জৰুৰীকালীন অৱস্থাত জেঠাই ১৯ মাহ জেইলবাসী হ'ব লগা হৈছিল। জেঠায়ে সেই কথা আগতীয়াকৈ গম পাই অনবৰতে কিতাপ-পত্ৰ লৈ ব্যস্ত হৈ থকা মুনীন বৰকটকীক কওঁতে তেখেতে হেনো কৈছিল— "মোৰ এতিয়া কি হ'ব?" জেঠায়ে পপীবাৰ বেংক একাউণ্ট এটা খুলি দিছিল, যাতে পপীবাৰ একো অসুবিধা নহয়। সেই সময়ত পপীবাৰ বয়স আছিল ৯ বছৰ। কেন্দ্ৰীয় মন্ত্ৰী হৈ দিল্লীত থাকোঁতে মুনীন বৰকটকীয়ে কি কৰিছিল বুলি সোধোঁতে জেঠায়ে কৈছিল— "কেতিয়াবা বিতৃষ্ণাৰে বৰকটকীয়ে কৈছিল— "তুমি মন্ত্ৰী হোৱাত মোৰ ভৰিৰ জোখৰ চেণ্ডেল কিনাতহে সুবিধা হ'ল।" উল্লেখযোগ্য যে প্ৰয়াত মুনীন বৰকটকীৰ ভৰিৰ জোখ বৰ দীঘল আছিল। মুনীন বৰকটকী আৰু ৰেণুকা দেৱী বৰকটকী দুই বিপৰীত বিন্দু আছিল নিজৰ নিজৰ কৰ্মক্ষেত্ৰত। কিন্তু জেঠাই আৰু পপীবাৰ মুনীন বৰকটকীৰ প্ৰতি থকা সশ্ৰদ্ধ দায়িত্ববোধে মুনীন বৰকটকীক অমৰ কৰি ৰাখিলে।

জেঠায়ে কিছুমান বিশেষ প্ৰসংগৰ সৈতে মই জড়িত হোৱাটো বিচাৰিছিল। মই জেঠাইক কৈছিলোঁ— পপীবা ইমান চোকা, সকলো কথাতে ইমান বেগী আৰু ইমান perfectionist গতিকে মই তেওঁৰ সৈতে কাম কৰিব নোৱাৰিম। তেওঁ বাইদেউ হৈয়েই থাকক। জেঠায়ে সেই কথাৰ আন্তৰিকতা বুজি পাইছিল। পপীবাক জেঠায়েও ভয় কৰিছিল আৰু জেঠাই শেষলৈকে ভাল হৈ আছিল পপীবাৰ শাসনৰ বাবেই। এই ক্ষেত্ৰত জেঠাইৰ ভনীয়েক ৰণ্টু বাইদেউৰেও একান্তভাৱে চোৱা-চিতা কৰিছিল।

তেখেত আমাৰ তেজ-মঙহৰ সম্পৰ্কৰ জেঠাই নাছিল; দেউতাৰ জৰিয়তে হোৱা সম্পৰ্কই সেই গভীৰতা পাইছিল। আজি আদ্যশ্ৰাদ্ধৰ দিনা তেখেতক শ্ৰদ্ধাৰে সোঁৱৰণ কৰিছোঁ।

Renuka *jethai*

Stuti Goswami

Death and life are akin to the two sides of a coin. Life begets death. But does it make life any less meaningful? It does not. True, life is transient and ephemeral. But what adds meaning and lends significance to life are one's actions—how many lives has one touched, how much has one's presence in someone else's life given him/her strength, hope, solace, support, and how much love has one been able to spread—during one's lifetime. Renuka *jethai* was such a person. She was a formidable woman, rooted to her soil, spreading smiles in the lives of multitudes, a successful politician and a veteran social worker, a woman in many ways ahead of her time. My acquaintance with *jethai* occurred a few years ago when one of my former teachers referred me to Meenaxi *ba* for a project for the Munin Barkotoki Memorial Trust. In time, my association with Meenaxi *ba* and *jethai* transcended the professional as the said project, a book that is now with a leading publisher of the country, dragged on pulled by various unforeseen hiccups. Of course I continued to be involved with various activities of the trust. But it was my personal association and attachment with *jethai* and *ba* that became the fulcrum around which my involvement with the Munin Barkotoki Memorial Trust revolved. I started addressing her as *jethai* and got to relish not just the food she would cook with her hands whenever I went but also her chidings for something silly that I might have done, like wearing oversized hoops

for instance. Her caring and loving nature was endearing and I in turn grew fond of her to an extent where I could give her a peck on the cheek, now and then, whenever I went to Panchabati.

Unlike a lot of other people who have written here, I might have known her for a comparatively shorter period of time. But those memories will remain among my most cherished memories forever. Today, as we all reminisce her, I think it is important for us to remember that life is to be celebrated. Renuka *jethai* was a lady who lived her life, facing each vicissitude like a rock, and yet who never forgot to celebrate life with those little joys of life, like enjoying a cup of tea and her favourite *nimki* or some *chanachur* for instance. May she rest in peace and may she continue to inspire women across generations and across time.

Love you *jethai* and I am sorry that I didn't go visiting you oftener as i always planned to, especially when you were unwell.

আমাৰ মাসোণ

ঋতুপৰ্ণা শৰ্মা (ভতিজা বোৱাৰী)

২০১১ চনৰ জুলাইৰ এঘাৰ তাৰিখ। ন-কইনাৰূপে নতুন জীৱন এটা আৰম্ভ কৰি মই এইখন ঘৰলৈ, নতুন পৰিয়ালটোলৈ আহিলোঁ। নতুন ঘৰখনলৈ অহাৰ পাছত পৰিয়ালৰ প্ৰায় সকলো বয়োজ্যেষ্ঠ আৰু নিকটাত্মীয়সকল আহিছিল মোক লগ পাবলৈ, আশীৰ্বাদ দিবলৈ। নীতি-নিয়মসমূহ হৈ যোৱাৰ পিছত ঘৰৰ সকলোৱে কৈ আছিল যে "মাসোণ অহা নাই এতিয়াও... আহি আছে।" জোৰোণ আৰু বিয়াত মই তেওঁক দেখিছিলোঁ, লগ পাইছিলোঁ যদিও বিশেষ কথা পতাৰ সুবিধা হোৱা নাছিল। মাসোণ মোৰ শহুৰৰ মাজু বাইদেউ। সেইসূত্ৰে মই তেওঁক জেঠাই হিচাপে সম্বোধন কৰিব লাগিছিল। কিন্তু সকলোৱে তেওঁক 'মাসোণ' বুলিয়েই কোৱা শুনিছিলোঁ। কিছুপৰ পিছত মাসোণ আহিছিল, ক'লা পাৰীৰে সৈতে মুগা বৰণৰ শাৰী এখন পিন্ধি। আহিয়েই আমি তেওঁক সেৱা জনাইছিলোঁ, আমাক দুয়োকে আশীৰ্বাদ দিছিল। মোৰ স্বামী অমিতাভে বোলে সৰু থাকোঁতেই মাসোণ নামটো দিছিল; যাৰ কাৰণে আমাৰ পৰিয়ালৰ পাঁচোটা ল'ৰা-ছোৱালী আৰু গোটেইকেইটা নাতি-নাতিনীৰ কাৰণেও তেওঁ মাসোণ হৈ পৰিল। এটা অস্বাভাৱিক নাম, অথচ এটা খুউব মৰমৰ নাম। সকলোৰে দৰে তেওঁ মোৰ কাৰণেও মাসোণ হৈ পৰিল। প্ৰথম অৱস্থাত কিছুদিনলৈ বেছ এটা ভয় যেন আছিল মাসোণলৈ। কিন্তু সময় পাৰ হৈ গ'ল, সম্বন্ধবোৰ বহু সহজ হৈ পৰিল। মই দেখিছোঁ আমাৰ ঘৰখনত তেওঁৰ প্ৰতি অগাধ সন্মান, শ্ৰদ্ধা, মৰম। বিহু হওক বা পূজাই হওক, আমি যাব পাৰোঁৱেই বা নোৱাৰোঁ, মাসোণ সদায় আহিছিল। পাপা-মা বা আমাক কয়— "কিয় নাহ সঘনাই"; তথাপি ঘৰৰ আম, কঁঠাল আৰু টিয়া লৈ অজস্ৰ উপহাৰ লৈ তেওঁ আহে।

মোৰ বিয়াৰ ছবছৰ পিছতো মই তেওঁৰ কাৰণে নতুন বোৱাৰীয়েই

আছিলোঁ। কৰ্মব্যস্ত মানুহগৰাকী আছিল আমাৰ সকলোৰে বাবে মৰমিয়াল এজন অভিভাৱক। তেওঁ আছিল সাংঘাতিক মনোবল আৰু ইচ্ছাশক্তিৰ গৰাকী। এই বছৰৰ আঠ জুলাইৰ সন্ধ্যা তেওঁ আমাৰ ঘৰলৈ আহিছিল। বহুপৰ কটাইছিল আমাৰ লগত। তেওঁ সদায় বহা চোফাখনতে বহিছিল, পছন্দৰ চাহ নিম্‌কি পকোৰা খাইছিল, মোৰ দুবছৰীয়া ছোৱালী ৰিয়াক বেগ খালী কৰি কেইবাটাও পেন দিছিল আৰু সেয়াই আছিল সুস্থাৱস্থাত আমাৰ সৈতে তেওঁৰ শেষ দেখা।

অসম্ভৱ মনোবলৰ অধিকাৰিণী মাসোণ যে এনেদৰে হঠাতে আমাৰ মাজৰপৰা নোহোৱা হৈ যাব সেয়া মোৰ বাবে সপোনৰো অগোচৰ। তেওঁৰ মৃত্যুৰ পিছতো যেতিয়াই গৈছোঁ তেওঁৰ ঘৰলৈ এবাৰলৈও ভাবিবই পৰা নাই যে মাসোণ নাই, আৰু কেতিয়াও নেদেখোঁ... এতিয়াই যেন আহি ক'ব, "তহঁতক ইমান মাতিব লাগে, ভাইটি নাহিল কিয়, কবিতা ভালে আছেনে, ই বিষ্ণু কম নহয় বা চুংকুকতো দেখাই নাপাওঁ। মই যাম ৰ, ক'মগৈ সিহঁতক।" আজি মাসোণ নাই— আমাৰ লগত সময় কটাবলৈও নাই, খং কৰিবলৈও নাই। আমি আটাইতকৈ সমীহ কৰি চলা আমাৰ পাপাই যেতিয়া মাসোণকো সমীহ কৰা দেখোঁ, সেয়া চাই ভাল লাগিবলৈও মাসোণ নাই। কিন্তু প্ৰত্যেকৰে মনত তেওঁ যি সাঁচ বহুৱাই গ'ল সেয়া নোহোৱা নহয় কেতিয়াও। অভিভাৱক হিচাপে তেওঁৰ উপস্থিতি, মাতযাৰৰ অভাৱ মই সদায় অনুভৱ কৰি যাম। তেওঁক একাঁজলি শ্ৰদ্ধাঞ্জলি যাচিলোঁ। মাসোণৰ আত্মাই চিৰশান্তি লাভ কৰক।

Ma-sun

Ishani Sarmah (Tiya, Grand Daughter)

Popularly known as Renuka Devi, but for me my Ma-sun-aita.

The doorbell rang and there she was with her caring, loving and mesmerizing smile, my Ma-sun-aita. I rushed out and hugged her with a great delight, that finally she has come to meet us. Whenever she was there, a wave of joy spread around the house. Every time she came she brought something for me. My room stacked with those things which reflect the amount of love and care she had for me. That love and affection she has for me. That love and affection has never reduced, instead it has increased.

My visits to Ma-sun's house were awesome as both of us were animal lovers. She had cats which I was afraid of earlier but then when Ma-sun introduced me with them, we all became friends. I use to love going to her house as she always kept amazing chocolates for me. It was like me and Ma-sun were made for each other. This point is further proven as we both share the same nickname "Kali Maai". I loved it when Ma-sun used to call me by that name. We were like Best Friends Forever. The word that describes us is "inseparable". Our love for each other will never be reduced. When we moved permanently to Guwahati from Pune, I saw her for the first time and it was love at first sight. The moment I saw her I knew that this is a person who is only and only mine and I will never share her with anyone else. She means the world to me. I remember the

day when her car arrived at our gate and a pile of note books, pens and a very prestigious photo of her came with a note she had written for me. The next time I visited her house there was my favourite thing sitting beside her -- a dog. My mouth still waters thinking about the delicious snacks she gave to me and how I munched on them hungrily. Even the smallest memory of her makes me smile. I guess no one will ever understand our relationship, filled with love and affection.

Having a grandmother like her is the best thing I have ever had. I loved her, I love her and I will always love her and I know that she will always be there with me in my good and bad times.

Love you Ma-sun-aita.

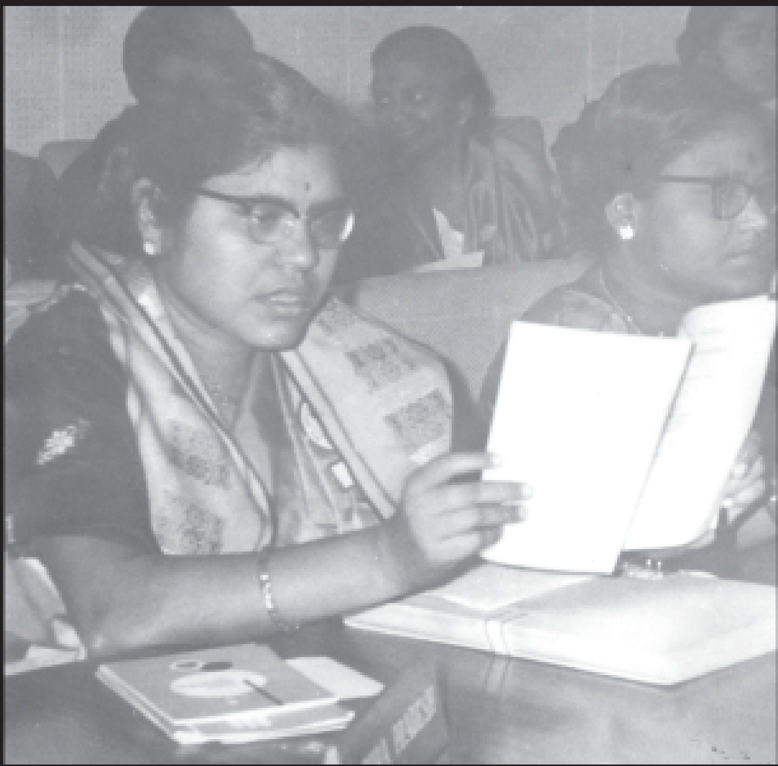

THROUGH HUMANITY TO PEACE

Indian Red Cross Society

(CONSTITUTED UNDER ACT XV OF 1920)

ASSAM STATE BRANCH

GUWAHATI - 781001

E-mail-ircsassam@yahoo.com

Phone : 0361-2660210
0361-2660114
(Chandmari)
Fax : 0361-2660210

CONDOLENCE RESOLUTION

This meeting of the Managing Committee of the Indian Red Cross Society, Assam State Branch and Guwahati District Branch condole for the sad and sudden demise of the Chairman of Indian Red Cross Society, Assam State Branch Smti Renuka Devi Barkataki on 14th August, 2017 at 1.40PM in the Guwahati Medical College Hospital, Guwahati, Assam.

- Smti Barkataki was the Hony Secretary of IRCS, Assam State Branch since1982 and working as Chairman till death.
- She was the 1st Lady Minister of Assam in the Central Cabinet.
- President INTUC, Assam Branch.
- She was awarded a 'Shield of Honour' by the Prime Minister of India in recognition of services rendered to the working class.
- She was nominated as the first and only women Navaratna Director of the Oil and Natural Gas Corporation (ONGC) in 2003.
- Smti Barkataki was a member of National Managing Body of IRCS, NHQ, New Delhi.
- President, Assam State Rural Workers Federation.
- Vice President, International Confederation of Free Trade Union, Geneva.
- President, All Indian Women's Conference, Assam Branch.
- General Secretary Assam State Freedom Fighters Association.
- President, Eastern India Women's Association.
- She was the President of several Trade Unions connected with construction, engineering, transport, women's labour and agricultural labour.

We the Red Cross family of Indian Red Cross Society, Assam State Branch deeply pained on the sudden and sad demise of Smti Renuka Devi Barkataki, Chairman, Indian Red Cross Society, Assam State Branch.

This meeting condole the death of our beloved Red Crosser Smti Renuka Devi Barkataki and prayer for one minute for the eternal peace of the departed soul in the heavenly abode and offered condolence to the bereaved family.

Minati Choudhury 16/8/17 (B.K. Sarmah) 16/8/17 (R.S. Joshi) 16/8/2017 Joy Dutta 16/08/17

ৰাষ্ট্ৰীয় মজদুৰ কংগ্ৰেছ, অসম শাখা

INDIAN NATIONAL TRADE UNION CONGRESS

ASSAM BRANCH

K.C. Sen Road, Paltan Bazar : GUWAHATI - 781008

Phone : 2546219

Ref. :

Date : ....

শোক প্ৰস্তাৱ

আজি ইং ২২ আগষ্ট, ২০১৭ তাৰিখ, মঙ্গলবাৰে, ৰাষ্ট্ৰীয় মজদুৰ কংগ্ৰেছ অসম শাখাৰ সভাগৃহত শ্ৰমিক নেতা শ্ৰী............[illegible]............[illegible]...... ৰ সভাপতিত্বত বিশিষ্ট শ্ৰমিক নেত্ৰী আমাৰ সকলোৰে মৰমৰ ৰাষ্ট্ৰীয় মজদুৰ কংগ্ৰেছৰ সভানেত্ৰী প্ৰয়াত শ্ৰীমতী বেণুকা দেবী বৰকটকী বাইদেউৰ পবিত্ৰ সোঁৱৰণত অনুষ্ঠিত হোৱা স্মৃতিচাৰণ সভাই বাইদেউৰ জীৱনজোৰা কৰ্মৰাজি, শ্ৰমজীৱি তথা পীড়িত জনসাধাৰণৰ প্ৰতি যি অৱদান তাক শ্ৰদ্ধাৰে সোঁৱৰণ কৰি তেখেতৰ এই মৃত্যু প্ৰতিজন খাটিখোৱা শ্ৰমিক তথা দৰিদ্ৰ জনগণৰ বাবে অপূৰণীয় ক্ষতি হ'ল বুলি বিবেচনা কৰে। উক্ত সভাত ৰাষ্ট্ৰীয় মজদুৰ কংগ্ৰেছৰ ওপৰিও কেন্দ্ৰীয় ট্ৰেড ইউনিয়নসমূহৰ যৌথ মঞ্চইও বাইদেউ এগৰাকী বিশিষ্ট শ্ৰমিক নেত্ৰী হোৱাৰ ওপৰিও সমাজ জীৱনৰ এগৰাকী অবিচ্ছেদ্য অঙ্গ বুলি উল্লেখ কৰে। তেখেতৰ মৃত্যু সমগ্ৰ দেশবাসীৰ বাবে অপূৰণীয় ক্ষতি। বাইদেউৰ প্ৰতি শ্ৰদ্ধা জনাই এক মিনিট সময় তেখেতৰ [illegible] আত্মাৰ সদগতিৰ বাবে মৌনভাৱে ভগৱানৰ ওচৰত প্ৰাৰ্থনা জনাই শোকসন্তপ্ত পৰিয়ালবৰ্গলৈ সমবেদনা জ্ঞাপন কৰি প্ৰস্তাৱ গ্ৰহণ কৰা হয়।

স: [illegible]

সভাপতি

স্মৃতিচাৰণ সভা

প্ৰাক্তন কেন্দ্ৰীয় মন্ত্ৰী, জ্যেষ্ঠ কংগ্ৰেছ নেত্ৰী

ৰেণুকা দেৱী বৰকটকী ডাঙৰীয়ানীৰ মৃত্যুত

অসম প্ৰদেশ কংগ্ৰেছ কমিটীৰ শোক

জন্মিলে মৃত্যু অনিবাৰ্য। এই চিৰন্তন সত্যক অনুসৰণ কৰিয়েই বিশিষ্ট সমাজ সেৱিকা,বৰ্ষীয়ান কংগ্ৰেছ নেত্ৰী তথা প্ৰাক্তন কেন্দ্ৰীয় মন্ত্ৰী ৰেণুকা দেৱী বৰকটকী ডাঙৰীয়ানীয়ে যোৱা ১৪ আগষ্ট,২০১৭ তাৰিখে আমাৰ মাজৰ পৰা চিৰদিনলৈ মেলানি মাগিলে। অফুৰন্ত কৰ্মশক্তিৰ অধিকাৰী প্ৰবীণ কংগ্ৰেছ নেত্ৰীগৰাকীৰ মৃত্যুৰ এই দুঃসংবাদে স্বাভাৱিকতে আমাৰ লগতে কংগ্ৰেছ পৰিয়ালৰ প্ৰতিগৰাকী সদস্যকে ব্যথিত কৰি তুলিছে। কেৱল অসমৰে নহয়, দেশৰ ৰাজনৈতিক ক্ষেত্ৰখনৰে এগৰাকী অগ্ৰণী নেত্ৰী বৰকটকী ডাঙৰীয়ানীৰ মৃত্যুৱে কেৱল কংগ্ৰেছ দলতে নহয়, সামগ্ৰিকভাৱে দেশৰ ৰাজনৈতিক ক্ষেত্ৰখনতে এক অপূৰণীয় শূণ্যতাৰ সৃষ্টি কৰিলে। ১৯৩২ চনত জন্মগ্ৰহণ কৰা বৰকটকী ডাঙৰীয়ানীয়ে ১৯৬২ চনত ভাৰতীয় জাতীয় কংগ্ৰেছৰ প্ৰাৰ্থী হিচাপে বৰপেটা লোকসভা সমষ্টিৰ পৰা সাংসদ হিচাপে নিৰ্বাচিত হোৱাৰ উপৰি ১৯৭২ চনত হাজো বিধান সভা সমষ্টিৰপৰা বিধায়ক হিচাপে নিৰ্বাচিত হৈছিল। ১৯৭৭ চনৰ পৰা ১৯৭৯ চনলৈ জনতা দলৰ চৰকাৰত শিক্ষা, সমাজ কল্যাণ আৰু সাংস্কৃতিক দপ্তৰৰ কেন্দ্ৰীয় ৰাজ্যমন্ত্ৰী হিচাপে দায়িত্ব পালন কৰা বৰকটকী ডাঙৰীয়ানী ইণ্ডিয়ান ৰেডক্ৰছ ছ'চাইটিৰ অসম শাখাৰ অধ্যক্ষা তথা ইণ্ডিয়ান নেছনেল ট্ৰেড ইউনিয়ন কংগ্ৰেছৰ অসম কমিটীৰ সভানেত্ৰীও আছিল। বিভিন্ন সামাজিক কাম-কাজত সক্ৰিয়ভাৱে অংশগ্ৰহণ কৰা আৰু অগ্ৰণী ভূমিকা পালন কৰা বৰকটকী ডাঙৰীয়ানীৰ মৃত্যুৰ লগে লগে যৱনীকা পৰিল এক বৰ্ণাঢ্য ৰাজনৈতিক তথা সামাজিক পৰিক্ৰমাৰ। শ্ৰমজীৱী জনগণৰ সেৱাত নিমজ্জিত এইগৰাকী মহিয়সীৰ মৃত্যুত কংগ্ৰেছ দলে এগৰাকী নিষ্ঠাবান সেৱিকাক চিৰদিনৰ বাবে হেৰুৱালে যদিও তেওঁৰ আদৰ্শৰাজি আমাৰ বাবে সদায় অনুপ্ৰেৰণাৰ উৎস হৈ ৰ'ব। আজি কায়িকভাৱে আমাৰ মাজত নাই যদিও অনুকৰণীয় আদৰ্শৰাজিৰ মাজেৰে তেওঁ আমাৰ মাজত সদায় জীয়াই থাকিব। অসম প্ৰদেশ কংগ্ৰেছ কমিটীৰ হৈ ৰেণুকা দেৱী বৰকটকী ডাঙৰীয়ানীৰ মৃত্যুত গভীৰ শোক প্ৰকাশ কৰাৰ লগতে তেওঁৰ বিদেহ আত্মাৰ সদগতি কামনা কৰিলো আৰু শোক সন্তপ্ত পৰিয়ালটিক গভীৰ সমবেদনা জ্ঞাপন কৰিলো।

(ৰিপুণ বৰা)
সাংসদ, ৰাজ্যসভা
সভাপতি, অসম প্ৰদেশ কংগ্ৰেছ কমিটী

গুৱাহাটী
তাৰিখ ঃ ১৬ আগষ্ট, ২০১৭

N.C.P

NATIONALIST CONGRESS PARTY

Assam State Committee

Tarun Ram Phukan Kshetra, 41, M. M. C. Bhawan, Hedayetpur, Guwahati- 781003
Tel : 0361-2664518, Fax : 0361- 2665519

Date......................

১৮-০৮-২০১৭

ৰেণুকা দেৱী বৰকটকীৰ বিয়োগত অসম ৰাজ্যিক এন চি পিৰ শোক

"স্বাধীনোত্তৰ অসমৰ ৰাজনীতি, সমাজনীতিৰ এগৰাকী আগৰণুৱা ব্যক্তিক আমি হেৰুৱালো"

অসমৰ ৰাজনৈতিক ইতিহাসৰ পাতত প্ৰয়াত ৰেণুকা দেৱী বৰকটকীৰ নাম চিৰকাললৈ জিলিকি থাকিব। ৰেণুকা দেৱী বৰকটকী আছিল স্বাধীনোত্তৰ অসমৰ ৰাজনীতি, সমাজনীতি তথা জনজীৱনৰ সুখ-দুখৰ লগত সংপৃক্ত হৈথকা এগৰাকী ব্যক্তি। স্পষ্টবাদিতা, নিৰ্ভীক আৰু সততাৰ ভিত্তিত সমাজত নিজকে প্ৰতিষ্ঠা কৰিবলৈ সক্ষম হৈছিল তেওঁ। কংগ্ৰেছত যোগদান কৰি তেখেতে ৰাজনৈতিক জীৱন আৰম্ভ কৰিছিল। জননেতা শৰৎ চন্দ্ৰ সিংহৰ সান্নিধ্যত তদানীন্তন সময়ত তেখেতে বাৰুকৈয়ে প্ৰভাৱান্বিত হৈছিল। বিদগ্ধকী মহীয়সী নাৰীয়ে প্ৰায়খিনি সময়তেই সিংহদেৱৰ কথা কৈ জীৱনৰ শেষকালত শৰৎ চন্দ্ৰ সিংহ জন্ম শতবাৰ্ষিকী সমিতিৰ অধ্যক্ষৰ আসনো অলংকৃত কৰিছিল। আমাৰো সৌভাগ্য হৈছিল যে উক্ত সমিতিত আমিও তেখেতৰ দিহা-পৰামৰ্শৰে সাধাৰণ সম্পাদকৰ দায়িত্ব পালন কৰিবলৈ পাইছিলো। এটা কথা নিশ্চয়কৈ ক'ব লাগিব যে তেখেতৰ অহোপুৰুষাৰ্থ সেৱাৰ বাবেই অতি শৃংখলাবদ্ধভাৱে বছৰজোৱা শতবৰ্ষীয় কাৰ্যসূচী সাফল্যমণ্ডিত হৈছিল। প্ৰায় এটা যুগ ধৰি জননেতা শৰৎ চন্দ্ৰ সিংহদেৱৰ জন্মদিন "জনতাৰ দিন"ৰ অনুষ্ঠানত সদায় উপস্থিত থাকি সিংহদেৱৰ স্মৃতিচাৰণ কৰা বাইদেউৰ অনুপস্থিতি এইবেলি সকলো অনুৰাগীয়ে অনুভৱ কৰিব।

১৯৬২ চনত ভাৰতীয় জাতীয় কংগ্ৰেছৰ হৈ বৰপেটা লোকসভা সমষ্টিৰপৰা সাংসদ নিৰ্বাচিত হয়। ১৯৭২ চনৰ পৰা ১৯৭৭ চনত লোকসভালৈ নিৰ্বাচিত হোৱাৰ আগলৈকে তেওঁ হাজো বিধানসভা সমষ্টিৰপৰা বিধায়ক হিচাপে কাৰ্যনিৰ্বাহ কৰে। তেখেতৰ এই কাৰ্যকালতে ১৯৭৪ চনৰ প্ৰলয়ংকৰী বানত অসমৰ তদানীন্তন মুখ্য মন্ত্ৰী শৰৎ চন্দ্ৰ সিংহৰ নেতৃত্বত সৰ্বদলীয় বান সাহায্য সমিতি গঠন হয় আৰু সেই সমিতিত তেখেত সাধাৰণ সম্পাদক হিচাপে অতি শৃংখলাবদ্ধভাৱে সমগ্ৰ অসমতে বান সাহায্য নিয়াৰিকৈ বিতৰণ কৰিছিল। বান সাহায্য ইমান নিখুঁত আৰু পৰিপাটিকৈ হিচাপ ৰাখি বিতৰণ কৰিছিল যে অকণো অপচয় নোহোৱাকৈ আৰু সকলোৱেই উপযুক্ত বান সাহায্য পোৱাৰ পিছতো সৰহ সংখ্যক ধন ৰাহি কৰিবলৈ সক্ষম হৈছিল। উল্লেখযোগ্য যে, ৰাজ্যৰ জ্বলন্ত সমস্যাৰ ক্ষেত্ৰত সেই সময়ত শাসক আৰু বিৰোধীৰ উমৈহতীয়া এই প্ৰচেষ্টা অসমৰ ৰাজনীতিত সদায় আদৰণীয় আৰু শিক্ষণীয় হৈ ৰ'ব। পৰৱৰ্তী সময়ত এই উমৈহতীয়া প্ৰচেষ্টাত ৰাহি হোৱা ধনেৰেই উত্তৰ গুৱাহাটীত অনাথ শিশুসকলৰ বাবে SOS ভিলেজ স্থাপন হৈছিল, আৰু বহুতো অনাথ শিশুক আশ্ৰয় দি মানৱ সম্পদ গঢ়ি তুলিছিল।

ৰাজনীতিৰ লগতে তেখেতে সামাজিক কাম-কাজতো বিশেষভাৱে মনোনিৱেশ কৰিছিল। সাহিত্য চৰ্চাৰ ক্ষেত্ৰত "মুনীন বৰকটকী বঁটা" আগবঢ়াই যুৱ সাহিত্যিক সকলক উদগনি যোগাই অহাৰ লগতে সমাজ সেৱা, শিক্ষামূলক কাম-কাজ সকলো ক্ষেত্ৰতে পাৰ্যমানে সেৱা আগবঢ়াইছিল। মৃত্যু পৰ্যন্ত তেখেতে লেডিজক্লাবৰ

অধ্যক্ষ আসনত অধিষ্ঠিত আছিল। ভাৰত সেৱা মিছনৰ উত্তৰ পূৰ্বাঞ্চলৰ সাধাৰণ সম্পাদক হিচাপে অৰুণাচল আৰু নগালেণ্ডৰ জনজাতীয় অঞ্চলত তেওঁ সমাজসেৱাৰ বিভিন্ন কাম কৰিছিল। আন্তঃৰাষ্ট্ৰীয় ট্ৰেড ইউনিয়নতো তেওঁ বিষয়বাব গ্ৰহণ কৰিছিল।

"শোকপ্ৰস্তাৱ"

"প্ৰাক্তন কেন্দ্ৰীয় মন্ত্ৰী তথা বিশিষ্ট সমাজসেৱী ৰেণুকা দেৱী বৰকটকীৰ বিয়োগত অসম ৰাজ্যিক এন চি পিয়ে গভীৰ শোক প্ৰকাশ কৰিছে। বৰকটকীৰ বিয়োগত অসমৰ ৰাজনৈতিক তথা সমাজ জীৱনত এক বিৰাট ক্ষতিসাধন হ'ল। তেওঁ আছিল একাধাৰে ৰাজনৈতিক, সমাজসেৱী, বিশিষ্ট সৎকৰ্মী মহিলা। অসমৰ প্ৰথমগৰাকী মহিলা কেন্দ্ৰীয় মন্ত্ৰী হিচাপে তেওঁৰ ৰাজ্যৰ ৰাজনীতিলৈ অপূৰণীয় অৱদান আগবঢ়াই গৈছে।

বিশিষ্ট নেত্ৰীগৰাকীৰ বিয়োগত অসম ৰাজ্যিক এন চি পিৰ সভাপতি ধীৰেন্দ্ৰ দেৱ অধিকাৰীৰ লগতে এন চি পিৰ সমূহ সদস্যই গভীৰ শোক প্ৰকাশ কৰি বিদেহী আত্মাৰ চিৰশান্তি কামনা কৰাৰ লগতে শোকসন্তপ্ত পৰিয়ালবৰ্গলৈ সমবেদনা জ্ঞাপন কৰিছে।"

(ধীৰেন্দ্ৰ দেৱ অধিকাৰী)
সভাপতি
এন চি পি, অসম

প্ৰতি
ড° মীনাক্ষী বৰকটকী
শিলপুখুৰী
গুৱাহাটী-১

অসম প্ৰাদেশিক মহিলা সমিতি

স্থাপিত - ১৯২৬ ◻ পঞ্জীয়ন নং - ২২
মুখ্য কাৰ্যালয় ঃ চন্দ্ৰপ্ৰভা শইকীয়ানী ভৱন
জি. এন. বৰদলৈ ৰোড, গুৱাহাটী - ৭৮১০০৩
ফোন নং ঃ ২৬৬০৫৫৭

উপদেষ্টা ঃ
[illegible]

সভানেত্ৰী ঃ
[illegible]

সম্পাদিকা ঃ
[illegible]

কাৰ্যকৰী সভানেত্ৰী ঃ
[illegible]

উপ-সভানেত্ৰী ঃ
[illegible]

ক্ৰীড়া সাংস্কৃতিক সম্পাদিকা ঃ
[illegible]

সহকাৰী সম্পাদিকা ঃ
[illegible]

কোষাধ্যক্ষ ঃ
[illegible]

ক্ৰমিক নং.____________

তাৰিখ ২৫/০৩/২০২১

শোক-প্ৰস্তাৱ

আজি ১৫ মাৰ্চত বুধবাৰে অসম প্ৰাদেশিক-মহিলা সমিতিৰ কাৰ্যালয়ত সমিতিৰ সভাকক্ষত অসমৰ প্ৰাক্তন মন্ত্ৰী তথা বিশিষ্ট সমাজ কৰ্মী প্ৰয়াত ৰেণুপ্ৰভা দেৱী চক্ৰৱৰ্তীৰ বিয়োগত গভীৰ শোক প্ৰকাশ কৰে আৰু তেওঁৰ বিভিন্ন কাৰ্যাৱলী উল্লেখ কৰে। তেওঁৰ অসম প্ৰাদেশিক মহিলা সমিতিৰ লগত ঘনিষ্ঠ আৰু প্ৰত্যক্ষ ভাৱে জড়িত থাকি সমিতিৰ সমাজৰ বিভিন্ন কামত সহায় উৎসাহ দি আছিল।

এই গৰাকী মহীয়সী নাৰীৰ মৃত্যুত আজিৰ সভাই গভীৰ শোক প্ৰকাশ কৰি এক মিনিট সময় মৌন প্ৰাৰ্থনা কৰে আৰু শোক সন্তপ্ত পৰিয়ালটোলৈ সমবেদনা জ্ঞাপন কৰে।

দীপিকা কাকতি

EASTERN INDIA WOMEN'S ASSOCIATION

(Regd. in 1968 under Societies Registration Act.1860)
F. A. Ahmed Building.(First floor),
Lakhtokia, Guwahati-781 001.

President : **Ms. Minoo Choudhury**
SATYAM, K. R. B. Road,
Bharalumukh, Guwahati-781 009

Ref.: .... *Date* 17/08/2017......................

Dear Meenaxi Barkataki

The members of Eastern India Women's Association are deeply saddened on the passing away of their Chairperson Smti Renuka Devi Barkataki on 14th August, 2017. Late Baido was a strong pillar of our organisation and we will remain ever grateful for all her valuable advices and guidance.

On 17th August, 2017 members met at their Lakhtokia premises and observed a minute silence for the peace of the departed soul and prayed to God to give you and your family enough strength to bear this loss.

M. Chowdhury	Monisha Baruwa
Meenu Chowdhury	Monisha Baruwa
President,	Hony. Secretary,
EIWA.	EIWA.

AMAL BHAVAN

CENTRE OF INDIAN TRADE UNIONS

ASSAM STATE COMMITTEE

Chandmari Colony, Pub Nizarapar,Guwahati-781003

citu.assam@gmail.com www.facebook.com/citu assamstate CITU ASSAM STATE 9864628983

Ref. : *Date : 15-08-2017*

শ্ৰদ্ধাঞ্জলি

শ্ৰমিক নেত্ৰী শ্ৰদ্ধেয়া ৰেণুকা দেৱী বৰকটকী অমৰ হওক

যোৱাকালি অৰ্থাৎ ১৪ আগষ্ট, ২০১৭ তাৰিখে দুপৰীয়া শ্ৰদ্ধেয়া ৰেণুকা দেৱী বৰকটকীৰ দেহাৱসানৰ খবৰে আমাক মৰ্মাহত কৰিছে। অসমৰ ট্ৰেড ইউনিয়ন আন্দোলনৰ প্ৰথম মহিলা নেত্ৰী শ্ৰদ্ধেয়া বৰকটকীৰ মৃত্যুত চি আই টি ইউ অসম ৰাজ্যিক কমিটিয়ে গভীৰ শোক প্ৰকাশ কৰে আৰু শোকসন্তপ্ত পৰিয়ালবৰ্গলৈ সমবেদনা জ্ঞাপন কৰে। জীৱনৰ শেষ বেলালৈকে আই এন টি ইউ চিৰ অসম শাখাৰ সভানেত্ৰীৰ দায়িত্ব সফলভাৱে পালন কৰি যোৱা এইগৰাকী শ্ৰমিক নেত্ৰীয়ে সৰ্বভাৰতীয় পৰ্যায়ত অসমৰ শ্ৰমিক আন্দোলনৰ কাণ্ডাৰীৰ ভূমিকা পালন কৰি গৈছে। ৰাজনৈতিকভাৱে এটা সময়ত শাসক দলৰ লগত থাকিলেও শ্ৰমজীৱী মানুহৰ স্বাৰ্থত চৰকাৰৰ শ্ৰমিকবিৰোধী নীতিৰ বিৰুদ্ধে বলিষ্ঠভাৱে থিয় দিছিল ৰেণুকা বাইদেউয়ে। যাৰ বাবে প্ৰয়াত ইন্দিৰা গান্ধী নেতৃত্বাধীন কংগ্ৰেছ চৰকাৰৰ দ্বাৰা আমাৰ দেশত জাৰি কৰা জৰুৰীকালীন অৱস্থাত যেতিয়া প্ৰতিবাদী কণ্ঠক ৰুদ্ধ কৰি দিয়াৰ বাবে আন্দোলনকাৰী আৰু গণতান্ত্ৰিক ব্যক্তিসকলক কাৰাগাৰত নিক্ষেপ কৰিছিল, তেতিয়া এইগৰাকী নেত্ৰীও তেনে নিৰ্যাতনৰ বলি হৈ ১৯ মাহ কাৰাবাস খাটিবলগীয়া হৈছিল। অসমৰ বাহিৰে তেখেতক দুবাৰ সাংসদ আৰু এবাৰ বিধায়ক হিচাপেও নিৰ্বাচিত কৰিছিল। আনকি ১৯৭৭ চনত তেখেতে কেন্দ্ৰীয় সমাজ কল্যাণ মন্ত্ৰীৰ দায়িত্বও সুকলমে সম্পন্ন কৰিছিল। অসমত ৰাজনীতিৰ জগতত অথবা শিক্ষা, সংস্কৃতি, সাহিত্য জগতত আনকি বিজ্ঞান-প্ৰযুক্তিৰ ক্ষেত্ৰখনতো বিশেষ পাৰদৰ্শিতা দেখুৱাই কেইবাগৰাকী শ্ৰদ্ধেয়া মহিলাই অসমৰ নাম উজ্বল কৰিছিল। পিছে শ্ৰমিক আন্দোলনৰ দৰে জটিল বিষয়ত মনোনিৱেশ কৰি শ্ৰমজীৱী মানুহৰ হকে দৈনন্দিন কামত পাৰদৰ্শিতা দেখুৱাবলৈ একমাত্ৰ সক্ষম হোৱা মহিলাগৰাকী আছিল ৰেণুকা দেৱী বৰকটকী। আজীৱন সমাজ কৰ্মী শ্ৰদ্ধেয়া বৰকটকী বাইদেউৰ স্মৃতিৰ প্ৰতি চি আই টি ইউ অসম ৰাজ্যিক কমিটিয়ে গভীৰ শ্ৰদ্ধা নিবেদন কৰে।

অভিনন্দন সহ—

(তপন শৰ্মা)
সাধাৰণ সম্পাদক

ASSAM ASSOCIATION OF THE DEAF

অসম বধিৰ সন্থা

NON-GOVERNMENT ORGANISATION (NGO)

GOLDEN YEAR 2010

(Registered Under Societies Registration Act. XXI 1860)
Affiliated to the ALL INDIA FEDERATION OF THE DEAF, New Delhi
Associate Member WORLD FEDERATION OF THE DEAF, Helsinki (Finland)
Head Office : Gopinath Nagar, Guwahati-781016, Assam (India)

Adviser	President	Hony. General Secretary
Dr. Himanta Biswa Sarma	Smt. Pramila Rani Brahma	Sri Tapan Kr. Sarma
Hon'ble Cabinet Minister, Assam	Hon'ble Cabinet Minister, Assam Call : 94350-15635	(National Award Winner by the Hon'ble President of INDIA) SMS : 94357-07545

Ref. No. ....

Date ..18.8.17

শুভেচ্ছা বাণী

অসম বধিৰ সন্থাৰ প্ৰাক্তন সভানেত্ৰী, প্ৰাক্তন কেবিনেট মন্ত্ৰী, আমাৰ শ্ৰদ্ধেয়া প্ৰয়াত ৰেণুকা দেৱী বৰকটকীৰ [illegible] ২৪ আগষ্ট/২০১৭ তাৰিখে মৃত্যুৰ বাতৰিয়ে অসম বধিৰ সন্থাৰ কৰ্মকৰ্তা সকলক শোকত ভাগি পেলে। তেওঁৰ স্মৃতিত ইং ২৫ আগষ্ট/২০১৭ তাৰিখে সন্থাৰ কাৰ্যালয়ত আয়োজিত হৈছে শোক সভাই। প্ৰয়াতৰ মৃত্যু [illegible] আমাৰ জীৱনৰ বাবে এক অপূৰণীয় ক্ষতি বুলি অভিহিত কৰাৰ লগতে জীৱিত কালত অসম বধিৰ সন্থাৰ উন্নয়ন মূলক কাৰ্যসমূহত প্ৰয়াতৰ কৰ্ম আৰু অৱদান সোঁৱৰণ কৰে। প্ৰয়াতৰ বিদেহী আত্মাৰ চিৰশান্তি কামনা কৰি এইখিনিতে স্মৃতি গ্ৰন্থ প্ৰকাশৰ শুভ প্ৰচেষ্টা [illegible] [illegible] পৰিয়ালবৰ্গলৈ গভীৰ সমবেদনা জ্ঞাপন কৰে।

(শ্ৰীতপন কুমাৰ শৰ্মা)
অবৈতনিক সাধাৰণ সম্পাদক

প্ৰতি,
শ্ৰীমতী মিনাক্ষী বৰকটকী

THE STATE TRANSPORT WORKER'S ASSOCIATION

Affiliated at INTUC
Registered Under the India Trade Union Act, 1926
K.C. Sen Road, Paltanbazar, P.O. Rehabari
Guwahati-781008 (Assam)

Ph.: 9435147941 Ph.: 9859185165 (W)

Ref. No.: STWA/D-10/2017/187 Date 18/08/2017

—ঃ শোক প্ৰস্তাৱ ঃ—

" আজি ইং ১৭/০৮/২০১৭ তাৰিখ বৃহস্পতিবাৰে দিনৰ ২ বজাত ৰাজ্যিক পৰিবহন নিগম কৰ্মচাৰী সন্থাৰ পল্টন বজাৰস্থিত কাৰ্যালয়ৰ সভাকক্ষত সন্থাৰ উপ-সভাপতি চুলেমান আলী বেপাৰীৰ সভাপতিত্বত এখনি শোক সভা অনুষ্ঠিত হৈ যায়। সভাই ৰাষ্ট্ৰীয় মজদুৰ কংগ্ৰেছ, অসম শাখাৰ সভানেত্ৰী শ্ৰীমতী ৰেণুকা দেৱী বৰকটকী বাইদেউৰ অকাল বিয়োগত গভীৰ শোক প্ৰকাশ কৰাৰ লগতে তেখেতৰ বিদেহী আত্মাৰ সদ্গতিৰ বাবে এক মিনিট সময় মৌনতা অৱলম্বন কৰি ভগৱানৰ ওচৰত প্ৰাৰ্থনা জনায় লগতে শোকসন্তপ্ত পৰিয়ালবৰ্গলৈও সমবেদনা জ্ঞাপন কৰে।"

—ঃ স্বাক্ষৰ ঃ—
সভাপতি

BISNU NIRMALA TRUST, GUWAHATI

(A Dream and Concept of Bisnu Ram Medhi an architect of modern Assam and former Chief Minister of Assam and Governor of Madras)

B. R. MEDHI ROAD, GUWAHATI-781 001

Established & Registered in 1965

Ref. No. : ....

Date : 16/8/17

CONDOLENCE MEETING

A condolence meeting was held at the Bisnu Nirmala Trust premises on 16th August 2017 at 5pm to condole the shocking ,sudden and sad demise of our President Smti Renuka Devi Borkotoky, who was besides being our President of the Trust was a person of many splendoured qualities , a humanitarian to the core, with great feelings for the deprived and downtrodden .She was President of INTUC, Red Cross of India and Sishugram along with having close connect with such other service societies. In the political field she was a luminary both in the State as well as in the center , where she was a minister of Education . There she made a mark as a very competent and efficient Minister . Her passing away is an irreparable loss and she has left a void in the Socio Political field in the country .

All members condoled by observing one minutes silence and prayed for the eternal peace of the departed soul and to give strength and fortitude to her daughter and members of her family ,to bear this irreparable loss .

Following Members were present

1. Dilip Kr. Hazarika (VICEPRESIDENT)
2. Nilima Sarkar MEMBER.
3. Kiron Barua "
4. Bharat Barua "
5. Minati Chaudhury "
6. Manju Chaudhuri (Secy. B.N.T)
7. Ramesh Barua "
8. Aman Kr Chaudhury "
9. Pawan Choudhuri "
10. [illegible] "

THE ASSAM CO-OPERATIVE APEX BANK LIMITED:
HEAD OFFICE:: PANBAZAR ::GUWAHATI-1
****

No.ACAB/HO/ADMN/2017 / 3414 Date:16.08.2017
(Admn. Deptt.)

CONDOLENCE MESSAGE

The meeting of the officers and employees of the Assam Co-operative Apex Bank Ltd. held on 14.08.2017 under the Chairmanship of Sri S.S. Shastri , Managing Director of the Bank condoled the sudden death of former Union Minister and Vice-Chairperson of the Bank, Renuka Devi Barkataki. The members recalled her immense contributions for development of this premier Co-operative institution and termed her demise as an irreparable loss to the Bank. Late Barkataki was a dedicated Social worker and a symbol of strength for the weaker sections of the society. The members deeply mourned her death and expressed heartfelt sympathy to the bereaved family and prayed before the Almighty for the peaceful abode of the departed soul.

For and on behalf of the
officers & employees of the Bank.

S.S. Shastri

(S.S. Shastri)
Managing Director

THE APEX BANK STAFF ASSOCIATION

REGD. NO. 834

PANBAZAR, GAUHATI-781 001

No. .... Date ....

— শোক প্ৰস্তাৱ —

"আজি ইং ১৬/৮/২০১৭ তাৰিখে বুধবাৰে এপেক্স বেংক ষ্টাফ এছ'চিয়েচনে বেংকৰ মুখ্য কাৰ্যালয়ত এছ'চিয়েচনৰ উপসভাপতি শ্ৰীপ্ৰফুল্ল প্ৰসাদ শইকীয়াদেৱৰ সঞ্চালনাত অনুষ্ঠিত কৰা শোক-সভাই এছ'চিয়েচনৰ সভানেত্ৰী, তথা বেংকৰ প্ৰাক্তন উপসভাপতি, প্ৰাক্তন কেন্দ্ৰীয় মন্ত্ৰী, ভাৰতীয় ৰাষ্ট্ৰীয় মজদুৰ কংগ্ৰেছ (INTUC)ৰ অসম শাখাৰ সভানেত্ৰী, অসম ৰেডক্ৰছ চচাইটিৰ সভানেত্ৰী, অসম মুক্তি যুঁজাৰু সংস্থাকে ধৰি আন বহুতো সামাজিক সংগঠনৰ লগত জড়িত বৰ্ষীয়ান নেত্ৰী ৰেণুকা দেৱী বৰকটকীৰ ইং ১৪/০৮/২০১৭ তাৰিখে হোৱা আকস্মিক বিয়োগত গভীৰ শোক প্ৰকাশ কৰে আৰু তেওঁৰ বিদেহী আত্মাৰ চিৰশান্তিৰ বাবে এক মিনিট সময় মৌন প্ৰাৰ্থনা জনোৱাৰ লগতে শোকসন্তপ্ত পৰিয়াল বৰ্গলৈ গভীৰ সমবেদনা জ্ঞাপন কৰে।"

উপস্থিত সকল,

GENERAL SECRETARY
APEX BANK STAFF ASSOCIATION

স্বা:- প্ৰফুল্ল প্ৰসাদ শইকীয়া
সভাপতি

Apex Bank Staff Association
Regd. No. 834
Guwahati

কাগজ নিগম কৰ্মী ইউনিয়ন
KAGAJ NIGAM KARMI UNION

Date:-16-08-2017

CONDOLENCE MESSAGE

We the members of Kagaj Nigam Karmi Union,Nagaon Paper Mill, deeply mourn and express our profound sorrows at the sudden and untimely demise of Renuka Devi Barkataky, President of Kagaj Nigam Karmi Union, prominent INTUC leader, Chairman of the Indian Red Cross Society of Assam Branch, Ex Union Minister , Ex Member of Parliament, who left us all for his heavenly abode on 14-08-2017, at 1-40 PM at Guawahati Medical College Hospital at the age of 85 years.

We convey our intense grief to the bereaved family members of our beloved leader, Late Barkataky and sincerely pray the Almighty for bestowing eternal peace to the departed soul and also to grant courage to the members of the bereaved family to bear the severe loss so caused.

"MAY THE DEPARTED SOUL REST IN PEACE"

For & on behalf of Kajag Nigam Karmi Union
Nagaon Paper Mill , Kagajnagar.

(Ananda Bordoloi)
General Secretary

HINDUSTAN PAPER CORPORATION LTD.
NAGAON PAPER MILL
P.O. Kagajnagar - 782413 : Morigaon : Assam

Regd. No.- [illegible]
(Recognised by I.N.T.U.C., Affiliation No.- [illegible])
Phone : [illegible], Extention : [illegible], Fax : [illegible]
(M) : [illegible]

যোৰহাট জিলা মুক্তি যুঁজাৰু সন্মিলন

কুশল কোঁৱৰ পথ (কে. বি. ৰোড)
যোৰহাট-৭৮৫০০১ (অসম)
পঞ্জীয়ন নং ঃ১৫৭০/২০১৪

নং ঃ......................... দিনাংক ঃ ১৭-০৮

শোক প্ৰস্তাৱ

আজি ইং ১৭ আগষ্ট বৃহস্পতি বাৰে দিনৰ ১১ বজাত যোৰহাট জিলা মুক্তি যুঁজাৰু সন্মিলন আৰু মুক্তি যুঁজাৰু সন্তান-সন্ততি সন্মিলনৰ এখনি শোক সভা সন্মিলনৰ সভাপতি শ্ৰীযুত দেবেশ্বৰ দলৈদেৱৰ সভাপতিত্বত অনুষ্ঠিত হয়।

গুৱাহাটীৰ উজান বজাৰৰ নিবাসী, প্ৰাক্তন কেন্দ্ৰীয় মন্ত্ৰী, কেন্দ্ৰস্থ চতাইটীৰ অসম শাখাৰ অধ্যক্ষা, অসম ৰাজ্যিক মুক্তি যুঁজাৰু সন্মিলনৰ লগতে বহুতো অনুষ্ঠান প্ৰতিষ্ঠানৰ লগত ওতঃপ্ৰোত ভাৱে জড়িত, সমাজ সেৱীকা শ্ৰীযুতা ৰেণুকা দেৱী বৰকটকীৰ যোৱা ইং ১৪ আগষ্ট তাৰিখে পৰলোক প্ৰাপ্তি ঘটাত সভাই গভীৰ শোক প্ৰকাশ কৰি বিদেহ আত্মাৰ চিৰ শান্তিৰ বাবে ভগৱানৰ চৰণত এযোৰা যোৰাবে প্ৰাৰ্থনা জনায় আৰু শোক সন্তপ্ত পৰিয়ালবৰ্গলৈ সমবেদনা জনায়।

শ্ৰী দেবেশ্বৰ দলৈ
(দেবেশ্বৰ দলৈ) ১৭/০৮/২০১৭
সভাপতি
অসম ৰাজ্যিক মুক্তি যুঁজাৰু সন্মিলন
যোৰহাট জিলা শাখা
কুশল কোঁৱৰ পথ (কে.বি. ৰোড), যোৰহাট-১

NALBARI ZILA MUKTI JUJARU SANMILAN, ASOM.

BRANCH OF ASOM MUKTI JUJARU SANMILAN

নলবাৰী জিলা মুক্তি যুঁজাৰু সন্মিলন, নলবাৰী, অসম

অসম ৰাজ্যিক মুক্তি যুঁজাৰু সন্মিলনৰ শাখা

Registration No. 1122/1981-82

PRESIDENT
SHRI KESHAB CHANDRA BARMAN
Vill.-Barkura, P.O.- Ballkaria
Dist.- Nalbari (Assam)
Mob.No. 90858 63606

WORKING PRESIDENT
SRI JITENDRA NATH SARMA
Vill.+ P.O.- Barama
Dist.- Nalbari (Assam)
Mob.No. 73996 70144

VICE PRESIDENT
SRI NARENDRA NATH HALOI
Vill.+P.O.- Belsor
Dist.- Nalbari (Assam)
Mob. No.9864789932

GENERAL SECRETARY
✓SRI PHANINDRA NATH KALITA
Vill.+P.O.- Arara
Dist.- Nalbari (Assam)
Mob. No.98599 26364

ASSTT. SECRETARY
SRI MUKUL GOSWAMI
Nalbari Soiro
P.O.-Chowkbazar
Dist.-Nalbari (Assam)
Mob. No.9864147787

ABDUL MAJID
Nalbari Town (Barama Road)
Dist.-Nalbari (Assam)
Mob.No. 97071 80024

TREASURER
SRI NARAYAN BARMAN
Vill.-Barnibari, P.O.- Belsor
Dist.- Nalbari (Assam)
Mob. No.98592 63338

Ref. No./প্ৰসংগ: বিষয় - শ্ৰদ্ধাঞ্জলি Date/তাৰিখ: ২৪/৮/২০১৭

✓প্ৰতি শ্ৰীমিনাক্ষী বৰকটকী, কন্যা আৰু পৰিয়ালবৰ্গ, [illegible], অসম

প্ৰাক্তন কেন্দ্ৰীয় মন্ত্ৰী, বিশিষ্ট লেখিকা, ট্ৰেড-ইউনিয়ন নেত্ৰী, অসম ৰাজ্যিক মুক্তি যুঁজাৰু সন্মিলনৰ প্ৰাক্তন সম্পাদিকা, সদৌ অসম মহিলা পৰিষদৰ প্ৰাক্তন সম্পাদিকা, ভাৰতীয় ৰেড ক্ৰছৰ অসম ৰাজ্যিক শাখাৰ সম্পাদিকা, বিশিষ্ট সমাজ সেৱিকা, প্ৰাক্তন অসম প্ৰদেশ কংগ্ৰেছ কমিটিৰ সম্পাদিকা, প্ৰাক্তন সাংসদ ৰেণুকা দেৱী বৰকটকীৰ ... ২-১৪ বজাত ২৪/৮/২০১৭ ইং তাৰিখে গুৱাহাটীৰ ... চিকিৎসাধীন অৱস্থাত মৃত্যু বৰণ কৰে। তেওঁৰ মৃত্যুত আমি ... এগৰাকী দক্ষ সমাজ সেৱিকাক হেৰুৱালোঁ। নলবাৰী জিলা মুক্তি যুঁজাৰু সন্মিলনে তেওঁৰ মৃত্যুত গভীৰ শোক প্ৰকাশ কৰি ২ মিনিট সময় মৌন ভাৱে প্ৰাৰ্থনা জনায় তেওঁৰ বিদেহী আত্মাৰ চিৰ শান্তি কামনা কৰে আৰু শোকসন্তপ্ত পৰিয়াললৈ সমবেদনা জ্ঞাপন কৰে। ইতি -

জয় আই! জয় আই!!

ভৱদীয় -
মুক্তিযোদ্ধা শ্ৰীফণীন্দ্ৰ নাথ কলিতা
সাধাৰণ সম্পাদক,
নলবাৰী জিলা মুক্তি যুঁজাৰু সন্মিলন

[signature] ২৫.৮.১৭
General Secretary
Nalbari Zila Mukti Jujaru Sanmilan, Asom

অসম জ্যেষ্ঠ নাগৰিক সন্মিলন

স্থাপিত : এপ্ৰিল ২০০৩
পঞ্জীয়ন নং - আৰ. এচ /কে. এ. এম (এম) / ২৪০/ এ-২৬/৮৮-২০১১-১২
গুৱাহাটী, অসম।

সভাপতি
ড° মনোৰঞ্জন শৰ্মা
ম'বাইল : [illegible]

কাৰ্যকৰী সভাপতি
শ্ৰী মোহন চন্দ্ৰ বুঢ়াগোহাঁই
ম'বাইল : [illegible]

উপ-সভাপতি
শ্ৰী [illegible] দাস
ম'বাইল : [illegible]
ড° [illegible]
ম'বাইল : [illegible]
শ্ৰী [illegible]
ম'বাইল : [illegible]
শ্ৰী [illegible]
ম'বাইল : [illegible]

প্ৰধান সম্পাদক [illegible]
শ্ৰী [illegible] খটনিয়াৰ
ম'বাইল : [illegible]

সহকাৰী সম্পাদক [illegible]
শ্ৰী [illegible]
ম'বাইল : [illegible]

সম্পাদক (বিত্ত)
শ্ৰী [illegible]
ম'বাইল : [illegible]

সম্পাদক (শিক্ষা)
শ্ৰী [illegible]
ম'বাইল : [illegible]

সম্পাদক [illegible]
শ্ৰী [illegible]
ম'বাইল : [illegible]

সম্পাদক [illegible]
শ্ৰী [illegible]
ম'বাইল : [illegible]

সম্পাদক [illegible]
ড° [illegible]
ম'বাইল : [illegible]

প্ৰসংগ :...................... দিনাংক : ২১/৮/২০

॥ শোক-বাৰ্তা ॥

অসমৰ একমাত্ৰ প্ৰতিভাময়ী, স্পষ্টবাদী, মহাত্মা গান্ধীৰ আদৰ্শত অনুপ্ৰাণিত, সৰ্বজনপ্ৰিয় ৰাজনীতিক, অসমৰ প্ৰথমগৰাকী মহিলা কেন্দ্ৰীয় মন্ত্ৰী ৰেণুকা দেৱী বৰকটকীৰ যোৱা ১৪ আগষ্টত হোৱা মৃত্যুৰ বাতৰিয়ে অসম জ্যেষ্ঠ নাগৰিক সন্মিলনক শোকাৰ্ত কৰি তুলিছে।

উত্তৰ-পূৰ্বাঞ্চলৰ বিকাশৰ ক্ষেত্ৰত ৰাষ্ট্ৰীয় মহিলা আয়োগ, উত্তৰ-পূব পৰিষদ, ৰাষ্ট্ৰীয় শিশু উন্নয়ন পৰিষদ গঠন, কেন্দ্ৰীয় বিদ্যালয় স্থাপন আদি নানান গুৰুত্বপূৰ্ণ প্ৰতিষ্ঠান গঢ় দিয়াৰ ক্ষেত্ৰত একগৰাকী কেন্দ্ৰীয় মন্ত্ৰীৰূপে অগ্ৰণী ভূমিকা লোৱাৰ উপৰিও অসম শাখা ৰাষ্ট্ৰীয় মজদুৰ কংগ্ৰেছ আৰু ৰেডক্ৰছ ছ'চাইটিৰ সৈতে সুদীৰ্ঘকাল জড়িত থাকি তেওঁ সমাজৰ কল্যাণৰ হকে আগবঢ়াই যোৱা সেৱাৰ কথা আমি কৃতজ্ঞচিত্তে স্মৰণ কৰিছোঁ।

অসম জ্যেষ্ঠ নাগৰিক সন্মিলনৰ জন্মকালত এইগৰাকী মহীয়সী নাৰীয়ে আগবঢ়োৱা পৃষ্ঠপোষকতা সন্মিলনে চিৰকাল শ্ৰদ্ধা কৃতজ্ঞতাৰে সুঁৱৰিব।

আমি ৰেণুকাদেৱী বৰকটকী বাইদেউৰ বিদেহ আত্মাৰ চিৰশান্তি বাবে ভগৱানৰ ওচৰত প্ৰাৰ্থনা জনাইছোঁ আৰু শোকসন্তপ্ত পৰিয়ালবৰ্গলৈ সমবেদনা জ্ঞাপন কৰিছোঁ।

(ড° মনোৰঞ্জন শৰ্মা)
সভাপতি

([illegible] খটনিয়াৰ)
প্ৰধান সম্পাদক

অসম জ্যেষ্ঠ নাগৰিক সন্মিলন

গুৱাহাটী জ্যেষ্ঠ নাগৰিক সন্মিলন

স্থাপিত : ২১ আগষ্ট ২০০০

পঞ্জীয়ন নং - আৰ. এচ /কে. এ. এম/ ২৪০/ কে/১৭/২০০১-২০০২

গুৱাহাটী, অসম।

উপদেষ্টা
শ্ৰী [illegible]
দুৰভাষ : [illegible]

সম্পাদক
শ্ৰী [illegible] চক্ৰৱৰ্তী
দুৰভাষ : [illegible]

কাৰ্যকৰী সম্পাদক
ড° [illegible]
দুৰভাষ : [illegible]

দায়িত্বৱাহী সদস্য (প্ৰশাসন আৰু সমন্বয়)
শ্ৰী [illegible]
দুৰভাষ : [illegible]

দায়িত্বৱাহী সদস্য (বিত্ত আৰু [illegible])
শ্ৰী [illegible]
দুৰভাষ : [illegible]

দায়িত্বৱাহী সদস্য ([illegible])
শ্ৰী [illegible] শৰ্মা
দুৰভাষ : [illegible]

দায়িত্বৱাহী সদস্য ([illegible])
ড° [illegible] কুমাৰ শৰ্মা
দুৰভাষ : [illegible]

দায়িত্বৱাহী সদস্য (স্বাস্থ্য আৰু [illegible])
[illegible] শৰ্মা
দুৰভাষ : [illegible]

দায়িত্বৱাহী সদস্য (শিক্ষা)
[illegible] শৰ্মা
দুৰভাষ : [illegible]

প্ৰসংগ :......................

দিনাংক : ১৯/৮/২০১৭

॥ শোক প্ৰস্তাৱ ॥

আজি ইং ১৯-৮-২০১৭ তাৰিখে চানমাৰি গেকমান ভৱনত অনুষ্ঠিত গুৱাহাটী জ্যেষ্ঠ নাগৰিক সন্মিলনৰ মাহেকীয়া বৈঠকত সভাই সন্মিলনৰ এগৰাকী সক্ৰিয় সদস্য, প্ৰাক্তন কেন্দ্ৰীয় ৰাজ্যিক মন্ত্ৰী ৰেণুকাদেৱী বৰকটকীৰ মৃত্যুত গভীৰ শোক প্ৰকাশ কৰে।

অসম শাখা ৰাষ্ট্ৰীয় মজদুৰ কংগ্ৰেছ আৰু সেইভৱেছ চাইল্ডৰ সৈতে সুদীৰ্ঘ কাল জড়িত থাকি সমাজৰ কল্যাণৰ হকে আগবঢ়াই যোৱা তেওঁৰ সেৱাৰ কথা সভাই শ্ৰদ্ধাৰে সোঁৱৰে। মহাত্মা গান্ধীৰ আদৰ্শৰে অনুপ্ৰাণিত এইগৰাকী ৰাজনীতিক কেন্দ্ৰীয় মন্ত্ৰী হৈ থকা অৱস্থাতে ৰাষ্ট্ৰীয় মহিলা আয়োগ, উত্তৰ-পূৰ্ব পৰিষদ, ৰাষ্ট্ৰীয় শিশু উন্নয়ন পৰিষদ গঠনতে ধৰি উত্তৰ-পূৰ্ব ৰাজ্যসমূহত কেন্দ্ৰীয় বিদ্যালয় স্থাপন আদি কাৰ্যত আগভাগ লৈ সমগ্ৰ অঞ্চলটোৰে বিকাশত তেওঁ দি যোৱা অৰিহণা সভাই কৃতজ্ঞচিত্তে স্মৰণ কৰে।

সভাই এইগৰাকী মহীয়সী নাৰীৰ বিদেহ আত্মাৰ সদ্গতিৰ অৰ্থে ভগৱানৰ ওচৰত প্ৰাৰ্থনা জনায় আৰু শোকসন্তপ্ত পৰিয়ালবৰ্গলৈ সমবেদনা জ্ঞাপন কৰে।

(ড° দেৱনাথ ভৰালী)
কাৰ্যকৰী সভাপতি

([illegible])
দায়িত্বৱাহী সদস্য (প্ৰশাসন আৰু সমন্বয়)

গুৱাহাটী জ্যেষ্ঠ নাগৰিক সন্মিলন

SREEMANTA SANKAR MISSION

"Dedicated to the Service of Humanity"

A. T. Road, Panigaon Chariali, Nagaon, Assam - 782001
Regd. No 9 of 1960-61 under Societies Registration Act. 1860
F.C.R.A. Regd. No. 0208200012/1966
Regd. under P.W.D. Act. under section 52
Ph.No-Central Office - 03672255381/E-mail-sankarmission_nagaon@rediffmail.com
Webside - www.sankarmission.co.in

PRESIDENT:
Dr. Lambodar Hazarika
Barhampur, Nagaon
Cont. No. 9864407705 / 03672227194

GENERAL SECRETARY:
Sri Kamakhya Prasad Sarmah
Anil Bora Path, Dimarugut, Nagaon
Cont. No. 9864249625 / 03672250283

VICE-PRESIDENTS :

Sri Hara Bora
Barhampur, Nagaon
Cont. No. 7896354546

Smt. Chikuni Saikia
Morikolong, Nagaon
Cont. No. 9435923653

Sri Babul Ch. Das
Shivanagar, Nagaon
Cont. No. 9435062375

JOINT SECRETARIES :

Sri Paran Kr. Mahanta
B.M. Path, Nagaon
Cont. No. 9435539106

Sri Jiten Sarmah
Morikolong, Nagaon
Cont. No. 9401355454

TREASURER :

Dr. Dharmeswar Goswami
Shivnagar, Nagaon
Cont. No. 9435368590

Ref. No. ৪৫তম/ sankm/২৯/ ৫৫৭৭ Date 16/08/17

শোক-প্ৰস্তাৱ

আজি ইং ১৬-০৮-২০১৭ তাৰিখে শ্ৰীমন্ত শংকৰ মিশনৰ সভাপতি ডাঃ লম্বোদৰ হাজৰিকাদেৱৰ সভাপতিত্বত মিশন সদস্য, কৰ্মচাৰী আৰু বালগুৰুৰ আবাসী সকলৰ উপস্থিতিত অনুষ্ঠিত শোক-সভাই গুৱাহাটী নিবাসী অসমৰ প্ৰথম গৰাকী প্ৰাক্তন মহিলা কেন্দ্ৰীয় মন্ত্ৰী, ভাৰতীয় ৰেডক্ৰছ ছ'চাইটিৰ অসম প্ৰদেশ শাখাৰ অধ্যক্ষা তথা ইণ্ডিয়ান নেশ্বনেল ট্ৰেড ইউনিয়ন কংগ্ৰেছৰ সভানেত্ৰী, বিশিষ্ট সমাজ সেৱীকা, শ্ৰীমন্ত শংকৰ মিশন নগাঁৱৰদ্বাৰা সম্বৰ্দ্ধিত ৰেণুকা দেৱী বৰকটকীৰ মৃত্যুত শোক-প্ৰকাশ কৰি তেখেতৰ বিদেহী আত্মাৰ চিৰশান্তি কামনা কৰি শোকসন্তপ্ত পৰিয়াল বৰ্গলৈ গভীৰ সমবেদনা জ্ঞাপন কৰে।

(ডাঃ লম্বোদৰ হাজৰিকা)
সভাপতি
শ্ৰীমন্ত শংকৰ মিশন, নগাঁও।

(শ্ৰীকামাখ্যা প্ৰসাদ শৰ্মা)
সাধাৰণ সম্পাদক
শ্ৰীমন্ত শংকৰ মিশন, নগাঁও।

তাৰিখ- ১৬-০৮-২০১৭

☎ (0373) 2320870 (O)

ASSAM CHAH KARMACHARI SANGHA

CENTRAL OFFICE

Regd. under the Indian Trade Union Act, 1926

(Affiliated to I.N.T.U.C. No. IV 481)

BIJOY BHAWAN, Gram: SANGHA, Post Box No. 13, Dibrugarh - 786 001 (Assam)

Ref. No. G-19/17/355 Date : 19/08/2017

শোক প্ৰস্তাৱ

আজি ইং ১৯ আগষ্ট, ২০১৭ তাৰিখে অসম চাহ কৰ্মচাৰী সংঘৰ কেন্দ্ৰীয় কাৰ্যালয়ত প্ৰাক্তন কেন্দ্ৰীয় বাণিজ্যিক মন্ত্ৰী, বিশিষ্ট শ্ৰমিক নেতা আৰু সৰবৰহী সমাজ-সেৱীকা ৰেণুকা দেৱী বৰকটকীৰ ইং ১৪ আগষ্ট তাৰিখে গুৱাহাটী চিকিৎসা মহাবিদ্যালয়ত চিকিৎসাধীন অৱস্থাত আচহিতে মৃত্যু বৰণ কৰাত এখনি শোক সভা সম্পন্ন হয়।

সভাই প্ৰয়াত বৰকটকীক শ্ৰদ্ধাৰে স্মৰণ কৰি উল্লেখ কৰে যে - তেখেত নবাচলতে এগৰাকী প্ৰকৃত সমাজসেৱীকা আছিল পাছত অসম বিধান সভাৰ বিধায়িকা, বিধান সভাত বিৰোধীৰ উপ-দলপতি, দুবাৰকৈ লোকসভালৈ সাংসদ হিচাপে নিৰ্বাচিত হয়। তেখেতে মোৰাৰজী দেশাইৰ মন্ত্ৰী সভাৰ কেন্দ্ৰীয় বাণিজ্যিক মন্ত্ৰী ৰূপেও দায়িত্ব বহন কৰিছিল। তদুপৰি অসমৰ বিভিন্ন শ্ৰমিক সংগঠনৰ নেতৃত্ব লৈ মৃত্যুৰ আগমুহূৰ্তলৈকে অসম শাখা ৰাষ্ট্ৰীয় মজদুৰ কংগ্ৰেছৰ সভানেত্ৰীৰ আসনত উপবিষ্ট হৈ আছিল।

এইগৰাকী নেত্ৰীলৈ আজিৰ সভাই আন্তৰিক শ্ৰদ্ধা জনাই তেখেতৰ আকস্মিক বিয়োগত গভীৰ শোক প্ৰকাশ কৰে আৰু শোকসন্তপ্ত পৰিয়ালবৰ্গলৈ আমাৰ সমবেদনা জ্ঞাপন কৰে, লগতে সভাই পৰম মঙ্গলময় পৰমেশ্বৰৰ ওচৰত তেখেতৰ আত্মাৰ চিৰশান্তি কামনা কৰি মৌন প্ৰাৰ্থনা জনায়।

প্ৰস্তাৱক :- শ্ৰী দিবীশ চন্দ্ৰ বৰপাত্ৰগোহাঁই সমৰ্থক :- উপস্থিত সদস্যবৃন্দ

সাধাৰণ সম্পাদক

শোক প্ৰস্তাৱৰ প্ৰতিলিপি
শ্ৰীযুক্তা মীনাক্ষী বৰকটকীলৈ
প্ৰেৰণ কৰা হ'ল।

(দিবীশ চন্দ্ৰ বৰপাত্ৰ গোহাঁই)
সাধাৰণ সম্পাদক

Residence of General Secretary, Phone: (03759) 240410

Telegram : CHAHMAZDOOR

PHONES : (03759) 240293 (O)
241193 (R)

ASSAM CHAH MAZDOOR SANGHA

অসম চাহ মজদুৰ সংঘ

ডুমডুমা শাখা

DOOMDOOMA BRANCH

P. O. Doomdooma - 786151, Dist. Tinsukia (Assam)

Regd. No. 445 (*Affiliated* to INTUC)

Ref. No.............................

Date ২২/০৮/১৭

শোক বাৰ্তা

ভাৰতৰ প্ৰাক্তন কেন্দ্ৰীয় মন্ত্ৰী তথা অসম শাখা ৰাষ্ট্ৰীয় মজদুৰ কংগ্ৰেছৰ সভানেত্ৰী আৰু ভাৰতীয় ৰেডক্ৰছ চ'ছাইটীৰ অসম শাখাৰ সভানেত্ৰী শ্ৰীযুতা ৰেণুকা দেৱী বৰকটকী ডাঙৰীয়ানীৰ যোৱা ইং ১৪-০৮-২০১৭ তাৰিখে পৰলোকপ্ৰাপ্তি হোৱা বাতৰিটোৱে আমাক সচকিত কৰি তোলে । তেখেতৰ অকাল মৃত্যুৰ বাতৰি পাই উক্ত দিনাই অসম চাহ মজদুৰ সংঘ, ডুমডুমা শাখাৰ সমূহ বিষয়ববীয়া আৰু কৰ্মচাৰীসকলৰ এখনি জৰুৰী সভা অনুষ্ঠিত হয় । সভাই তেখেতৰ মৃত্যুত বৰেই মৰ্মাহত হয় আৰু তেখেতৰ মৃত্যু অসম শাখা ৰাষ্ট্ৰীয় মজদুৰ কংগ্ৰেছৰ এক অপূৰণীয় ক্ষতি বুলি মত পোষণ কৰে । কাৰণ ৰাষ্ট্ৰীয় মজদুৰ কংগ্ৰেছৰ এগৰাকী সক্ৰিয় কৰ্মী হিচাপে তেখেতে দীৰ্ঘকাল ধৰি অসমৰ শ্ৰমিকসকলৰ হেতু বহুতো সেৱা আগবঢ়াই আহিছিল । সেয়েহে শ্ৰমিক হিতৈষী কৰ্মধাৰ্মীৰ বাবে তেখেত অসমৰ শ্ৰমিকসকলৰ মনত চিৰকালে স্মৰণীয় হৈ থাকিব । তেখেতৰ অকাল মৃত্যুত গভীৰ শোক প্ৰকাশ কৰি অসম চাহ মজদুৰ সংঘ, ডুমডুমা শাখাই সংঘৰ পতাকাখনি ৭ দিনৰ বাবে অৰ্দ্ধনমিত কৰি ৰাখিবলৈ সিদ্ধান্ত গ্ৰহণ কৰে আৰু শোকসন্তপ্ত পৰিয়াললৈ গভীৰ সমবেদনা জ্ঞাপন কৰে ।

(ৰূপেশ গোৱালা)
সম্পাদক

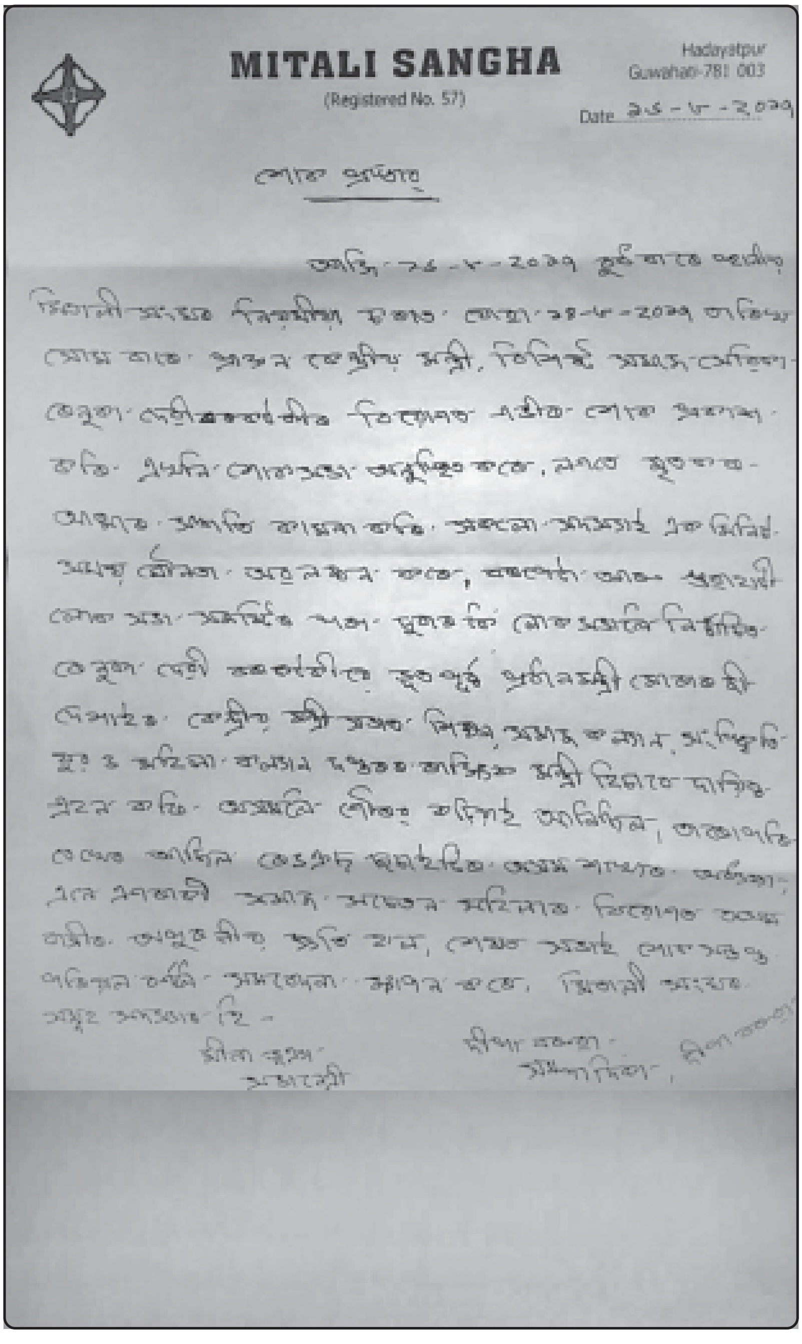
MITALI SANGHA
(Registered No. 57)
Hadayatpur
Guwahati-781 003
Date

মিলন চ'ৰা গুৱাহাটী
MILAN CHORA GUWAHATI

Office : House No. : 23 (W), Byelane-9, R. G. Baruah Road, Guwahati-781 024
Registration No. RS/KAM/240/A-18/213

প্ৰসঙ্গ : তাৰিখ :

শোক বাৰ্ত্তা

গুৱাহাটী- ২০ আগষ্ট :

প্ৰয়াত ৰাজনীতিবিদ ৰেণুকা দেৱী বৰকটকী অসমৰ প্ৰথম গৰাকী মহিলা কেন্দ্ৰীয় মন্ত্ৰী। মাত্ৰ ত্ৰিশ বছৰ বয়সতে কংগ্ৰেছ প্ৰাৰ্থী হিচাপে বৰপেটাৰ পৰা লোকসভালৈ নিৰ্বাচিত হোৱা প্ৰয়াত বৰকটকী পৰৱৰ্তীকালত মোৰাৰজী দেশাই নেতৃত্বাধীন জনতা দলত যোগদান কৰি গুৱাহাটী লোকসভা সমষ্টিৰ পৰা লোকসভালৈ নিৰ্বাচিত হোৱাৰ পাছত কেন্দ্ৰীয় মন্ত্ৰী সভাত অসমৰ প্ৰথম গৰাকী মহিলা কেন্দ্ৰীয় মন্ত্ৰীৰ আসন শুৱনী কৰাৰ গৌৰৱ লাভ কৰে। প্ৰতিভা, স্পষ্টবাদিতা, অদম্য সাহস, সুবক্তা আৰু ভালেসংখ্যক আগশাৰীৰ অনুষ্ঠানৰ লগত জড়িত কৰি সমাজসেৱাত ব্ৰতী হোৱা প্ৰয়াত বৰকটকীৰ পৰলোক গমনে আমাক ব্যথিত কৰিছে। আমি এনে এক দুখৰ মুহূৰ্তত তেখেতৰ সুযোগ্য কন্যা ড° মীনাক্ষী বৰকটকীকে প্ৰমুখ্য কৰি পৰিয়ালবৰ্গলৈ আমাৰ আন্তৰিক সমবেদনা জ্ঞাপন কৰাৰ লগতে প্ৰয়াত ৰেণুকা দেৱী বৰকটকীৰ বিদেহ আত্মাৰ সদ্‌গতি কামনা কৰিলোঁ।

মিলন চ'ৰাৰ হৈ ...

(ধীৰেন্দ্ৰ নাথ চক্ৰৱৰ্তী)
সভাপতি

নং. মিচঃ /১৭/০৬ তাং - ২০/৮/২০১৭

প্ৰতি,

ডঃ মীনাক্ষী বৰকটকী আৰু পৰিয়ালবৰ্গলৈ বুলি উপৰোক্ত শোক বাৰ্ত্তাটো প্ৰেৰণ কৰা হ'ল।

MILAN CHORA GUWAHATI

(দেৱজিৎ শইকীয়া)
সাধাৰণ সম্পাদক

হাজো বিষ্ণুপুৰ উন্নয়ন সমিতি

ডাকঘৰ– হাজো, পিন- ৭৮১১০২
কামৰূপ ঃ অসম
স্থাপিত ঃ ১৯৯৬, পঞ্জীয়ন নং—

সূত্ৰঃ

দিনাংক 20/8/20…

সভাপতি

সম্পাদক

কোষাধ্যক্ষ

লোক-বাৰ্তা

প্ৰতিভা,অদম্য সাহস,প্ৰত্যুৎপন্নমতিত্ব, বাগ্মিতা আৰু সৰৱৰাহী গুণেৰে ৰাজনীতি আৰু সমাজসেৱাত নিজৰ জীৱন উৎসৰ্গিত কৰা অসমৰ প্ৰথমগৰাকী মহিলা কেন্দ্ৰীয় মন্ত্ৰী ৰেণুকা দেৱী বৰকটকীৰ ১৪ আগষ্ট ২০১৭ সোমবাৰে নিশা ১.৪০ বজাত প্ৰায় ৮৫ বছৰ বয়সত শেষ নিশ্বাস ত্যাগ কৰে ।

১৯৩২ চনৰ ২৯ নৱেম্বৰত জন্মগ্ৰহণ কৰা ৰেণুকা দেৱী বৰকটকীয়ে ৰাজনৈতিক ক্ষেত্ৰখনত সদায়ে মহাত্মা গান্ধীৰ আদৰ্শৰে অনুপ্ৰাণিত হৈ আছিল । মাত্ৰ ৩০ বছৰ বয়সতে ১৯৬২ চনত তেওঁ বৰপেটা লোকসভাৰ পৰা কংগ্ৰেছ প্ৰাৰ্থী হিচাপে লোকসভালৈ নিৰ্বাচিত হয় । ১৯৭২ চনত হাজো বিধানসভা সমষ্টিৰ পৰা তেওঁ নিৰ্দলীয় প্ৰাৰ্থী হিচাপে বিধানসভালৈ নিৰ্বাচিত হৈ বিৰোধী দলৰ উপ-সভাপতিৰ গুৰুদায়িত্ব বহন কৰে । ১৯৭৭ চনত অনুষ্ঠিত লোকসভা নিৰ্বাচনত গুৱাহাটী লোকসভা সমষ্টিৰ পৰা জনতা দলৰ প্ৰাৰ্থী হিচাপে দ্বিতীয়বাৰৰ বাবে সংসদলৈ নিৰ্বাচিত হয় । প্ৰধানমন্ত্ৰী মোৰাৰজী দেশাই নেতৃত্বাধীন জনতা দল চৰকাৰৰ শিক্ষা, সমাজ কল্যাণ, সাংস্কৃতিক, যুৱ আৰু মহিলা কল্যাণ দপ্তৰৰ ৰাজ্যিক মন্ত্ৰীৰ দায়িত্ব লাভ কৰে । ইণ্ডিয়ান ৰেডক্ৰছ ছ'চাইটিৰ অসম প্ৰদেশ শাখাৰ তেওঁ মৃত্যু পৰ্যন্ত অধ্যক্ষ হিচাপে কাৰ্যনিৰ্বাহ কৰিছিল ।

বাইদেউৰ মৃত্যুত আমি মৰ্মাহত হৈ পৰিছো । বৃহত্তৰ হাজো তথা হাজো বিষ্ণুপুৰ উন্নয়ন সমিতিৰ লগত তেখেতৰ সম্বন্ধ আছিল আত্মিক । হাজোৰ বহু নিবনুৱা যুৱক-যুৱতীক সংস্থাপিত কৰাৰ লগতে ১৯৮৩ চনত অসম আন্দোলনৰ সময়ত তেওঁ হাজোৰ জনসাধাৰণক কৰা সহায়ৰ কথা হাজোৰ প্ৰতিজন ব্যক্তিয়ে কৃতজ্ঞতাৰে সদায় সোঁৱৰণ কৰিব আৰু তেওঁৰ আদৰ্শবাজি নতুন প্ৰজন্মৰ বাবে অনুকৰণীয় হৈ ৰব ।

'জীৱন' মৃত্যুৰ ওচৰত নতশিৰ হবলৈ বাধ্য । মানুহৰ মৃত্যু সদায় স্মৃতিৰ জৰিয়তে অতীত,বৰ্তমান আৰু ভৱিষ্যত একাকাৰ কৰিব পাৰে । যি মৃত্যুৰ পাছত এনেদৰে সোঁৱৰণ কৰা হয় । তেওঁ অভিনন্দিত আৰু তেওঁ পৰিয়াত ফুলৰ দৰে ।

ৰেণুকা দেৱী বৰকটকীৰ বিদেহী আত্মাৰ চিৰশান্তিৰ বাবে ভগৱানৰ ওচৰত আমি প্ৰাৰ্থনা জনোৱাৰ লগতে শোকসন্তপ্ত পৰিয়ালটিৰ সমবেদনা জ্ঞাপন কৰিলো ।

ইতি,

জ্যোতি কলা সংঘ

(এটা সামাজিক-সাংস্কৃতিক অনুষ্ঠান)

JYOTI KALA SANGHA

(ONE SOCIAL & CULTURAL ORGANISATION)

Estd. 1968, Regd. No. : 218

Vill. & P.O. : Bamundi, P.S. Soalkuchi, Dist. Kamrup (Assam), PIN-781103

Date: [illegible]

<u>শোক প্ৰস্তাৱ</u>

আজি ইং ১৬-০৮-২০১৭ তাৰিখে জ্যোতি কলা সংঘ, বামুন্দীৰ কাৰ্যালয়ত এখনী শোক সভা অনুষ্ঠিত হয়। সভাত যোৱা ১৪-০৮-২০১৭ ইং তাৰিখে পৰলোক প্ৰাপ্তি হোৱা প্ৰাক্তন কেন্দ্ৰীয় মন্ত্ৰী, প্ৰাক্তন গুৱাহাটী লোক সভা সমষ্টিৰ সাংসদ, হাজো সমষ্টিৰ প্ৰাক্তন বিধায়িকা, সুদক্ষ ৰাজনীতিবিদ, জীৱনৰ শেষ মুহূৰ্তলৈ সমাজসেৱা আগবঢ়াই যোৱা বিশিষ্ট সমাজসেৱিকা, হাজোবাসী তথা বামুন্দী অঞ্চলৰ বিপদৰ সময়ত ত্ৰাণকৰ্তা আৰু অঞ্চলৰ বহু যুৱকৰ জীৱন নিৰ্বাহৰ পথ দাঁতা শ্ৰদ্ধাৰ শ্ৰীযুতা ৰেণুকা দেৱী বৰকটকীৰ আকস্মিক বিয়োগত সভাই গভীৰ শোক প্ৰকাশ কৰে আৰু বিদেহী আত্মাৰ চিৰশান্তিৰ বাবে ভগৱান গুচৰত মৌণ প্ৰাৰ্থনা জনাই। লগতে শোকসন্তপ্ত পৰিয়ালবৰ্গলৈ সমবেদনা জ্ঞাপন কৰে।

ভৱদীয়—

[illegible]

শ্ৰীজীৱকান্ত শৰ্মা

সম্পাদক

জ্যোতি কলা সংঘ

বামুন্দী, কামৰূপ

Munin Barkotoki Memorial Trust PANCHABATI
Regn. No. [illegible] GNB Road, Guwahati - 781003
http://www.muninbarkotoki.org Phone: +91-361-2668323

শোক প্ৰস্তাৱ

আমাৰ পৰম শ্ৰদ্ধেয়া ৰেণুকা দেৱী বৰকটকী (২৯ অক্টোবৰ ১৯৩২-১৪ আগষ্ট ২০১৭) বাইদেউৰ পাৰ্থিৱ মহাপ্ৰয়াণত আমি আটায়ে মৰ্মাহত। মূল্যবোধৰ দিক্‌দৰ্শী ৰাজনীতিক (প্ৰথমগৰাকী অসমীয়া মহিলা কেন্দ্ৰীয় মন্ত্ৰী), শুভবোধৰ প্ৰতিভূস্বৰূপা বিশিষ্ট সমাজকৰ্মী, দেশৰ আগশাৰীৰ ট্ৰেড ইউনিয়ন আন্দোলনৰ নেত্ৰী, ইণ্ডিয়ান ৰেড ক্ৰছ ছ'চাযিটীৰ অসম শাখাৰ অধ্যক্ষ, সৰ্বোপৰি মানৱদৰদী গান্ধীবাদী-মানৱতাবাদী ৰেণুকা দেৱী বৰকটকী বাইদেউৰ আকস্মিক বিয়োগ আমাৰ বাবে, আমাৰ ৰাজ্যখনৰ বাবে, আমাৰ দেশখনৰ বাবে কাহানিও পূৰাব নোৱৰা এক বৃহৎ ক্ষতি। অসমীয়া নাৰীৰ গড়-সবলতাৰ তুলনাত আকাশস্পৰ্শী সবল-সাফল্যৰ অধিকাৰী হৈও সদা-ভূমিস্পৰ্শী সৰল-সহজ ৰেণুকা বাইদেউৰ ব্যক্তিত্বই আমাক সদায়ে বাট দেখুৱাই যাব।

'মুনীন বৰকটকী সাহিত্য বঁটা পৰিচালনা সমিতি' আৰু 'মুনীন বৰকটকী সাহিত্য বঁটা নিৰ্বাচিন সমিতি'ৰ যুটীয়া উদ্যোগত আজি বিয়লি ৫.০০ বজাত গুৱাহাটীৰ চানমাৰিৰ পণ্ডিত তীৰ্থনাথ শৰ্মা সভাগৃহত অনুষ্ঠিত এখনি শোকসভাত এই শোক প্ৰস্তাৱ গ্ৰহণ কৰাৰ লগতে 'মুনীন বৰকটকী স্মাৰক ন্যাস'ৰ মেৰুদণ্ডস্বৰূপ প্ৰধান ন্যাসৰক্ষী, আমাৰ অতিকে শ্ৰদ্ধেয়া আৰু মৰমৰ, আমাৰ আটাইৰে আপোন অভিভাৱিকাস্বৰূপা ৰেণুকা বাইদেউৰ অতনু আত্মাৰ সদ্‌গতিৰ অৰ্থে এক মিনিট সময় মৌন প্ৰাৰ্থনা জনোৱা হয়।

ৰেণুকা দেৱী বৰকটকী বাইদেউৰ জীয়াৰী মীনাক্ষী বৰকটকীকে ধৰি শোকসন্তপ্ত পৰিয়ালবৰ্গলৈ সহমৰ্মিতাৰে—

মুনীন বৰকটকী সাহিত্য বঁটা পৰিচালনা সমিতি
আৰু
মুনীন বৰকটকী সাহিত্য বঁটা নিৰ্বাচন সমিতিৰ সদস্যবৃন্দ
পণ্ডিত তীৰ্থনাথ শৰ্মা সভাগৃহ, চানমাৰি, গুৱাহাটী-৩
২০/০৮/২০১৭

At Munin Barkotoki Literary Award presentation ceremony, 2010

With daughter Meenaxi

With sister Rantu Devi

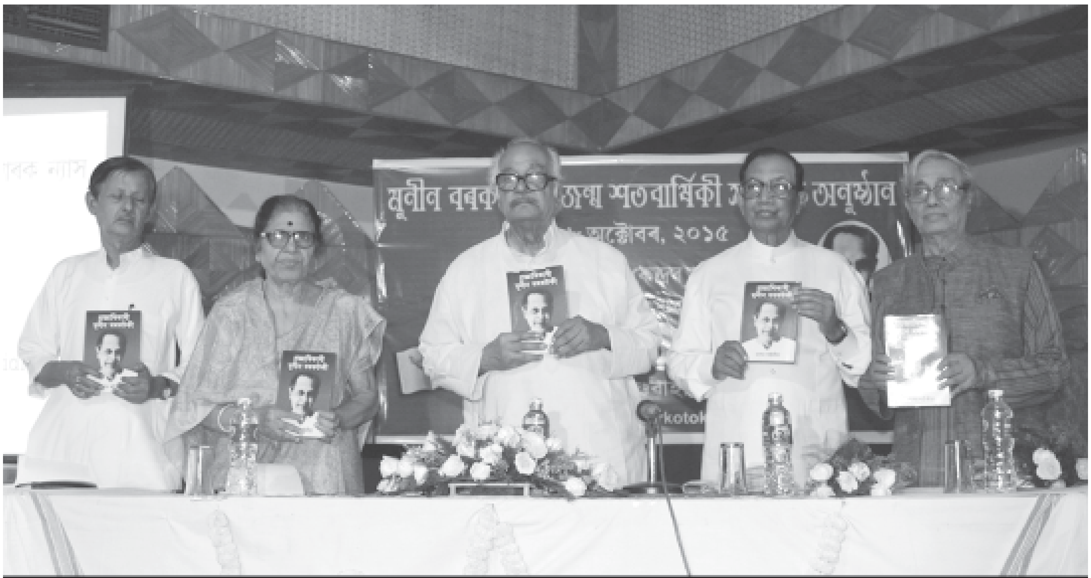

At the closing ceremony of Munin Barkotoki birth centenary celebration programme

Renuka Devi Barkataki : A Profile

Date of Birth :

29th November, 1932

Date of Death :

14th August, 2017

Family status :

- Daughter of late Rudra Kanta Sharma and Dharmeswari Devi of Uzanbazar, Guwahati
- Wife of late Munin Barkataki
- One daughter, Meenaxi

Address :

Panchabati, GN Bordoloi Road
P.O. Silpukhuri, Guwahati-781003, Assam

Academic Qualifications :

Science Graduate from Gauhati University

CAREER PROFILE

As an activist and politician :

- Active in the Moina Parijat during school days
- Commader of the Seva Dal when Gandhiji visited Guwahati in 1947
- Seva Dal Commander of the Assam Congress
- Convenor, Mahila Congress, and Youth Congress activist

of Assam

- Member of the Indian Youth delegation to Moscow in 1957
- Secretary, Reception Committee of the 63rd Session of the Indian National Congress on Guwahati in 1958
- Secretary, Assam Pradesh Congress Committee, in charge of women, Seva-Dal and constructive work upto 1962
- Elected to Parliament from the Barpeta Constituency as a Congress candidate in 1962 Remained with the Congress (O) when the Congress split in 1967 and became the General Secretary of the Assam Congress (O)
- Elected to the Assam State Assembly from Hajo constituency as independent candidate in 1972; became Deputy Leader of the Opposition Detained for 19 months as political prisoner during the Emergency period 1975-1977
- With the amalgamation of the Congress (O) with the Janata Party in 1977, became a member of the Janata Party
- General Secretary of the State Janata Party and member of the National Working Committee of the Janata Party
- Elected to Parliament for a second time in 1977 from the prestigious Guwahati Constituency as a Janata party candidate
- Appointed Minister of State for Education, Social Welfare, Culture, Youth and Women's welfare in the Morarji Desai government in 1977
- After the disintegration of the Janata party in 1980, concentrated on social work and trade union activities
- Later rejoined and till date remain associated with the present Congress (I) party.

As a Parliamentarian :

- In Parliament, took particular interest in the problems of relief and rehabilitation of refugees, social security, co-operation, community development, local self-government (Panchayati Raj), education, defence, and welfare of women, scheduled castes and

tribes.

- Served on many important select committees of Parliament dealing with legislation on education, finance and social security.
- Was member of the select panel of consultants which the Planning Commission set up to consider the social welfare and social security sector of the 4th Five Year Plan
- As Minister of State in the central cabinet, contributed to the formation of the All India Women's Commission, Northeastern Council (NEC), Indian Council for Child Development, and setting up of many central schools in various northeastern states.

As a Trade Union worker :

- Vice President of the Indian National Trade Union Congress (INTUC) Assam between 1980-1992
- Treasurer of the INTUC, Assam between 1987-1992
- Ex-President, Assam State Rural Workers Federation, affiliated to the International Federation of Agricultural and Allied Unions
- Ex-Vice President, International Confederation of Free Trade Unions (ICFTU), Geneva
- Ex-member of the ICFTU Women's Committee, Brussels
- Currently President, INTUC Assam
- Currently member of the National Working Committee of the INTUC
- Currently President of several trade unions connected with construction, engineering, transport, women's labour and agricultural labour

As a social worker :

- Worked in the hills and tribal areas of Northeast as General Secretary of the Bharat Seva Misison
- Formerly President of the Bharat Sevak Samaj, the Deaf and Dumb Association and other organisations working for the

welfare of the poor and the handicapped

- Connected with the Cooperative Movement
- Connected with many educational institutions and various women's and child welfare organisations
- Honorary General Secretary of the Guwahati Branch of the Indian Red Cross Society (IRCS) since 1983
- Chairman, Indian Red Cross Society, Assam branch from 1996 till date
- Currently President of the Assam branch of the All India Women's Conference (AIWC) and Member of the National Working Committee of the AIWC
- General Secretary, Assam State Freedom Fighters Association
- President of the Eastern India Women's Association
- Chairman of the Committee running the largest Nurses Training Centre of the IRCS
- Chairman of Committees in charge of running two orphanages in Guwahati

Also worth mentioning :

- Awarded a 'Shield of Honour' in 1997 by the Prime Minister of India in recognition of services rendered to the working class
- Was nominated as the first and only woman Navaratna Director of the Oil and Natural Gas Corporation (ONGC) in 2003

Major International Conferences and Meetings attended

- Attended the UN General Assembly as an observer
- Studied the socio-economic conditions of American Indians in New Mexico, black Americans in ghettos and the working of the Tennessee Valley Administration in the USA under the sponsorship of the World Assembly of Youth
- Attended the Education Ministers Conference at Colombo, Sri Lanka and the Social Welfare Ministers Conference at Vienna,

Austria under the UN as the leader of the Indian delegation

- Attended several sessions of the International Women's Conference at Dublin, London, Moscow, etc. as leader of the Indian delegation
- Attended the ESCAPE meeting at Bangkok as member of the Indian delegation
- Attended International Confederation of Free Trade Unions (ICFTU) meeting at Japan in 1993 as member of the Indian delegation
- Attended Seminar organised by the Women's wing of the ICFTU at Tokyo in 1993
- Attended International Federation of Agricultural and Allied Unions meeting in Geneva in 1993 as leader of the Indian delegation
- Attended Peace Conference in Baghdad, Iraq, on invitation of the Iraqi Women's Conference
- Visited many other countries in Latin America, Europe, South East Asia in various capacities over the years